NASLOV

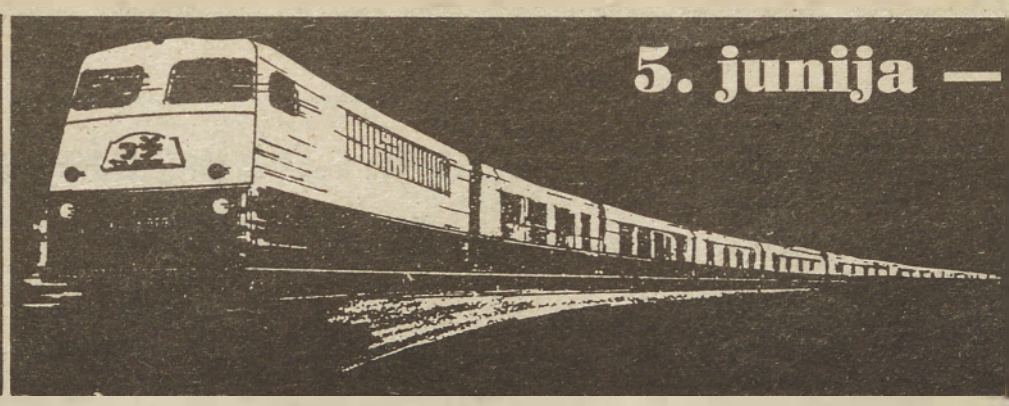

5. junija — 1000 naročnikov z VESTNIKOM na izlet na KOROŠKO

Leto XXXIV
Št. 21

Murska Sobota,
3. junij 1982

CENA 10 DIN

VESTNIK

VOZNI RED VESTNIKOVEGA VLAKA

RAVNE NA KOROŠKEM — 5. 6. 1982

	Odhod iz M. Sobote	Prihod v M. Soboto
MURSKA SOBOTA	6.00	21.25
BELTINCI	6.06	
VERŽEJ	6.14	
LJUTOMER	6.22	
LJUTOMER — MESTO	6.26	
ORMOŽ	7.01	
PTUJ	7.34	
RAVNE NA KOROŠKEM	9.45	17.40

SPOROČILO OB TEDNU SOLIDARNOSTI

Delovnim ljudem in občanom!

Ko ob letošnjem tednu solidarnosti od 1. do 7. junija ponovno ocenjujemo solidarnost in vzajemnost, že tolikokrat izpričano ob naravnih katastrofah, vsakodnevno prisotno v medsebojnih odnosih med delavci, kmeti, občani, med narodi in narodnostmi Jugoslavije, lahko ponovno potrdimo, da je bila v preteklem letu uspešno uresničevana.

Kljub temu da nas v lanskem letu niso prizadele katastrofalne nesreče, ki bi zahtevale pomoč širše družbene skupnosti, je bilo od 640 milijonov zbranih solidarnostnih sredstev namenjenih več kot 343 milijonov din za saniranje škode ob večjih naravnih nesrečah v prizadetih občinah v Sloveniji. Od tega 156 milijonov dinarjev samo za kmetijstvo in 75 milijonov za gozdarstvo, 71 milijonov pa za sanacijo rudnika Kotredež in 30 milijonov za odpravo škode na stanovanjskih in komunalnih objektih.

Ob tragični letalski nesreči na Korziki so delovni ljudje in občani prostovoljno zbrali 1,168.522 din pomoči.

Pred dnevi, ko je vso Jugoslavijo pretresla vest o tragični smrti 39 rudarjev v zeniškem rudniku Raspotočje, pa smo ponovno potrdili, da nihče, zlasti otroci prizadetih družin, v nesreči ne ostane sam in brez pomoči.

Teden solidarosti naj bo tudi spodbuda posameznim občinam, krajevnim skupnostim, TOZD in drugim organizacijam, da ocenijo ogroženost ob različnih naravnih in drugih nesrečah, ocenijo organiziranost in usposobljenost za ukrepanje ob nesrečah ter za učinkovito obrambo pred njimi.

Letos namenimo večjo pozornost starejšim, skrbi za njihovo aktivnejše vključevanje v razreševanje vsakodnevnih problemov v KS in združenem delu ter še bolj organizirani in povečani skrbi za urejanje njihovih življenjskih razmer.

Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti poziva vse delovne ljudi in občane, da tudi v letošnjem tednu solidarnosti aktivno sodelujejo v akciji zbiranja solidarnostnih sredstev za potrebe naravnih nesreč. Rdeči križ Slovenije organizira 3. junija veliko akcijo zbiranja obutve, oblačil, tekstila in papirja.

Četrtega junija — na dan krvodajalcev — bomo posebej opozorili na rezultate te ene največjih solidarnostnih ackij, ki jih Rdeči križ uspešno organizira že 29 let in v katerih sodeluje letno več kot 100 tisoč občanov.

Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri predsedstvu RK SZDL Slovenije

DRAGI POMURCI!

V posebno čast in zadovoljstvo mi je, da vas lahko v imenu družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in vseh delovnih ljudi in občanov občin Ravne na Koroškem iskreno pozdravim, vam zaželim prijetno bivanje med nami, ter da bi

na tem kratkem izletu spoznali in doživeli vsaj delček tistega, kar je naš delovni človek ustvaril in ustvarja s svojimi marljivimi rokami v vsakdanji borbi za nadaljnji razvoj in krepitev našega samoupravnega socialističnega sistema, za boljši danes in lepši jutri.

Po svojih prirodnih lepotah je občina Ravne na Koroškem, ki leži v Mežiški dolini med Peco in Uršlјo goro, lep in slikovit predel naše republike. Po površini meri 304 km² in šteje okoli 26.000 prebivalcev, ki živijo v štirinajstih krajevnih skupnostih. V občini je zaposleno okoli 12.000 delavcev, največ v Železarni Ravne in Rudnikih svinca in topilnici Mežica. Industrijska tradicija je v Mežiški dolini zelo stara. Rudarstvo in fužinarstvo ji dajeta svoj značaj že desetletja, ko se je iz majhnih jam razvil velik in poznan rudnik Mežica, iz fužin ob reki Meži pa mogočen gigant — Železarna Ravne.

Glede na gospodarsko razvitost je bila občina Ravne na Koroškem v pretekłem obdobju in je še tudi danes glede na družbeni proizvod visoko v primerjavi z ostalimi občinami Slovenije. S smotrnim gospodarjenjem smo na osnovi široko dogovorjenih planov in programov dokaj kvalitetno razvijali področje družbenih dejavnosti, kot so vzgoja, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, kultura in telesna kultura ter druge vrednote socialnega in duhovnega življenja naših delovnih ljudi in občanov. Zgradili smo celo vrsto novih modernih šol, v vseh večjih naseljih kulturne in športne objekte, razvili osnovno zdravstvo potrebam težke industrije in zlasti s pomočjo samoprispevka vseh delovnih ljudi in občanov zagotovili varstvo večini naših predšolskih otrok.

Upam, da si boste na vašem izletu v naši občini, s pomočjo organizatorjev, vodičev, delovnih organizacij, ki jih boste obiskali in z gostoljubnostjo vseh naših delovnih ljudi in občanov lahko ogledali vse lepote, revolucionarne in kulturne znamenitosti Mežiške doline ter se resnično prijetno počutili med nami.

Vsem Pomurcem — udeležencem vlaka — prisrčna hvala za obisk na Koroškem in DOBRODOŠLI MED KOROŠCI!

Predsednik OK SZDL
Ravne na Koroškem
Marko MATKOVIČ

ČESTITAMO OB OBČINSKEM PRAZNIKU

vsem občanom, delovnim kolektivom organizacij in ustanov ljutomerske občine in jim želimo še mnogo delovnih uspehov v vseh delovnih okoljih!

SKUPŠČINA OBČINE IN IZVRŠNI SVET
Občinska konferenca SZDL
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca ZSMS
Občinski sindikalni svet
Občinski odbor ZZB NOV

VSAK IN VSI — VSE OD SEBE

Z najnovejšimi tehnološkimi postopki predelamo v naših tovarnah vsako vrsto odpadnega papirja, kartona in lepenke. Zato ne zavrzite nobenega papirja.

Zbiranje oblačil in papirja

V tednu solidarnosti bo danes, v četrtek, 3. junija 1982, od 17. do 19. ure vseslovenska akcija zbiranja oblačil in papirja.

V akcijo se vključujejo tudi občinski odbori Rdečega križa Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona, ki naprošajo delovne ljudi in občane vseh štirih pomurskih občinskih središč, naj se vključijo v akcijo in darujejo odvečno obleko in papir. Darovane predmete je potrebno zavezati v sveženj in jih postaviti pred vhodna vrata ali druga vidna mesta. Danes ob napovedanem času bodo darovane predmete odvažali posebni kombiji. Pomurski občinski odbori prav tako naprošajo vse delovne in druge organizacije, da se vključijo v akcijo zbiranja papirja, ki bo 3. in 4. ter 7. in 8. junija.

Podobno kot leta 1968 je ameriška mladina vse češče na ulicah zaradi bojazni pred brezposelnostjo. Slika kaže mlade na ulicah New Yorka, kako se (najbrž ne najbolj vljudno) pogovarjajo s policaji.

Zapleti in prizadevanja za razplet

Britanska ministrska predsednica je napovedala britansko ofenzivo na Falklandske otoke. Moskva ne komentira poročil, da bi Argentina utegnila zaprositi Sovjetsko zvezo za pomoč v orožju, Peru, Venezuela, Panama in Nikaragva so Argentini obljubile vsakršno pomoč. Nova Zelandija je Veliki Britaniji obljubila, da ji bo posodila bojno ladjo. Združene države Amerike so začele Veliko Britanijo oskrbovati z raketami in drugim orožjem. Južna Afrika dobavlja Argentini po tajnem zračnem mostu čez Atlantik različno orožje.

Kot je pred dnevi objavil južnoafriški »Johannesburg Star« so na capetownskem letališču v neko urugvajsko letalo nalagali velike zaboje z napisi »nadomestni deli za traktorje«, ki naj bi jih poslali v Buenos Aires. Toda v zabojih so bile rakete izraelske izdelave »gabriel« ter nadomestni deli za francoske mirage, ki jih v Južni Afriki izdelujejo po francoski licenci. Argentinci so Britancem potopili že drugi rušilec in to s francoskimi raketami »exocet«. Francoski proizvajalec teh raket trdi, da proti njim trenutno ni uspešnega obrambnega sistema.

Po teh nekaj skopih podatkih se falklandska kriza nevarno širi.

Argentinski zunanji minister Costa Mendez je prejšnji teden v varnostnem svetu ponovil argentinske predloge za prekinitev ognja. Dejal je, da Malvinski otoki (kot jih Argentinci imenujejo), pripadajo Argentini in da prebivalci otokov, ki so najeti delavci neke družbe, s sedežem v Londonu, nimajo pravice do samoodločbe.

Kot je zapisal kenijski tisk, bi morale biti vse dežele tretjega sveta zainteresirane za to, da bi onemogočili vsakršno nasilno zasedbo tujega ozemlja ne glede na morebitno upravičenost takšnih zahtev. Podobne zahteve kot Argentina do Falklandov ima cela vrsta drugih držav, tudi na afriški celini, koder so po razpadu kolonialnih imperijev marsikje ostale sporne in pa slabo določene meje, kot na primer ozemljske zahteve Somalije.

Pretekli petek je po dolgem oklevanju (ob sicer napovedanem obisku) prišel v Veliko Britanijo papež Janez Pavel II., ki je napovedal svoj obisk tudi v Argentini, v obeh deželah predvsem z namenom posredovati v britansko-argentinskem sporu.

Odgovorne naloge za neuvrščene v Havani

Te dni so se v Havani zbrali predstavniki 88 neuvrščenih držav, da bi pripravili vse potrebno za jesensko bagdadsko srečanje neuvrščenih na najvišji ravni.

Pred odhodom v Havano je zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov med drugim poudaril, da že veliko število držav udeleženk kaže na pomen sestanka v Havani, ki neposredno pripravlja sedmi vrh šefov držav in vlad neuvrščenih držav. Ta bo po vnaprej določenem datumu v začetku septembra v Bagdadu.

»To je hkrati tudi dokaz za zaskrbljenost ne le med neuvrščenimi državami, ampak po vsem svetu, zaradi sedanjega zelo neugodnega razvoja mednarodnih odnosov. Tekmovanje velikih sil, oboroževalna dirka, nova velika hladna vojna, ki se razvija, in razplamtevanje novih kriznih žarišč, vse to kaže, kako potrebno je, da se v tej fazi razvoja mednarodnih odnosov sliši glas neuvrščenih držav.

V Havani bomo storili to z namenom, da dokažemo, kako lahko neuvrščene države tudi tokrat pomagajo vzpostaviti večje zaupanje ter ohraniti mir in varnost za vse države na svetu, kakor so to storile že v vseh dosedanjih kritičnih situacijah v razvoju mednarodnih odnosov. V Havani bomo soočeni s celo vrsto težav, s katerimi se srečujejo posamezne neuvrščene države, kakor tudi gibanje v celoti. Neugodni razvoj mednarodnih odnosov je grozil mnoge vitalne točke odnosov v svetu, prav tako pa tudi med neuvrščenimi državami. Z vso odkritosrčnostjo se bomo lotili teh problemov in prepričan sem, da bo seja koordinacijskega biroja v Havani pomenila korak naprej v ponovnem oživljanju in mobilnosti gibanja neuvrščenih držav, da bi v tem kritičnem trenutku mednarodnih odnosov storilo vse, kar je potrebno.

Jugoslovanska delegacija se bo v Havani trudila, da bodo rezultati sestanka in konzultacij pozitivni in da bodo v celoti prispevali k miru, varnosti in večji dejavnosti neuvrščenih držav v tem usodnem trenutku,« je dejal Lazar Mojsov.

Skoraj gotovo bo v središču pozornosti ministrskega sestanka neuvrščenih v Havani malvinska kriza. Napovedali so, da južnoameriške države tudi pripravljajo poseben dokument o tem. Njegova vsebina sicer ni znana, opazovalci pa ocenjujejo, da bo Argentina od neuvrščenih zahtevala pomoč. Ministri se ne bodo mogli ogniti tudi iransko-iraškemu spopadu. Iran je na primer že uradno zahteval, da naj jesensko srečanje na vrhu ne bi bilo v Bagdadu.

globus

BUDIMPEŠTA — Tu se bodo 8. junija sestali predsedniki vlad držav članic sveta za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). To bo že 36. zasedanje tega organa, obravnavali pa bodo medsebojno gospodarsko sodelovanje.

BAGDAD — Iraški predsednik Sadam Husein je že poslal vabila 97 predsednikom in premierom neuvrščenih držav za sedmi vrh neuvrščenih držav.

AKRA — V spomin na pionirsko vlogo neuvrščenega gibanja so v glavnem mestu Gane tri ulice poimenovali po Titu, Nehruju in Naserju.

MADRID — Kljub številnim protestom prebivalstva ja Španija pred dnevi postala 16. članica NATO pakta.

TOKIO — Na Japonskem je izšla knjiga o jugoslovanskih izkušnjah o samoupravljanju.

VARŠAVA — Na Poljskem so ponovno pričeli uvajati letalske zveze s tujino.

Vlada poziva

Madžarska vlada je pozvala vse pristojne organe in gospodarska podjetja, naj si še bolj prizadevajo povečati izvoz. Vlada je objavila ta poziv po neki analizi madžarske blagovne menjave s tujino, katere rezultati so bili precej neugodni. Spričo otežkočenega izvoza na konvertibilno območje in zapadlih obveznosti pri odplačevanju najetih posojil ter vedno ostrejših pogojev za najem novih posojil v tujini, je morala vlada zahtevati od gospodarstva, naj poveča izvoz in bolj varčuje z energijo in surovinami, prisiljena pa je bila tudi znižati proračunske stroške. Po nepotrjenih podatkih ima Madžarska osem do devet milijard dolarjev dolgov, letos pa naj bi odplačala zapadle obveznosti v znesku 2,3 do 2,5 milijarde dolarjev.

ŽE ŠESTI REFERENDUM

Švicarji bodo 6. junija že šestič glasovali o novem zakonu o tujcih, po katerem naj bi še naprej skrajno ostro omejevali zaposlovanje tujih delavcev. Skoraj vsa desetletja tega stoletja se Švicarji ubadajo s to problematiko. V obeh svetovnih vojnah so tja bežali politični in vojaški emigranti, takoj po drugi svetovni vojni pa so v tej alpski konfederaciji iskali zaposlitev stotisoči Italijani. Vedno se v Švici pojavljajo akcije za omejitev priseljevanja, najbolj radikalni pa se zavzemajo celo za izgon. Po juniju 1970 bodo tako v nedeljo že šestič glasovali o tujcih. Zvezna vlada in vse na strank volivce pozivajo, naj obkrožijo »da«, to pa pomeni spremembo sedanjega zakona o tujcih.

Sindikati Švici že dolgo očitajo, da ima prestrogo zakonska določila glede tujih delavcev.

V žarišču dogodkov

„TEŽKO JE BITI OBČAN!"

Pred nedavnim je ta stavek odmeval v častitljivi dvorani zvezne skupščine, govornik dr. Bora Petkovski pa je tik pred tem, preden ga je izrekel, dejal, da ne gre za nobeno šalo. Tako so njemu in njegovim sodelavcem govorili ljudje, ki so jih pobarali, kako so zadovoljni z našo upravo. Sicer pa je posredi eno od mnogih vprašanj, ki jih je poldrugo leto zastavljal odbor za družbenopolitične odnose zveznega zbora skupščine SFRJ, da bi ponudil čimbolj točne podatke o uresničevanju in varstvu ustavnih pravic, svoboščin, dolžnosti in odgovornosti delovnih ljudi in občanov. Zdaj so te ugotovitve zbrane. Kakšne so?

Najprej velja naglasiti, da gre za obširno analizo na 170 gosto tipkanih straneh, prvi celoviti dokument te vrste v povojni jugoslovanski zgodovini. Za izhodišče priprave gradiva si je omenjeni odbor izbral dve temeljni pravici socialističnega samoupravljanja: pravico dela z družbenimi sredstvi in pravico do samoupravljanja. Iz njiju namreč izvirajo vse druge pravice delovnih ljudi in občanov. Avtorji analize so med drugim uporabili več kot sto analiz in informacij o teh vprašanjih, ki so jih zbrali v republikah, pokrajinah in organih ter organizacijah federacije. Nadalje so pregledali 860 znanstvenih in strokovnih del z obravnavano tematiko, ki so bila izdana po sprejetju nove ustave leta 1974. Mimo tega je mnogo podatkov povzetih iz gradiv tretjega kongresa jugoslovanskih samoupravljavcev ter vseh dokumentov, ki so že pripravljeni za 12. kongres ZKJ. Člani odbora in njegovi strokovni sodelavci so se o uresničevanju in varstvu ustavnih pravic pogovarjali tudi v 40 občinah in 65 organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter tako zbrali mnenja več kot pet tisoč ljudi, ki so sodelovali v teh pogovorih.

Za začetek: skoraj polovica tozdov nima ali pa ima le omejene materialne možnosti za razširjeno reprodukcijo. Kar četrtina vseh tozdov v Jugoslaviji namreč posluje na meji pokrivanja enostavne reprodukcije, petina pa z izgubami. Razlike na področju tako imenovanega ekonomskega položaja se med delavci v posameznih panogah ali gospodarskih grupacijah sploh ne zmanjšujejo, temveč celo povečujejo. Vidno je zapiranje razpoložljivih sredstev, tudi bančnih, v lokalne, regionalne ali republiške in pokrajinske okvire. Ob ugotovitvi, da se slabša ekonomski položaj industrije, kmetijstva, gostinstva in turizma, je seveda tudi ogroženo uresničevanje pravice do dela z družbenimi sredstvi.

Zaradi poslovanja z izgubo v Jugoslaviji res še nismo zaprli veliko tovarn, saj nam s solidarnostno pomočjo vsega združenega dela v večini primerov v končni fazi le uspeva nekako pokriti primanjkljaje. Toda zavedati se moramo, da je leta 1980 po zaključnih računih prikazalo 19,4 milijarde dinarjev izgube kar 1582 tozdov s 323 tisoč zaposlenimi. Ogroženo je delo in s tem socialna varnost sto tisoč družin. Biro za vloge in pritožbe zvezne skupščine se s temi vprašanji že mora ukvarjati. Nanj se obračajo predvsem nekvalificirani delavci s številnejšimi družinami, ki jim je stečajni postopek, v katerem se je znašel njihov tozd, ogrozil obstoj.

Vprašanje zase je, koliko so delavci res neposredno odločali o prispevkih za zadovoljevanje skupnih potreb, ker analiza poudarja, da so se prispevki kot ekonomska kategorija, ker ni prave svobodne menjave dela, osamosvojili in o njih pravzaprav ne odločajo delovni ljudje. Za osebne dohodke oziroma uresničevanje pravice do osebnega dohodka pa povzamimo mnenje analize, da je to tisto področje, o katerem ljudje menijo, da so ustavne pravice še najbolj dosledno izpeljane, čeprav je hkrati največ sporov pred sodišči združenega dela in pritožb drugim institucijam prav zaradi delitve sredstev za osebne dohodke. Kako se uresničuje pravica do samoupravljanja? Spomnimo se, da je ta pravica — po Kardelju — nedotakljiva in neodtujljiva in kot takšna pripada vsem delovnim ljudem in občanom. Njeno bistvo je odločanje o osebnih, skupnih in splošnih družbenih interesih, uresničuje pa se v vseh temeljnih organizacijah in skupnostih.

Analiza navaja med drugim, da priprava referendumov, na katerih odločajo o neodtujljivih pravicah delavcev, pogosto ne poteka tako, da bi v tem času zbrali mnenja vseh prizadetih delavcev. Če potem ta oblika osebnega izjavljanja ni uspešna, pa ponekod poskušajo končno odločitev prenesti kar v pristojnost zbora delavcev. Veliko samoupravnih aktov ali sklepov je sprejetih brez potrebnega števila glasov članov samoupravnih organov. Čeprav so zaradi tega nezakoniti, jih v tozdih seveda izvajajo.

Zavest, da samoupravljanje ni le njihova pravica, temveč tudi dolžnost in obveznost, bo v ljudeh dozorela šele takrat, ko bo večina delavcev tesno povezana z usodo svojega tozda. Potlej med okrog štirimi milijoni ljudmi, ki so jim zaupane najrazličnejše delegatske dolžnosti, tudi ne bo več veliko takih, ki bi zaradi neizvajanja delegatskih nalog zaslužili, da jim volilci izrečejo nezaupnico. Preživljamo pravo inflacijo predpisov, o čemer zelo nazorno pričata le dva podatka iz analize. Njenim oblikovalcem so denimo v neki večji delovni organizaciji povedali, da imajo več kot sto samoupravnih sporazumov, ki so jih samo formalno podpisali, nato pa spravili v omaro in nanje pozabili. Nihče od sopodpisnikov doslej še ni zahteval, da bi jih tudi izvajali. Ali drug, vendar klasičen primer. Peki so trgovini v sosednji občini telegrafsko sporočili, da prihodnji dan ljudje ne bodo več dobili kruha, če trgovina ne bo takoj podpisala sporazuma o saniranju izgube pekarskega podjetja.

Zanimivo vprašanje, ki ga odpira analiza, je, kdo je mo[illegible]ralno-politično neopo[illegible] Ustavno sodišče Jugoslavije je že poudarilo, da moralno-politična neoporečnost ne more biti pogoj za sklenitev delovnega razmerja. Ta sklep je sprejelo tudi po obravnavi številnih primerov, ko so v posameznih organizacijah združenega dela to neoporečnost preprosto enačili s članstvom v zvezi komunistov. Toda še vedno imamo ok[illegible] zakonov, ki moralno-politično neoporečnost pogoj omenjajo. Gotovo je le vsaj desetkrat večje število samoupravnih aktov, ki jo uvrščajo med pogoje za sklenitev delovnega razmerja.

Analiza se veliko ubada s pritožbami ljudi nad delom občinskih upravnih organov. Da je res težko biti občan, priča med drugim dejstvo, da moraš pogosto dokazovati, da si bil rojen, da si živ, da si zaposlen, da nisi kazenovan, da si plačal ali nisi plačal davkov in še vse druge podobne stvari, ki so sicer uradno tokrat zapisane v različnih registrih. Najbrž je tako tudi zaradi podedovane mentalitete, da ima državna uprava svoje podanike, ki ji morajo zvesto služiti. Odtod pa pogosti očitki njenih podatkov in uradne ugotovitve, da je uprava zaprta, da ne prisluhne ljudem. Ne sledi tudi zahtevam delegatskega sistema. Le korak za korakom se prilagaja samoupravnim procesom.

ogledalo tedna

To ljudstvo bo živelo . . .

Jugoslovansko časopisje se je prejšnji teden na veliko razpisalo o novem pojavu: pošiljanju kave iz inozemstva preko pošte. »Poštarji sovražijo kavo«, »Kava preko oglasov«, »Ne pismonoša, temveč kavonoša« — to je nekaj naslovov člankov, ki obravnavajo to vročo »kavno problematiko.«

Na glavno zagrebško pošto pride dnevno 1500 do 1700 kilogramov kave. Pošiljajo jih trgovine iz Lipnice, Gradca, Trsta in iz drugih obmejnih krajev v sosedni Avstriji in Italiji. Za 24 zahodnonemških mark, ki jih je poč treba nakazati trgovini, dobijo mesečno pet kilogramov kave in to v paketičih po kilogram ali pa celo 900 gramov. Za takšne količine kave seveda ne treba plačati carine, pa tudi nobena evidenca o teh pošiljkah ni potrebna, saj je vrednost paketa manjša od 400 dinarjev.

V Sarajevo, ki je že od nekdaj znano po veliki potrošnji kave, prispe dnevno tudi preko 2500 paketov s kavo. Poštarji so nemočni: pred dnevi se je nabralo 18 tisoč paketov, število pa iz dneva v dan raste. Na sarajevski Ilidži so z nestrpnostjo čakali na paketič z zdravili in dolge ure so ga v tej splošni zmešnjavi iskali. Ljudje telefonirajo, prihajajo in prosijo, da bi jim dali pakete.

V Beograd prispe vsak dan po pet ton kave. Pošta Beograd 6, ki je namenjena okoli pol milijona Beograjčanom, je zatrpana s paketi, zaposlili so nove delavce, preurejajo prostore, da bi zmogli takšen pritisk.

Nihče ne more ugotoviti, koliko deviz gre tako čez mejo in nihče tudi ne more vedeti koliko je zaradi tega potovanj v tujino.

Tako cveti preprodaja in različne vrste verižništva. In to zaradi tistih 40 do 50 milijonov dolarjev, ki bi nam bili letos potrebni, da bi uvozili dovolj kave. Pravijo, da na ta način zapravimo veliko več.

Vse to potrjuje staro resnico o okupatorju, ki mu ni uspelo pokoriti tega jugoslovanskega ljudstva, kaj šele, da bi ga lahko čisto navadna carinska prepoved o prenosu kave čez mejo! Res, to ljudstvo bo živelo, in pilo kavo vsemu navkljub.

Luknje bodo nekoliko večje

Izvršilni odbor republiške cestne skupnosti je po dolgem zavlačevanju končno le sprejel predlog letošnjega finančnega načrta skupnosti za ceste. Letošnji prihodki bodo znašali 4.6 milijarde dinarjev, kar je celo nekaj manj kot lani. Skupnih stroškov so naračunali za 5.7 milijarde dinarjev.

Glede na takšna razmerja med prihodki in izdatki so iz programa črtali vse novogradnje, nič pa ni ostalo tudi za tako imenovane rekonstrukcije cest. V glavnem naj bi kolikor toliko vzdrževali regionalno in magistralno cestno omrežje.

Finančno sliko skupnosti za ceste močno kvari dolg, ki ga bo letos treba plačati v višini 3.2 milijarde dinarjev.

Novi zakon o temeljih varnosti v cestnem prometu nalaga precejšnje obveznosti vzdrževalcem cest. Zato, v cestnem podjetju zahtevajo, da se jasno pove, da zaradi pomanjkanja denarja ni mogoče temu zakonu v celoti ustreči, ali pa bo treba številne, najbolj kritične odseke posameznih cest, enostavno zapreti.

BEOGRAD — V zadnjih letih so s pomočjo sklada za financiranje povečanja števila zaposlenih na manj razvitih območjih odprli letno po 40 novih delovnih mest.

ob sprejemu štafete prišlo do izpada, v katerem sta bila od neznanih, še ne odkritih ljudi lažje ranjena dva učenca srednješolskega centra »8. november.«

SFRJ do razorožitve

Predsedstvo SFRJ je pred dnevi proučilo in sprejelo izhodišča naše države za drugo posebno zasedanje generalne skupščine OZN o razorožitvi.

Ko je predsedstvo obravnavalo mednarodne razmere, v katerih bo potekalo to zasedanje, je upoštevajoč izhodišča SFRJ glede razorožitve, ki so bila sprejeta marca letos — ponovno opozorilo na to, da se položaj na svetu vznemirljivo zaostruje in da se je ta zaostritev razširila na vsa območja in vse aspekte mednarodnih odnosov. Oboroževalna tekma, ki se nadaljuje z nezmanjšanim tempom in dobiva širok obseg, ogroža svetovni mir in zlasti neodvisnost in razvoj neuvrščenih in držav v razvoju. Tak razplet spodbuja uporabo sile v mednarodnih odnosih. Kopičenje orožja čedalje bolj ogroža mednarodno varnost. Na seji so opozorili tudi na hude posledice, ki jih ima oboroževalna tekma za gospodarski položaj držav v razvoju.

Jugoslovansko delegacijo na drugem posebnem zasedanju generalne skupščine OZN o razorožitve v New Yorku bo vodil predsednik predsedstva SFRJ Petar Stambolić.

telegrami

OSIJEK — Najstarejši kmetijski kombinat v Jugoslaviji sozd Belje slavi letos 285-letnico obstoja.

PODUJEVO — Predsedstvo občinske konference SZDL je sporočilo, da je v zaključnem delu slovesnosti

LJUBLJANA — Slovenska papirna industrija potrebuje letno za predelavo okoli 180 tisoč ton odpadnega papirja. Čeprav je zadnje čase zbiranje starega papirja boljše organizirano, ga moramo še vedno 40 tisoč ton uvoziti. To nas stane osem milijonov dolarjev.

„Kooperanti" so se ušteli

Večmesečna opozorila družbenega pravobranilca samoupravljanja skupnosti občin Osijek in 14 občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja iz Slavonije in Baranje, pa tudi družbeno-političnih organizacij osiješkega območja, da je v povezavi med družbenim in zasebnim sektorjem kmetijsko-industrijskega kompleksa zaslediti številne nepravilnosti, ki posameznikom prinašajo veliko gmotno korist, so zdaj dobila tudi zakonske okvire, piše Večernji list.

Preiskavo so sprožili proti Miloradu Devrnji, fotografu iz Pečincev v Vojvodini, Savi Naiću, delavcu iz Pečincev, Savi Krstiću, kmetu iz Pečincev, Životu Zavaži, uslužbencu iz Rume, in Vladimiru Gajiću, avtoprevozniku iz Popincev. Osumljeni so grabeža družbenega premoženja z goljufijo na škodo KIK Osijek in KIK Vinkovci. Preiskavo so sprožili proti Zoranu Gajiću, kmetu iz Popincev, zaradi utaje na škodo temeljne kooperantske organizacije Čepin.

Omenjenih šest kooperantov so osumili, da so lani sklenili pogodbe o reji prašičev v kooperaciji z omenjenima kombinatoma, čeprav se tedaj, ko so podpisali dokumente in dobili ustrezen predujem ali posojilo, niso imeli namena ukvarjati s tem, pa tudi ne kombinatoma v Osijeku in Vinkovcih dostaviti pitanih prašičev. Sredstva, ki naj bi jih namenili pospeševanju živinoreje, so omenjeni posamezniki porabili nenamensko. Razen Zorana Gajića, ki je del denarja res porabil za to, so vsi denar zadržali zase in ga porabili za nakup avtomobilov, graditev hiš ali za zabavo. Ta denar je bil predviden za zidavo živinorejskih farm in pitanje živine, da bi tako izboljšali preskrbo domačega trga. Za razliko od pravih kooperantov, ki z veliko težavo dobijo komaj kakih 10.000 dinarjev posojila, so ti »kooperanti« zlahka dobili večmilijonska posojila ob zelo ugodnih pogojih.

Milorad Devrnja je osumljen, da je kmetijsko-industrijski kombinat »Vinkovci« ogoljufal za 3.7 milijona, Savo Krstić oba kombinata za 1.5 milijona, Savo Naić za 2 milijona, Život Zavaža pa za milijon dinarjev. Vladimir Gajić je osumljen, da je »Vinkovce« ogoljufal za več milijonov dinarjev, Zoran Gajić pa naj bi utajil sredstva industrijsko-kmetijskega kombinata »Osijek« za okoli 6,6 milijona dinarjev. Ocenjujejo, da sta kombinata izgubila skupno 22.9 milijona dinarjev. Vsi osumljenci so v priporu v Osijeku.

Preiskava je zajela tudi odgovorne v delovni enoti »Mirkovci« v sklopu kombinata »Vinkovci«, ki so v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti in navodili svoje delovne organizacije odobravali taka posojila. Pri tem gre za direktorja »Mirkovcev« Milorada Babića iz Vinkovcev, skladiščnika Milovana Dobrića in blagajnika Ilija Vujića. Le-ti se zagovarjajo na prostosti.

Prebivalci stolpnic v Lapovcu — kot piše zagrebški Vjesnik — niso mogli niti pomisliti, da stanujejo med njimi nekakšni »kooperanti«, ki so najbrž prepričani, da lahko živino redijo tudi na blokovskih balkonih. V tozdu »Lipovac« so dodelili kredit v višini 25 milijonov očetu in sinu, ki sta v nekaj mesecih »vzredila« 800 mladih govedi. Ko je prišlo vse na dan so ugotovili, da sta »kooperanta« porabila posojeni denar za prekupčevanje goveje živine. V Oroliku na primer je vodja kooperacije sklepal pogodbe kar sam s seboj.

ZIS: NAFTA BO

Zvezni izvršni svet je pred dnevi proučil preskrbo trga z nafto, naftnimi derivati in premogom za koksiranje ter odločil, da bo Narodna banka Jugoslavije zagotovila za te potrebe 120 milijonov dolarjev.

V štirih mesecih letos naj bi s konvertibilnega območja uvozili 2,5 milijona ton nafte, kupili pa smo je le 1,37 milijona ton — dobro polovico. ZIS je zato opozoril na negativne posledice, ki utegnejo nastati, če se nemudoma ne lotimo ustreznih ukrepov, da bi izboljšali preskrbo trga z nafto in naftnimi derivati. Poleg nafte naj bi zagotovili tudi 36 tisoč ton kerozina, to je toliko, kolikor ga predvideva naša energetska bilanca. Naftnim gospodarstvom je ZIS tudi predlagal, da bi imeli prednost pri preskrbi z naftnimi derivati porabniki ob magistralnih cestah, kjer je pričakovati največ turistov.

Zvezni izvršni svet je zadolžil ustrezne zvezne organe, da čim prej dopolnijo veljavne ukrepe oziroma predlagajo morebitne nove za učinkovitejše uresničevanje zakona, po katerem naj bi zagotovili devizna sredstva za plačilo uvožene nafte. Ustanovili so tudi koordinacijski odbor, ki naj bi učinkoviteje urejal žgoče težave pri preskrbi z energetskim gorivom, zlasti z nafto in naftnimi derivati.

Pavšali za delegate

Člani predsedstva SFRJ in člani ZIS naj ne bi imeli v prihodnje pravice do mesečnega nadomestila v pavšalnem znesku, ki so ga doslej izplačevali v višini treh do petih dnevnic. Po osnutku zakona o spremembi zakona o osebnih dohodkih funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje skupščina SFRJ, bi mesečno pavšalno nadomestilo stroškov za opravljanje funkcije v višini treh do petih dnevnic pripadalo v prihodnje samo delegatom v skupščini SFRJ, ne pa tudi delegatom, ki delajo v skupščini SFRJ na izvoljenih funkcijah.

Predsedstvo SFRJ je dalo pobudo za spremenitev tega zakona. S spremembami zakona, predloženimi skupščini SFRJ, bi morali posebej in jasno ukiniti pravico do mesečnega nadomestila stroškov v pavšalnem znesku za vse funkcionarje v federaciji, razen za delegate v skupščini SFRJ, ki nepoklicno opravljajo delegatsko funkcijo. Menijo namreč, da bi bilo neupravičeno poleg pravice do osebnega dohodka v mesečnem znesku obdržati tudi pravico do mesečnega pavšalnega nadomestila.

V osnutku zakona je navedena še alternativna rešitev, po kateri bi nadomestilo stroškov v pavšalnem znesku pripadalo vsem delegatom v skupščini SFRJ. Pri tem so izhajali iz dejstva, da so delegati dolžni obiskovati svojo volilno bazo in se v njej posvetovati ter da jim za takšna potovanja in za stike z bazo ne izplačujejo dnevnic.

Uresničevanje interesov delavskega razreda

Kongresi zveze komunistov so za nami, v sindikatih pa šele pripravljajo stališča za svoje konference in kongrese. Očitno je, da so komunisti po republikah in pokrajinah znatno zaostrili vprašanja odločanja delavcev v vsem našem življenju in s temi kongresnimi stališči, ki bodo strnjena na kongresu ZKJ ta mesec, že opredelili tudi vsebino sindikalnih kongresov. To se vidi že iz zdajšnjih razprav o kongresnih resolucijah v sindikalnih organizacijah, kjer očitajo obsežnim osnutkom resolucijskih tekstov premajhno revolucionarnost pri uveljavljanju delavskega samoupravljanja.

Res je, da so v prvih razpravah o vsebini kongresov v sindikatih izhajali iz aktualnih problemov sedanjega trenutka, kar so v strokovnih službah sprejeli kot nalogo, da morajo o vsem nekaj reči in predlagati za akcijo, vendar to še ne pomeni, da morajo sindikati govoriti o vsem. V množici sorodnih problemov je namreč za sindikate bistveno le, da bolj organizrano delujejo za uresničevanje interesov aelavskega razreda. S stališča položaja delavcev, ki ni takšen, kakor ga ustavno, ideološko in politično želimo, je potrebno reči, da je odločnost pri uresničevanju samoupravljanja premajhna, da se moramo boriti za večjo kakovost samoupravnega gospodarjenja, za učinkovitejše uresničevanje ekonomske stabilizacije itd., vendar to ni dovolj.

Za sindikalno akcijo so potrebne jasne in nedvoumne naloge, takšne, kakršne so pripravljeni povsod uresničevati, kar pomeni konkretno in nesporno dejavnost v vsakem trenutku in na vsakem mestu. Kako bodo kje te naloge opredelili, je še vprašanje, na katerega bodo odgovorili kongresi in konference republik in pokrajin, zato je zdaj še vprašanje, kaj bo izbira nalog za kongresno resolucijo ZSJ, ki pa jo že zdaj pripravljajo po mnenjih iz republiških in pokrajinskih svetov zveze sindikatov.

Zdi se torej, da smo v pripravah sindikalnih kongresov priča nekakšnega prehitevanja, hlastanja za tistim, kar bo naravno moglo šele priti tako v obliki kritične ocene dosedanjih aktivnosti sindikatov kot v obliki napotkov za delovanje v prihodnjih štirih letih. V takem hlastanju se kažejo tudi nestrpnosti, da bi mnogo vnaprej razrešili tudi še odprta vprašanja organiziranosti sindikatov, ki jih daljnovidnejši ne želijo vnaprej odpirati, ker se jim zdi dovolj, če statutarna in podobna pravila obnašanja le dopolnijo oziroma spremenijo toliko, kolikor to dosedanje spremembe v življenju zahtevajo, ker so že nastale spremembe, ki jih ne moremo zanikati ali ovirati iz vseh razlogov, ki jih kažejo družbene spremembe doslej. Spreminjanja družbenoekonomskih odnosov v prihodnje pa ne moremo spodbujati z normami statutarnega, statusnega in podobnega pomena, temveč z aktivnostjo, ki je doslej za normativnostjo zaostajala.

Kaj to za sindikalno prakso pomeni? Način delovanja, ki ne bi smel več biti odločanje v imenu članstva ali delavstva, temveč bi bil podrejen interesom delavcev z organizacijsko in organizirano pomočjo uresničevanju njihovih upravičenih zahtev v vsakdanjih življenjskih razmerah delavcev ali delavskega razreda po njegovih različnih interesih vsebine samoupravnega pluralizma interesov. To pa je v bistvu še vedno premalo uresničena-ustavna vloga sindikatov pri nas.

Spreminjanje družbenoekonomskih odnosov iz obstoječih v želene in tudi ustavno že uzakonjene je torej naloga, ki niti sindikatom niti komerkoli drugemu ne dovoljuje zanemarjanje posameznih vprašanj zaradi samo sistemskega in razvojnega opredeljevanja, temveč zahteva skrbno graditev zgradbe stabilizacije na podlagi že znanih projekcij sistema, kateremu bodo v podrobnostih dane podlage z elementi, ki bodo konkretizirali projekcijo dolgoročne stabilizacije na temelju doslej že dogovorjenega, prav tako kot je graditev razvoja odvisna od korektur sedanjega srednjeročnega plana, v čemer sindikati ne smejo biti samo spremljevalci, temveč tudi ali predvsem graditelji.

Viktor Širec

od tedna

LENDAVA — Gostinski promet v letu 1981 je bil za 42,3 odstotka večji kot leta 1980. Najbolj se je povečal promet ustvarjen z nočitvami in sicer za 138 odstotkov, to pa predvsem zaradi močnega povečanja cen nočitev v novem hotelu. Promet s pijačami se je povečal za 43,9 odstotka in znaša 67 odstotkov celotnega prometa. Tudi promet s hrano se je povečal za 31 odstotkov, toda ta delež v skupnem prometu znaša le 16,6 odstotka, kar pomeni, da gostom ponujamo zelo malo, v glavnem pijače.

MURSKA SOBOTA — Tu se je prejšnji četrtek sešel odbor za razvoj in ekonomsko politiko ter ustvarjanje in delitev dohodka pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Pretresel je nekatere strokovne podlage, ki izhajajo iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, letošnje tromesečne rezultate gospodarjenja v regiji in sanacijski program tozdov Rafinerija in Petrokemija lendavske delovne organizacije INA-Nafta. (bž)

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so razpravljali o poročilu o delu podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanju s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v Sloveniji v obdobju od 1980 do 1982. Ocenili so tudi usklajenost planskih dokumentov organizacij združenega dela z družbenimi usmeritvami razporejanja dohodka v letošnjem letu.

ČENTIBA — V vasi že tretje leto uspešno deluje kulturno društvo Vlaj Lajoš. Lani so ustanovili ritmično sekcijo, letos pa tudi mešani pevski zbor, ki je sestavljen delavcev in kmetovalcev. V letošnjem programu dela imajo še ustanovitev knjižnice. Osnovna šola Drago Lugarič Lendava jim bo v stari šoli prepustila nekaj prostorov, v katerih bodo imeli knjižnico in prostor za vaje kulturnega društva. Društvo se te dni pripravlja na večjo prireditev, ki bo ob praznovanju 55-letnice vaškega gasilskega društva. J. D.

LENDAVA — Na seji izvršilnega odbora komunalne skupnosti občine Lendava so se dogovarjali o problematiki vračanja posojila za občinske ceste, ki so ga prispevali občani. Pogovarjali so se tudi o sofinanciranju izgradnje avtobusne postaje v Lendavi. Avtobusno postajo bodo gradili v etapah, najprej pa bo potrebno urediti tisti del postaje, ki bo omogočal promet in preselitev sedanje postaje na novo lokacijo. Del sredstev za gradnjo naj bi prispevala tudi krajevna skupnost.

PETIŠOVCI — V novem centru obrambne vzgoje, ki so ga pred nedavnim uredili v rekreacijskem centru, se je začelo 20-dnevno urjenje mladih, ki niso zajeti v srednješolsko usmerjeno izobraževanje. Urjenja se udeležuje 60 mladih iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij, na njem pa se bodo spoznali z vojaškimi veščinami in idejnopolitičnim delom. Del svojega pestrega programa bodo namenili tudi kulturnim in športnim dejavnostim.

MURSKA SOBOTA — Romi s Pušče so od nedavnega vključeni v romsko kulturno skupnost, ki deluje pod pokroviteljstvom samoupravne interesne skupnosti za kulturo v Novem mestu. Prav tam so se mladi soboški Romi predstavili s svojo izvirno folkloro, njihov predstavnik Vlado Rozman pa je imel pozdravni nagovor na uspelem kulturnem srečanju. V. Š.

MURSKA SOBOTA — Komite občinske konference zveze komunistov je v sodelovanju z delavsko univerzo pripravil seminar iz murskosoboške občine. Potekal je v popoldanskem času ob delu in je obsegal 38-urni program idejnopolitičnega usposabljanja in izobraževanja komunistov. Na njem so sodelovali predvsem novosprejeti komunisti v letošnjem letu, nekaj pa jih je bilo tudi iz lanskega leta. Že drugi teden pa komite OK ZKS načrtuje dve inštruktaži za obvezni program idejnopolitičnega usposabljanja v OO ZKS. M. J.

LENDAVA — Na seji direktorjev in predsednikov poslovodnih organov organizacij združenega dela lendavske občine, sklical jo je izvršni svet skupščine, so kritično ocenili poslovanje gospodarstva v prvih treh mesecih letošnjega leta in se seznanili s zunanjetrgovinsko menjavo in plačilno bilanco Slovenije. Čeprav prvo trimesečje še ne more biti dokončno merilo uspešnosti gospodarstva, so vendarle opozorili, da bo potrebna še večja usmeritev v izvoz ob varčevanju z energijo in surovinami.

SZOMBATHELY — V organizaciji katedre za slovenski jezik in književnost na visoki učiteljski šoli v Szombathelyju je bilo pretekli četrtek in petek strokovno posvetovanje povezano s širjenjem in razvojem narodnostne jezikovne kulture. Poseben poudarek so dali zlasti stanju v Porabju. Na posvetovanju so sodelovali tudi predavatelji pedagoške akademije iz Maribora, s katero szombathelyjska visokošolska ustanova dokaj tesno sodeluje že več kot 10 let. Na omenjeni katedri pa se usposabljajo mladi porabski Slovenci za bodoče učitelje v Porabju. (J. G.)

NEGOVA — Člani tamkajšnje lovske družine so minuli konec tedna proslavili 35-letnico svojega delovanja. Na to so se dobro pripravili, saj so organizirali dvodnevno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. Med seboj so se najprej pomerila društva, kasneje pa še posamezniki. Tudi ob tej priložnosti so vsi nastopajoči dokazali, da imajo strelske sposobnosti, mirne roke, kar so tudi rezultati. vp

do tedna

3. JUNIJ — VELJA ZA VSE

„Zapovedi” snažnosti in vzajemnosti

Gremo kar v bistvo stvari, le da to pot nekoliko drugače. V ozadje dveh »zapovedi« kanimo pronikniti, ki sta se nas (smo se ju?!) polastili, nanju malone prisegamo — kajpak najraje verbalno — brez da bi jima, z nekaj svetlimi izjemami, znali ali hoteli utreti stalne življenjske tirnice.

Govor je o snažnosti in vzajemnosti, ki sta se tokrat znašli — zaninivo, kajne, kako nam je prešlo v navado, da dajem dnevom, tednom, mesecem, letom in celo desetletjem, posebna obeležja — po »srečnem« naključju v skorajda istem časovnem okviru. Svetovni dan varstva človekovega okolja (3. junij) v tednu solidarnosti (od 1. do 7. junija) je kar pravšnja prilika, da se izkažemo. Vsi po vrsti. Bolj kot je, smoter teh dni in dneva ne bi mogel biti jasnejši. A posredi ni zgolj »muha enodnevnica« čiščenja, pa zbiranja obutve, oblačil, tekstila in papirja, dasiravno se ob »akcijski« vnemi vsiljuje prav tak občutek. Že prevečkrat nas je prav »akcijaštvo« — v smislu kratkotrajnega, enkratnega posega — zavedlo, da smo sprva poprijeli z vsemi štirimi, potlej pa kar znenada pojenjali. Zdajšnja hotenja velevajo dosti večja razsežja.

Naloge onesnaženosti nas vztrajno tepejo in zanesljivo se jih tako hitro ne bomo otresli. Prej narobe ali kvečjemu, da se jim — bolj ali manj uspešno — stavimo v bran. Porajajo pa se hkrati nove nevarnosti, ki se jim pravi onesnaževanje duha. Te znajo biti usodne, posebej za vzajemnost, ki si je — če kje, potlej nedvomno v pokrajini ob Muri — našla domovinsko pravico. Žal ne seže do vseh. V odročnih zaselkih skrb za, denimo tiste, ki so jim opešale moči in jim jesen življenja siví lase in krivi stas, rada presahne. V mestnih središčih preneketerega starostnika daje osama, duši se med štirimi stenami betonskih gmot, ni ga, ki bi mu vžgal iskro vedrine in žarek upanja. Novodobna bolezen, imenovana potrošništvo in hlastanje po »več« kali pristnost medčloveških odnosov, tekma za prestižem pa je ogradila marsikatero tovarno, zamejila občino, zajezila ali vsaj zožila širino odpiranja navzven.

Na prepihu hudih preizkušenj smo in neizbežna je resnost spoznanja, ki »zapoveduje« snažnost in vzajemnost. A ne kot akcijo, marveč kot stalnico.

B. Žunec

NA ROB STROKOVNIM PODLAGAM

Pripomoček — za koga in komu?

„Da sem se prebil skoznje, sem porabil dobrih pet ur in ta čas posrebal pet kav,” se je zadnji seji odbora za razvoj in ekonomsko politiko ter ustvarjanje in delitev dohodka pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje slikovito potožil eden od razpravljalcev. „Pa mi po vsem tem še zdaj marsikaj ni jasno,” je še dodal.

Za resen zapis kaj neobičajen uvod, čeprav zanalašč izbran, saj dovolj zgovorno svari, kakšne so v resnici — dobesedno — nekatere strokovne podlage, ki izhajajo iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Gre za pred kratkim izšlo gradivo več delovnih skupin republiških sindikatov, ki je zdaj dano v javno obravnavo in s katerimi „želijo delavcem v združenem delu pomagati oblikovati take sisteme delitve osebnih dohodkov, ki bodo zagotavljali uresničevanje ciljev politike — za enako delo in rezultate dela približno enak osebni dohodek”.

Prvi odmevi v pomurski javnosti kažejo, da v resnici zaslužijo naziv strokovne. Vseh šest poglavij je namreč — brez pretiravanja in prenapenjanja — pisanih za akademsko raven in hudo vprašljivo je, če si bodo, zlasti v manjših organizacijah združenega dela, predvsem tozdih in delovnih skupnostih, delavci z njimi sploh lahko kaj dosti pomagali. Da so vrh tega preobširne, smo tudi že namignili, saj prinašajo: skupna metodološka izhodišča za oblikovanje razvida del in nalog, za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog in za oblikovanje višine izplačil iz sredstev sklada skupne porabe v organizacijah združenega dela, dalje, osnove in merila za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti dela delavcev, ki opravljajo dela in naloge poslovodnih organov v gospodarstvu, strokovne podlage za sestavo obroka hrane med delom in metodološki pripomoček za izračunavanje cene obroka hrane med delom.

Vendar so posredi zgolj okvirne, najvpadljivejše pripombe, do katerih so — ob številnih drugih, vsebinskih — prišli v pomurskih sindikatih. Nanje je omenjeni zbornični odbor dal še več drugih, tehtnejših.

Kar takoj naj opozorimo na dilemo, kdo je najprej in najbolj poklican za sprejem razvida del in nalog: ali delavski svet ali zbor delavcev. Kot je moč razumeti predloženo delovno gradivo, je sprejemljivejša (bolj uglašena z zakonom o združenem delu) prva inačica, za katero se ogreva tudi odbor. Bo namreč kar držalo, da gre na zbor delavcev v sprejem pravilnik o razpolaganju in delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke kot eden temeljnih samoupravnih aktov, ne pa razvid del in nalog, ki naj bi z drugimi izhodišči (za ugotavljanje sestavin zahtevnosti del in nalog), osnovami in merili (za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti dela poslovodnih kadrov) „spodbujal delavce, da bodo tako pomembne prvine delitve, kot so organizacija dela in ugotavljanje zahtevnosti urejali na enotnih izhodiščih”.

Razvid del in nalog bi veljalo izdelati po dejavnostih, v osnovi pa naj bi bila dela in naloge enako vrednotena za vse, za kar bi oblikovali ustrezne panožne sporazume. Specifične pogoje dela (denimo v gradbeništvu delo na višini ali v sicer težjih, nevarnejših okoliščinah) bi kazalo posebej razdelati in opredeliti, a prav tako po minimalnih merilih, da ne bi prihajalo do zlorab. Pri enostavnih delih (recimo snažilke in podobno) bo glede vrednotenja potrebna večja določnost in natančnost. Kar najhitreje bi morali priti do družbenega kataloga del in nalog.

Poglavje zase je prav gotovo ugotavljanje uspešnosti delavcev s posebnimi pooblastili. Sem namreč ne sodijo le direktorji, temveč vsi vodilni in vodstveni kadri, skratka vsi delavci s posebnimi pooblastili. Resda ti ljudje opravljajo izrazito sestavljena, zahtevna in odgovorna dela in naloge, vendar to ne bi smelo biti ovira — kot je slišati — za sprotno, če ne mesečno, pa vsaj večmesečno, ocenjevanje. Se pravi nekaj podobnega kot pri ostalih zaposlenih, kjer so mesečne ocene zvečine že vpeljane.

Sila zapleteno so ponujena merila za izračun regresa delavcev za letni oddih. Poleg tega se ni neumestno vprašati ali se ti — sicer strogo namenski dinarji — često ne rabijo za vse kaj drugega kot dopust.

Še bi se dalo načenjati dileme in preudarke o strokovnih podlagah, vendar jih raje prepustimo javni razpravi. Ta bi namreč morala razčistiti in izkristalizirati temeljno vprašanje: kako jih oblikovati, da bodo kot pripomoček zares uporabljiva v praksi?

Branko ŽUNEC

Preskromna vloga žensk v procesu odločanja

Prav je, da se o vlogi žensk v našem družbenopolitičnem sistemu socialističnega samoupravljanja pogovarjamo večkrat, in ne le ob praznikih ali kakih drugih priložnostih. Dejstvo je namreč, da je v procesu odločanja žensk le vedno precej manj, kot jih sodeluje v proizvodnem procesu in prispevku, ki ga dajejo k celotnemu družbenemu razvoju. Tudi v posameznih pomurskih občinah opažajo preskromno zastopanost žensk v procesu odločanja, čeprav je mnogo žensk, ki so pripravljene prevzeti svoj del odgovornosti, ki nočejo predstavljati samo strukture. Le-te želijo biti enakopravne udeleženke, ki bodo pod enakimi pogoji prevzele naloge in odgovornosti pri vodenju družbenih poslov.

Na dlani je, da je ženskam sicer priznan položaj v proizvodnem procesu, vendar pa z njimi ne računajo kaj dosti pri opravljanju raznih upravnih poslov, kar je v mnogočem tudi odraz slabosti kadrovske politike. Pa čeprav je bila pred vsakimi volitvami prisotna prizadevanja, da bo izvoljenih čim več žensk. Rezultati pa so skoraj običajno bolj pičli, kar nam potrjujejo tudi nekateri podatki iz pomurskih občin. V Ljutomeru, denimo, ugotavljajo, da je precej žensk sicer vključenih v samoupravne organe, krajevne skupnosti in drugje, vendar so premalo zastopane na vodilnih delovnih mestih in funkcijah družbenopolitičnega življenja. V preteklem mandatnem obdobju je bilo v družbenopolitični skupnosti občine moč najti le dve ženski, v samoupravnih interesnih skupnostih deset in v družbenopolitičnem zboru 8 žensk. Skupno pa je kandidiralo, zlasti na področju negospodarstva, le 11 žensk za vodilna mesta, kar je ob podatku, da je v ljutomerski občini zaposlenih kar 2263 žensk, vsekakor premalo.

Tudi v murskosoboški občini ne morejo biti zadovoljni z zastopanostjo žensk v procesu odločanja. Predvsem zaradi sorazmerno visokega (več kot 40-odstotnega) deleža žensk v proizvodnem procesu murskosoboške občine — torej delavk v združenem delu, kakor tudi kmetijskih proizvajalk nasploh. Ne gre zanemariti nadvse pomembnega prispevka kmečke žene pri ustvarjanju hrane, zato je pričakovati v prihodnje njeno večjo zastopanost v samoupravnih organih kmetijske zadruge itd. Boljša bi v družbenopolitični skupnosti je vključitev žensk v razne skupščine interesnih skupnosti.

Medtem pa so v gornjeradgonski občini pri letošnjih volitvah dosegli okrog 37-odstotno zastopanost žensk, pri čemer je bila v organizacijah zdrženega dela le-ta nižja za en odstotek, v krajevnih skupnostih pa približno 40-odstotna. Če vemo, da je v gornjeradgonski občini zaposlenih okrog 7 tisoč delavcev; od tega pa 45 odstotkov žensk, dokazuje, da se ženske dokaj enakopravno bori za hitrejši napredek. Podobno ugotavljajo tudi v lendavski občini, kjer so ženske še nekako zadovoljivo zastopane v samoupravnih organih, kar pa ne velja za primere, ko je treba prevzeti najodgovornejše funkcije. Navzlic dejstvu, da se z dokaj dobro kadrovsko strukturo, zlasti z višjo in visoko izobrazbo, omogočili večje vključevanje žensk v konkretno delo v delovnih in življenjskih okoljih.

Vse to pa dovolj zgovorno priča o trditvi, da je kadrovska baza tudi med ženskami dovolj široka in kvalificirana, kar bo nedvomno omogočalo, da tudi v Pomurju v prihodnje ne bomo več v tolikšni meri govorili o preskromni zastopanosti žensk v procesu odločanja.

Milan Jerše

Narava nas je obdarila z številnimi lepotami in bogastvi. Čuvajmo jih. Karton in oddan star papir, karton ali lepenka čuva naše gozdove, ker 1 tona starega papirja prihrani 3,5 m³ lesa.

Ljutomer

LJUTOMER — Delegati vseh treh zborov skupščine občine Ljutomer so se drugič v tem mandatnem obdobju sestali v novi zasedbi. Najprej so izvolili še nekatere komisije in odbore ter dva manjkajoča člana izvršnega sveta. V nadaljevanju so obravnavali informacijo o rezultatih gospodarjenja v prvih treh mesecih letošnjega leta in ugotovili, da so delno neugodni rezultati posledica trenutnih gospodarskih razmer, delno pa premajhnih aktivnosti nekaterih organizacij združenega dela, saj je izvoz bil dosežen le nekaj nad 16 odstotkov, kar je občutno pod planom. Seveda tudi drugi kazalci niso tako uspešni kot v enakem obdobju lani, zato bodo organizacije združenega dela, izvršni svet in zbor združenega dela v prihodnje aktivneje spremljali gospodarska gibanja v občini in tako sproti ustrezno ukrepali.

Obetavnost konkretnih sindikalnih akcij

Kar na 13 različnih področij posega akcijski program občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko gre za uresničevanje stališč in usmeritev 3. konfernce Zveze sindikatov Slovenije o vlogi in nalogah sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanja socialne varnosti delavcev. Pri tem so izhajali iz opredelitve, da je omenjeno vprašanje neločljivo povezano z uresničevanjem sklepov 1. konference ZSS, ki je obravnavala naloge na področju družbenega planiranja, in 2. konference ZSS, ko je bil govor o uveljavljanju načela delitve po delu in rezultatih dela. Zato so murskosoboški sindikati opredelili aktivnosti za uresničevanje temeljnih izhodišč, kot so sprememba družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 v skladu s cilji gospodarske stabilizacije in realnimi razvojnimi možnostmi, obravnava sprememb samoupravnih sporazumov o temeljih planov SIS, vsebinska in organizacijska krepitev pri obravnavi periodičnih in zaključnih računov, kakor tudi sodelovanje s SIS socialnega varstva ter drugimi družbenimi dejavniki in strokovnimi službami pri nastavitvi in urejanju „socialne kartice”.

V skladu z opredeljenimi roki in nosilci je začrtan akcijski program za posamezna področja. Glede zaposlovanja bo veljala pozornost oceni sklenitve samoupravnih sporazumov o zaposlovanju v OZD za leto 1982 v občini, samoupravljanju in pomoči pri reševanju tehnoloških viškov v posameznih OZD, posebej z vidika zagotavljanja socialne varnosti delavcev s prekvalifikacijo in prezaposlitvijo le-teh, in spremljanju uresničevanja stališč sindikatov o načrtnem vračanju delavcev z začasnega dela v tujini.

Na področju vzgoje in izobraževanja bo sindikat v murskosoboški občini budno spremljal vpise v usmerjeno izobraževanje v skladu z dolgoročnimi kadrovskimi potrebami v OZD. Prav tako bodo ocenili izvajanje proizvodnega dela in delovne prakse 1. letnika usmerjenega izobraževanja. Poglavitne naloge v zdravstvenem varstvu jih čakajo pri uveljavljanju zakona o zdravstvenem varstvu in gibanju odsotnosti z dela zaradi bolniškega staleža, kakor tudi glede spremljanja in nudenja pomoči pri sprejemanju sprememb samoupravnega sporazuma o organiziranju pomurskega zdravstva v OZD Pomurski zdravstveni center. Nadalje gre za aktivnosti pri varstvu invalidov, da bi ugotovili dejansko stanje na področju delovne invalidnosti, posebej še v tekstilni stroki, in za nudenje konkretne pomoči pri usposabljanju in zaposlovanju invalidov v OZD. Tudi varstvu pri delu bodo namenili posebno skrb, saj bodo izdelali pregled ustanavljanja odborov za varstvo pri delu v OZD, obravnavali poročilo inšpekcije dela o stanju varstva pri delu v OZD itd.

Akcijski program murskosoboških sindikatov pa posega tudi na področje družbene prehrane, kjer se zlasti zavzemajo za zagotavljanje prehrane med delom v posameznih OZD in izpeljavo prehodne dobe za ukinitev vrednostnih bonov oziroma gotovinskega izplačila. Prav tako bodo spremljali socialno-ekonomski položaj upokojencev, predvsem v zvezi z gibanjem življenjskih stroškov in učinki valorizacije pokojnin. Gre pa tudi za vprašanje socialne varnosti kmetov, in sicer pri pripravi preoblikovanja sistema starostnega zavarovanja kmetov.

Nič manj skrbi ne bo veljalo tudi področju stanovanjskega gospodarstva, saj bodo obravnavali uresničevanje družbenega dogovora o racionalizaciji stanovanjske graditve v občini, usklajevanje samoupravnih splošnih aktov OZD o pridobivanju stanovanj in stanovanjskih posojil, sodelovanje v reševanju stanovanjskih problemov mladih družin in podobno.

Hkrati si bodo prizadevali za urejanje otroškega varstva v občini, s posebnim poudarkom na uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov in svobodne menjave dela ter prilagajanja dela vzgojnovarstvenih organizacij delovnemu času organizacij združenega dela.

Nič manj pomembno pa ni tudi preskrba občanov, zato bo murskosoboški sindikat ocenil delovanje svetov potrošnikov in sodeloval z ustreznimi organi in organizacijami SZDL pri sprejemanju usmeritev za izboljšanje preskrbe.

Milan Jerše

V PRESOJO

Bojazni ostajajo

Ko ta čas nanese beseda na samoupravne interesne skupnosti, hrabri dvoje dejstev: nove delegatske moči in nova organiziranost. Precej manj optimizma pa se ponuja, če ju soočimo z vsebinsko problematiko, s kakršno se bodo primorane v prihodnje ukvarjati te skupnosti. Sicer pa poglejmo nekatere argumente za in proti taki presoji!

Skorajda v vseh skupnostih — zlasti v zdravstvu, socialnem skrbstvu in varstvu — se jim zgrinjajo nad glavo sila neprijetne finančne tegobe, od katerih jih večina izvira iz preteklosti. Vsekakor zdravilnega recepta ni, kvečjemu okvirna napotila: dosti smelejše uveljavljanje svobodne menjave dela, korajžnejši popad s formalizmom in zaprtostjo znotraj strok in občinskih meja. V ta namen morajo bolj kot kdajkoli prej priti do svoje veljave delegacije v krajevnih skupnostih in mladih, saj prav tod vznikajo izvirni interesi, želje in hotenja delovnih ljudi in občanov. S tega zornega kota je kot na dlani nuja po preudarnejšem, treznejšem ovrednotenju večidel že izpeljanih organizacijskih sprememb in dopolnitev v interesnih skupnostih.

Namesto nekdanjih izvršnih odborov skupščin se zdaj v bistveno drugačni luči pojavljajo odbori kot posebna skupna deovna telesa: ali stalna ali začasna. Med stalnimi omenimo odbor za planiranje, za samoupravno delavsko kontrolo, za SLO in družbeno samozaščito in seveda posebej za osnovno dejavnost ali dejavnosti, ki (jo) jih določena skupnost opravlja. Poglavitno vodilo pri tem je: razvejati odločanje na čim širši krog delovnih ljudi in občanov in se na ta način uspešneje zoperstavljati nezdravim težnjam in apetitom po odločanju v ozkih, zaprtih krogih. To nam v regiji ni neznano in obstaja bojazen, ki je ne bomo tako kmalu odpravili. Skušajmo sledne utemeljiti!

Če so se svojčas pred zasedanjem skupščine interesne skupnosti — običajno na neformalnih sestankih — dozbora izvajalcev in uporabnikov in izvršnega odbora, se bodo zdaj pač dobili prej navedeni in predsedniki stalnih oziroma začasnih odborov. Redja jih bo več in da zna biti dogovor tvornejši, toda če jim bo se naprej dano imeti v rokah škarje in platno, se kaj prida ne bo spremenilo.

Namenoma poenostavljamo, saj ob preteklih izkušnjah drugače ne gre. Morda smo prečrnogledi, saj je še ne tako dolgo zapregla sveža delegatska garnitura, ki je dobila vso podporo in zaupanje!? Sicer pa dajmo času čas in počakajmo na to, kako bodo svojim nalogam kos (in koliko bodo stale) skupne strokovne službe interesnih skupnosti, posebej za gospodarske in posebej za družbene dejavnosti. Tedaj bomo tudi komentar lažje postavili na trdnejše osnove.

Branko Žunec

Posvet o aktualnih temah

Aktualnost obravnavane problematike je vsekakor terjala sklic posveta s predsedniki krajevnih konferenc socialistične zveze iz murskosoboške občine, ki ga je v Murski Soboti organizirala občinska konferenca socialistične zveze. V prvi vrsti je šlo za informacijo o gospodarskih gibanjih v letu 1982, o čemer je uvodoma spregovoril predsednik izvršnega sveta skupščine občine Pavel Pongrac. Poleg ugodnih pokazateljev gospodarjenja v prvem trimesečju letos je zlasti opozoril na nekatera zaskrbljujoča gospodarska gibanja, ki v mnogočem vplivajo na likvidnost organizacij združenega dela. To je prav gotovo 5 indeksnih točk hitrejša rast porabljenih sredstev od celotnega prihodka, s čimer se v murskosoboški občini soočajo že vrsto let. Razen tega se je v prvih mesecih letošnjega leta pojavilo nekaj novih zgubarjev, medtem ko so se skupna poraba in višina osebnih dohodkov povzpeli nad planirano stopnjo rasti. Mnogo spodbudnejši pa je podatek o izvozu, ki je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem višji celo za 44 odstotkov, letni plan pa je dosežen že 38-odstotno. Navzlic temu pa bo treba v letošnjem letu še pospešiti izvozno naravnanost združenega dela v občini, saj je treba zagotoviti dovolj deviznih sredstev za uvoz najnujnejše proizvodne opreme.

Na posvetu so omenili tudi vprašanje pokrivanja izgub v mesni industriji, upoštevanje družbenega dogovora o dovoljeni višini izplačila osebnih dohodkov, še posebej pa so govorili o nujnosti krčenja investicij na področju negospodarstva v mnogih krajevnih skupnostih, ker ob spremenjenih pogojih gospodarjenja zagotovo ne bo mogoče izpeljati vseh naložbenih apetitov. Predvsem pa bo treba najti, za kar so se zavzeli v razpravi, skupni jezik s posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in upoštevati realnost družbenoekonomskih razmer.

Zatem je bil govor o problematiki zdravstvenega varstva v soboški občini, predvsem pa o izgubah v občinski zdravstveni skupnosti. Dokončno so sprejeli enotno stališče, da bo lahko težaven položaj možno popraviti le ob skupnih prizadevanjih izvajalcev in uporabnikov zdravstvenih storitev.

Ob tem so se tudi dogovorili za temeljite razprave v krajevnih skupnostih, da bi čimveč storili za pravilno osveščanje delovnih ljudi in občanov glede problematike zdravstvenega varstva. Spregovorili so tudi o analizi volitev 1982, ki bi naj pripomogla k odpravljanju določenih pomanjkljivosti v minulem obdobju.

Milan Jerše

LENARŠKA MLADINA SPREJELA V SVOJE VRSTE

400 novih mladincev in mladink

Od minulega praznika mladih in 90-letnice rojstva maršala Tita je mladina v občini Lenart v Slovenskih goricah bogatejša za 400 novih mladink in mladincev. Ti so bili sprejeti v mladinske vrste v sedmih osnovnih šolah v občini in v posameznih krajevnih skupnostih. Ob tej priložnosti so vsepovsod pripravili kulturni program in telovadne akademije, praznovanja pa so se udeležili poleg mladih še ostali krajani in delovni ljudje.

Na dan mladosti je bila slovesna seja OK ZSMS Lenart. Na njej so analizirali polletno delo in aktivnosti v pripravah na XI. kongres ZSMS. Potrdili so še delegate za kongres in podelili priznanja meseca mladosti in priznanja OK ZSMS. vp

LENDAVA

Ekonomičnost poslovanja slabša

Gospodarstvo lendavske občine je v prvem trimesečju letošnjega leta doseglo za 25 odstotkov večji celotni prihodek kot v letu 1981, zato pa so porabljena sredstva bila kar za 37 odstotjov večja, tako je ustvarjeni dohodek domala za 2 odstotka manjši kot v enakem obdobju lanskega leta. Ti podatki kažejo, da se je ekonomičnost poslovanja hudo zmanjšala. Porabljena sredstva, ki niso krita iz celotnega prihodka, izkazujeta dve temeljni organizaciji Petrokemija in Rafinerija, nekrite obveznosti iz dohodka in čistega dohodka pa izkazuje 5 TOZD, tako da znaša skupna izguba v sedmih temeljnih organizacijah 215 miljonov dinarjev, to pa je kar za 5,5-krat več kot v enakem obdobju lanskega leta. Pri delitvi čistega dohodka so prisotna prizadevanja gospodarstva za izboljšanje materialne osnove dela, tako so sredstva za akumulacijo večja za 48 odstotkov, sredstva za osebne dohodke pa so povečana za 25,5 odstotkov.

Kje so vzroki za tako velike izgube? V lendavski občini menijo, da so vzroki za izgubo v dveh temeljnih organizacijah INA-Nafte prisotni že nekaj let in nanje v delovni organizaciji ne morejo bistveno vplivati, drugi vzroki pa so v močnem povečanju cen energije in reprodukcijskih materialov. Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj je pozval vse organizacije združenega dela, naj vložijo vse napore za zmanjšanje in varčevanje pri porabi energije, torej na stabilizacijsko obnašanje.

Jani D.

DAN MLADOSTI V OBČINI GORNJA RADGONA

365 novih mladincev, kulturne in športne prireditve

Veselo in razposajeno, kot znajo le mladi, so dan mladosti proslavili tudi mladinci in mladinke iz gornjeradgonske občine.

Ne samo za delovne ljudi in občane, mladino in pionirje, ampak je bil ta dan še posebej prazničen za 365 sedmošolcev, ki so bili na osmih osnovnih šolah sprejeti v mladinske vrste.

Ob tej priložnosti so pripravili v vseh šolah kulturne programe in športna srečanja.

Svoj dan in 90-letnico rojstva tovariša Tita pa so mladi iz osnovnih šol, srednješolskega centra za turizem in gostinstvo ter dijaškega doma iz Radenec obeležili še na kulturni prireditvi na trgu pred marketom v središču Gornje Radgone. V organizaciji občinske ZKO in OK ZSMS so pod naslovom Mladina se predstavlja pokazali svoje kulturno ustvarjanje.

Recitirali so pesmi, izvedli številne instrumentalne točke, zaplesali pa so tudi mladi folkloristi in ritmična skupina.

Popoldan pa je bil v Gornji Radgoni tradicionalni poulični tek mladosti. vp

4. POULIČNI TEK MLADOSTI V GORNJI RADGONI

Vse bolj množična športno rekreacijska prireditev

Poulični tek mladosti v Gornji Radgoni postaja vse bolj množična prireditev. Letošnjega, že četrto leto zapored, sta ga ob dnevu mladosti organizirali občinsko ZTKO in OK ZSMS in je bil posvečen 90-letnici rojstva tovariša Tita, se je udeležilo kar 232 tekmovalcev in 195 tekmovalk iz šol, športnih in mladinskih organizacij in OZD. Razvrščeni so bili v sedemnajstih skupinah po starosti in spolu, vse od štiriletnih otrok, ki so tekli skupaj s starši pa do veteranov. Prvič je bil na programu štafetni tek ekip.

Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili: DAMJAN KAVČIČ, SIMON ŠTRAKL, NATAŠA HOLC, ZVONKO STRAH, TATJANA PETROVIČ, ZLATO REIH, MARJAN PERKO, ROMANA MLAKAR, DUŠAN DOMANJKO, DAMJAN ŠPUR, DRAGICA KUZMA, DRAGO SOVEC, BRANKA MLAKAR, JAKOB ROŽMAN, SLAVICA MLINARIČ, JANI KODILA, FRANCI KLEMENČIČ.

Štafete: OŠ Jože Kerenčič Gornja Radgona (M + Ž)
Ekipno: MESOIZDELKI (M) in ELRAD (Ž) vp

Enote teritorialne obrambe lendavske občine so postale številčnejše za 50 novih članov. Občinski štab je namreč organiziral petdnevno urjenje v centru za obrambno vzgojo v Petišovcih, ki so se ga udeležili mladi iz krajevnih skupnosti in šol. Po uspešnem urjenju so dali slovesno zaobljubo, da bodo vestno delali v enotah teritorialne obrambe lendavske občine. J. D

20. JUNIJA MEDREPUBLIŠKA VAJA CZ V LENDAVI

Bratstvo—enotnost — solidarnost

Pod tem geslom bo 20. junija v Lendavi medrepubliška vaja specializiranih enot civilne zaščite, na kateri bodo sodelovale občine Čakovec, Varaždin, Koprivnica, Krapina, Maribor, Ptuj, Ormož, Slovenska Bistrica, M. Sobota in Lendava. Gre torej za pomembno vajo, ki se uvršča v letošnjo akcijo Nič nas ne sme presenetiti, posvečena pa bo letošnjim kongresom. Da bi vajo kar najbolje pripravili, so se pred nedavnim v Lendavi sestali poveljniki in načelniki občinskih štabov civilne zaščite iz naštetih občin in se dogovorili o tehnični izvedbi te zahtevne akcije. V lendavski občini, ki bo gostitelj sodelujočim ekipam in štabom, se dobro pripravljajo na vajo, ki naj bi pokazala, v kakšni meri so specializirane enote civilne zaščite pripravljene in opremljene za posredovanje v primeru vojne ali elementarnih nesreč.

Jani D.

mala anketa

Pohodi nova oblika usposabljanja mladih

Občinska konferenca ZSMS in občinski štab teritorialne obrambe Murska Sobota sta organizirala dvodnevni pohod mladink in mladincev prostovoljcev teritorialne obrambe. Pohoda, ki je potekal ob spominskih obeležjih NOB po Prekmurju, se je udeležilo veliko število mladih. To je nova oblika usposabljanja mladink in mladincev prostovoljcev teritorialne obrambe, ki bodo potem nadaljevali enotedensko usposabljanje v Vidoncih na Goričkem. V času pohoda so se udeleženci seznanjali s topografijo, reševali taktične naloge, postavljali šotore, izvajali streljanje, skrbeli za kulturno in družabno življenje ter organizirali srečanja s pripadniki JLA in borci. O tem, kaj menijo o tovrstnem usposabljanju in zakaj so se vključili v vrste teritorialcev, smo poprašali nekatere udeležence pohoda.

STANKO FICKO iz Murske Sobote: »Kot prostovoljec sem se odločil stopiti v vrste teritorialne obrambe zato, ker se želim seznaniti z obrambnimi veščinami v naši samoupravni socialistični družbi preden oblečem vojaško suknjo. Moram povedati, da sem izredno zadovoljen z dosedanjim načinom usposabljanja, saj sem se v veliko naučil in se seznanil z raznim orožjem, kar me posebej privlači. Pohodi, ki jih uvajamo kot novo obliko usposabljanja mladih prostovoljcev teritorialne obrambe, so zelo koristni, saj se na njih poleg raznih vojaških veščin seznanjamo tudi z našo preteklostjo — revolucionarnim bojem.«

SILVA KOLBL iz Lipovec: »Mislim, da se tudi ženske moramo usposabljati v obrambnih veščinah, da bi se v primeru potrebe znale uspešno vključevati v obrambo domovine. Zato sem se kot prostovoljka vključila v vrste teritorialne obrambe. Z dosedanjim usposabljanjem sem zelo zadovoljna, saj sem se veliko naučila. Zelo všeč so mi tudi pohodi, ki niso le pešačenje, temveč veliko več. Na njih izvajamo razne akcije, se seznanjamo s partizanskim bojem, obiskujemo spominska obeležja, se spominjamo žrtev narodnoosvobodilnega boja ter navezujemo prijateljstva. Zelo rada se udeležujem pohodov.«

JELKA ŠKALIČ s Krajne: »V vrste teritorialne obrambe sem stopila zato, ker me zelo zanima raznovrstno orožje in njihova uporaba, pa tudi zato, ker bi se rada seznanila z obrambnimi veščinami in usposobila. Zato se že sedaj veselim enotedenskega usposabljanja mladincev in mladink prostovoljcev, ki bo konec junija v Vidoncih na Goričkem. Tudi na pohodu, ki smo ga izvedli po Prekmurju, sem se naučila veliko novega, kar mi bo prav gotovo koristilo v življenju. Zadovoljna sem tudi, da smo v času pohoda obiskali spominska obeležja in se podrobneje seznanili s partizanskim bojem pri nas. Zanimiva so bila tudi razna predavanja.«

MILAN SEČKO iz Murske Sobote: »Že pred dvema letoma sem stopil kot prostovolec v vrste teritorialne obrambe. Moram povedati, da sem se v tem času veliko naučil iz obrambnih veščin, kar mi bo prav gotovo koristilo tudi v času služenja vojaškega roka v JLA. Zelo prijetni in privlačni so taki pohodi mladih, na katerih se seznanjamo s topografijo, učimo postavljati šotore, se srečujemo s pripadniki JLA in borci, ki nam vedo marsikaj zanimivega povedati iz svoje preteklosti. Na pohodih ne manjka tudi družabnega življenja. Skratka, mislim, da so pohodi kot nova oblika usposabljanja mladink in mladincev prostovoljcev teritorialne obrambe zelo primerna oblika.«

MOJCA OŠTIR iz Podgorja: »Letos sem bila prvič na pohodu kot prostovoljka teritorialne obrambe in sem zelo zadovoljna, da sem se odločila zanj. Moja pričakovanja so se izpolnila, saj sem se veliko koristnega naučila. Prav tako kot jaz, pa so zadovoljne tudi moje sošolke. To začetno znanje iz obrambnih veščin si bom še izpopolnila na enotedenskem usposabljanju v Vidoncih, katerega so že sedaj veselim. Tudi v prihodnje se bom z veseljem udeleževala vseh možnih oblik usposabljanja.«

F. M.

KOMENTAR

Železnica v začaranem krogu

Po srednjeročnem načrtu bi naj v železniškem gospodarstvu na področju Pomurja povečali obseg svojega dela letno za okrog 15 odstotkov. Lansko leto so ta planski cilj, kot so nam zatrdili na železniški postaji v Murski Soboti, glavnem prometnem vozlišču, izpolnili, vendar niso dosegli željenih učinkov. Ugotavljajo namreč, da prihaja na železnico vedno več blaga, ki ga prevažajo po cenejših tarifah. Ob tem, da so lansko leto, ob močnem dvigu ostalih cen, na železnici povišali z dokajšnjo zamudo svoje cene le za 17 odstotkov. To pa seveda prinaša dokajšne izpade transportnih dohodkov, kar se kaže tudi v zaostajanju posodabljanja železniškega prometa, saj omenjeni dohodek ne pokriva niti enostavne reprodukcije. Tako so se nehote znašli železničarji v začaranem krogu: po eni strani bi naj prevozili več blaga po tirih, po drugi strani pa je vprašljivo, če bodo to zmogli brez nadaljnje posodobitve in povečanja zdajšnjih zmogljivosti.

V sedanji gospodarski situaciji pa je težko planirati, saj se od načrtovanih industrijskih tirov dela le Konstruktorjev TOZD Pomurje v Beltincih, sofinancirali pa so industrijske tire v Kardeljevem in v Osijeku za prevoz slatine iz Radenske. Hkrati pa nujno primanjkuje ustreznega prostora na železniški postaji v Murski Soboti, kjer se je lansko leto promet povečal že za 18 odstotkov. Tu se namreč vsakodnevno srečujejo s problemom, ko ne morejo vseh vagonov dostaviti za razkladanje blaga. Tako bi naj že letos zgradili še en dodatni tir ob ulici Iva Lola Ribarja in tudi asfaltirali ta prostor. To bi omogočilo povečanje razkladalnih zmogljivosti dnevno za 16 vagonov. Zaenkrat pa odpade preselitev železniš postaje v Markišavski log, kjer se je načrtovala nova industrijska cona.

Potemtakem postaja vse aktualnejše vprašanje uresničevanja družbenega dogovora o delitvi dela med cestnimi transportnimi organizacijami in železniškim gospodarstvom, ki je podpisan v naši državi. Sedanje stanje opozarja, da so tudi v Pomurju na tem pomembnem področju še premalo disciplinirani, čeprav se dobro zavedajo, da se na železnici potroši znatno manj goriva in tudi elektrike. Z dobro organizacijo ter hitrim nakladanjem in razkladanjem vagonov bi lahko železnica prevzela dokajšnje količine blaga, ki se danes prevažajo po cesti. Nevzdržno je zlasti to, da se sedaj po cesti prevaža celo koruza in pšenica. Ali se res cestno-transportne organizacije preveč zapirajo v občinske meje? se upravičeno sprašujejo na železniškem gospodarstvu.

Kako drugače razumeti primer, ko je v Murski Soboti zgrajen cementni silos za prevoz po tirih, cement pa se še nadalje prevaža po cesti!

Ob energetski krizi stopa vse bolj v ospredje nujnost delitve dela med železnico in cesto. Zato bi po tirih morali prevažati zlasti hitro pokvarljivo blago, kot je zelenjava in podobno, posebej ko gre za daljše relacije. Kaže pa, da bo ta problem trajal tako dolgo, dokler bo vsakdo lahko izsilil cene po lastni presoji in ne bodo proizvajalci računali prevozne stroške po enoti proizvoda. Računajoč seveda na levji delež železničarjev za hiter in učinkovit prevoz blaga po sodobnejših tirih. Toda ob pičlih finančnih sredstvih je uresničitev programa del vsekakor vprašljiva.

Milan Jerše

Preudarneje o delegatskem izobraževanju

Po uspešno opravljenih skupščinskih volitvah se zdi, da nas čaka še pomembnejše delo pri nadaljnjem usposabljanju delegatov, saj je med njimi veliko število novoizvoljenih. Tega dejstva se očitno dobro zavedajo tudi v murskosoboški občini, kjer imajo marsikatero bogato in pozitivno izkušnjo glede družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja delegatov, zlasti še v krajevnih skupnostih, kar je v sedanjih zapletenih političnih in gospodarskih razmerah posebej spodbudno dejstvo. Izboljšane metode dela z delegati in vodji delegacij, kjer so vložile dodatne napore vse družbenopolitične organizacije v murskosoboški občini in drugi subjekti družbenopolitičnega in samoupravnega sistema, so namreč v mnogočem obrodile sadove. Izpostavljena je bila tudi večja odgovornost do konkretnega dela delegatov v posameznih delovnih in življenjskih okoljih, pri čemer so velikokrat tudi sproti analizirali opravljene naloge.

Zato bo treba tudi v tem novem mandatnem obdobju skrbno spremljati delo vodij delegacij, ki so nedvomno zelo pomemben člen, kot je pokazala praksa, za učinkovito funkcioniranje delegatskega sistema. Tam, kjer so bili vodje delegacij premalo aktivni, se je to skoraj praviloma pokazalo tudi v prešibkem angažiranju celotne delegacije, ponekod pa se delegacije celo ves mandat sploh niso sestajale. To meče seveda slabo luč na prizadevanja ostalih delegatskih baz, ki so v glavnem uspešno opravile svoje skupščinsko poslanstvo. Prav tako se je treba upreti določenim primerom zgolj forumskega delovanja nekaterih subjektivnih dejavnikov, še posebej v organizacijah združenega dela, ki so si ustvarili napačno mnenje, po katerem bi naj delegati postali njihova podaljšana roka. Dosedanje izkušnje iz murskosoboške občine so namreč jasno pokazale, da je bilo v takšnih okoljih premalo čutiti delovanje delegacij.

Vse to dokazuje, da je treba tudi v prihodnjem obdobju nameniti posebno pozornost nenehnemu izobraževanju delegatov ob delu in za delo, da se bodo lahko povsod enakopravno vključevali v razreševanje aktualne problematike. Pa tudi zahteva po učinkovitejšem pretoku povratnih informacij, saj marsikatero pismeno gradivo prejme le vodja delegacije, je povsem umestna. Delegatu je potrebno ponuditi tudi določene različice predlogov, da bi se lažje odločali o kaki pomembni zadevi. Ker pa takšnih različic še vedno primanjkuje v praktičnem informiranju delegatske baze, ko se tudi dovolj nazorno ne prikažejo in pojasnijo posledice sprejete odločitve, bo o tem problemu nujno resneje razmisliti. Potem bodo verjetno odpadli tudi očitki na račun tega, da je v premajhni meri zaživelo delo zlasti v zborih uporabnikov. V tem smislu bi kazalo resno razmisliti o pobudi, ki jo lahko marsikdaj slišimo iz delegatskih klopi, da bi kazalo boljše usposobiti tudi strokovne službe posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in druga vodstva delegatskih skupščin. Predvsem z namenom, da bi delegatom dejansko dajali vsebinska napotila za njihovo konkretno delo in jih pri tem tudi usmerjali.

Gre torej v bistvu za tista področja delovanja delegatov in delegacij, ki jim v široko zasnovani aktivnosti političnega dela z delegati skušajo v murskosoboški občini posvetiti kar se da veliko skrb. Kajti že ob začetku nadvse odgovornega in zahtevnega dela novoizvoljenih delegatov v naslednjem štiriletnem mandatu jim moramo zagotoviti takšno vsebino družbenopolitičnega dela, da bodo učinkovito opravljali svoje naloge. Pred očmi je treba imeti še posebej dejstvo, da je prav v njihovih rokah nadaljnje uveljavljanje socialističnega samoupravljanja in gospodarske stabilizacije, ki sta poglavitni temi sedanjega trenutka.

Milan Jerše

SPREJELI PROGRAM ZA OBČINSKI PRAZNIK

Bogat prazrični program

Koordinacijski odbor za proslave pri občinski konferenci SZDL Lendava je sprejel program praznovanj za letošnji občinski praznik. To praznovanje traja vselej teden dni, tokrat pa bo od 20. do 26. junija. Popestreno bo s številnimi kulturnimi, sportnimi in drugimi pireditvami. Omenimo naj le nekatere: 20. junija bo 6. medrepubliška vaja enot civilne zaščite, 22. junija bodo na slovesni seji občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij podelili letošnje plakete in priznanja najbolj zaslužnim občanom. Zanimivi bosta tudi razstavi znamk, ki jo pripravlja filatelistično društvo, in lovskih trofej članov lovskih družin lendavske občine. Tako kot vsako leto bo tudi letos tradicionalna razstava vin. Omeniti velja še odprtje nove zdravstvene postaje v Turnišču, tik pred praznovanjem pa bodo v Veliki Polani odprli tudi pošto.

Jani D.

GASILCI LENDAVSKE OBČINE ZBOROVALI

Med gasilci več mladih

V lendavski občini deluje 35 teritorialnih gasilskih društev ter dve industrijski gasilski društvi. Med 1200 gasilci je čedalje več mladine in pionirjev. Na rednem letnem občnem zboru občinske gasilske zveze v Lendavi so ugotovili, da so lanski plan skoraj v celoti uresnicili. Letos so ustanovili dve novi gasilski društvi v Kamovcih in Goricah pri Lendavi, prizadevajo pa si ustanoviti društva v vsaki vasi ter v večjih delovnih organizacijah. Tudi z opremo so na boljšem kot prejšnja leta, vse to pa kaže, da so gasilci dobro pripravljeni.

Jani D.

Kovinarji so se vnovič izkazali

Že tretjič zapored so se v Murski Soboti — tokrat v delavnicah srednješolskega centra — na občinskem proizvodno-delovnem tekmovanju zbrali najboljši kovinarji iz murskosoboške občine. Skupno jih je bilo 34, in sicer iz delovnih organizacij Panonija, Blisk, Slovenijaceste-Tehnika in rogaševski LIV, zunaj konkurence pa so nastopili tudi učenci srednješolskega centra tehnične usmeritve. Vse to je prispevalo k pravemu delovnemu vzdušju, kar ima v prizadevanjih celotne družbene skupnosti za večjo produktivnost in dohodek ter kvalitetnejše gospodarjenje v vsaki organizaciji združenega dela vsekakor poseben pomen. Hkrati pa takšno proizvodno-delovno tekmovanje odločno prispeva k pridobivanju novih znanj in izmenjavi izkušenj, potrebnih za obvladovanje vse sodobnejše tehnologije, kakor tudi h krepitvi proizvodnih in samoupravnih odnosov.

Slavnostni govor na otvoritvi je imel v imenu pokrovitelja — občinskega sveta zveze sindikatov — njegov predsednik Štefan Pintarič, ki je ravno kovinarje postavil za svetal vzgled marsikateri drugi dejavnosti, ko gre za uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije. Na letošnjem tekmovanju so prvič uvedli tudi teoretični del, ki je vseboval vprašanja iz tehnologije poklica, varstva pri delu in samoupravljanja v OZD, nakar je sledil praktični del, ki je vseboval vprašanja iz tehnologije poklica, varstva pri delu in samoupravljanja v OZD, nakar je sledil praktični preizkus znanja, kjer smo lahko spremljali zavidljivo spretnost strugarjev, rezkalcev, orodjarjev, brusilcev in varilcev. Vsi prvouvrščeni so pridobili pravico udeležbe na republiškem tekmovanju kovinarjev Slovenije, ki bo od 11. do 13. junija v Krškem, Črnomlju in Novem mestu.

To so: Branko Kolmanič med rezkalci, Ivan Sreš med orodjarji, Franjo Vogrinec med brusilci, Ivan Casar pri varjenju ogljikovega dioksida in Štefan Madjar pri strugarjih — vsi predstavniki Panonije, medtem ko je dvakrat slavil predstavnik Slovenijaceste-Tehnike Milivoj Milosavljević, in sicer pri varjenju REL in plamenskem varjenju. Prvi trije v vsaki disciplini so dobili priznanja in praktične nagrade, ostali pa riznanja za sodelovanje. Proizvodno-delovno tekmovanje, ki je nadvse dobro uspelo, pa so sklenili s kulturnim programom učenci srednješolskega centra iz Murske Sobote.

Milan Jerše

KOVINARJI SO SE POMERILI V SEDMIH DISCIPLINAH — V delavnicah srednješolskega centra v Murski Soboti je potekalo 3. občinsko proizvodno-delovno tekmovanje kovinarjev, katerega organizator je bil občinski odbor sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin.

Tekst in foto: M. Jerše

Mladi lendavske občine, zlasti v krajevnih skupnostih, se radi vključujejo v gasilske vrste, zanimivo pa je, da je med njimi čedalje več deklet in žena.

Več skrbi alkoholikom v OZD

Klub zdravljenih alkoholikov v Murski Soboti je pripravil že 9. letno skupščino (prva je bila leta 1973), na kateri so podelili skupno 14 priznanj za eno in večletno abstinenco in rehabilitacijo. Zanimiv je vsekakor podatek, da je bilo v zadnjih desetih letih vklju- čenih 362 oseb zaradi prekome- nega uživanja alkohola; od teg 319 moških in 43 žensk. Pri tem je spodbudno, da se je kar 186 os po zdravljenju že po šestih mes- čih prihoda iz bolnice zaposli nadalje 16 po preteku enega 24 pa po več letih, pri čemer jih osem abstinira. Hkrati pa čas redno obiskujejo tudi pa nažne sestre, kar kaže na dokaj njo skrb za zdravljene alkoholi ki jih je v murskosoboški kl trenutno vključenih 76, med ko jih 18 občasno prihaja v dobju petih let.

Ob tej priložnosti so prisluhnili tudi predavanju dr. Zdenke Čebašek-Travnik, ki je nazorno kazala problematiko alkoholizma v delovnih organizacijah, saj je, kot je bilo navedeno, več 20 odstotkov zaposlenih mo koholikov. To je gotovo zaskrbljujoč podatek, ki dok je, da je bilo doslej premalo zornosti namenjeno problemu alkoholizma v združenem delu. Kaže, da so ljudje presl veščeni o družbenem zlu alkoholizma, kakor tudi o možnos načinu zdravljenja, da ne g mo posebej o odgovorno dilnih delavcev do pojavov holnega obnašanja.

Zato je nerazumljivo, da se je tokratne skupščine kluba zdravljenih alkoholikov v Murski Soboti, na kateri so bili navzoči predstavniki podobnih klubov v sosednjih pomurskih občinah, Ptuja in Cakovca, udeležili le pešica odgovornih ljudi iz delovnih organizacij. Ali ne kaže to na slab odnos do problematike alkoholizma se upravičenostjo sprašujemo.

Po opravljenih poročilih predsednika, blagajnika in nadzornega odbora ter razpravi je sledila razrešitev dosedanjih organov kluba zdravljenih alkoholikov v Murski Soboti in izvolitev novega vodstva.

Milan Jerše

LENDAVA

ZAPOSLILI LE 8 DELAVCEV

Podatki o gibanju zaposlenosti v občini v prvem trimesečju letošnjega leta kažejo, da je zaposlenost na območju občine večja le za 8 novih delavcev ali za 0,1 odstotek, kar pomeni le 4,6-odstotno realizacijo letošnjega plana. Na dlani je torej, da organizacije združenega dela svojih letošnjih načrtov zaposlovanja ne bodo uresničile. Problem nezaposlenosti se torej še bolj zaostruje, saj je že konec marca zaposlitev iskalo 470 občanov, do konca leta pa bo ta številka še veliko večja. Nekaj bo potrebno storiti, da se problem vsaj ublaži, zakaj tudi nove zaposlitve v obratu Lek ne bodo rešile nezaposlenosti. Pri politiki zaposlovanja pa vendarle na nekaj pozabljamo, na večjo izrabo notranjih rezerv, na prihranek pri surovinah in energiji, na boljšo organizacijo dela in poslovanja, na uvajanje dela v več izmenah pa tudi na odpravo pogodbenega dela in nadurnega dela. Ob vsem tem pa je najbolj boleče dejstvo, da temeljne organizacije združenega dela nimajo dolgoročnih razvojnih programov, to pa pomeni, da ni niti dolgoročnih kadrovskih načrtov. Ni potrebno posebej razlagati, da vse to onemogoča usmerjanje mladih v nadaljnje šolanje po potrebah združenega dela. In še nekaj o resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana občine za letošnje leto: zapisano je, da bo združeno delo doseglo 3-odstotno stopnjo rasti zaposlovanja, kar pomeni, da bi moralo dobiti delo 205 novih delavcev. Če bo tako kot prvo trimesečje, je vsak komentar odveč.

Jani D.

Radenci

PRISRČNO PRAZNOVANJE

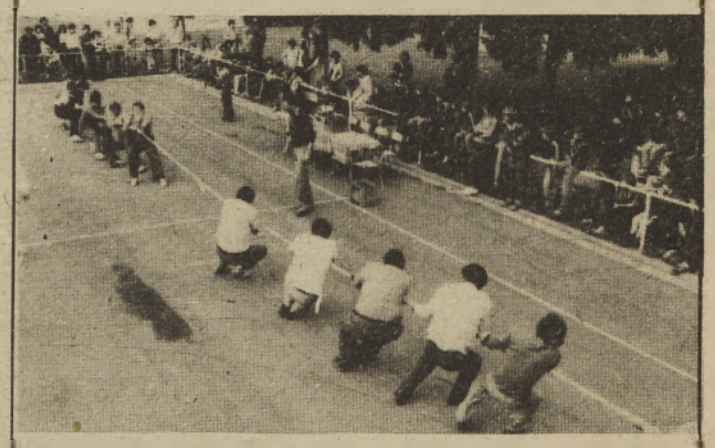

Ob dnevu radenske krajevne skupnosti se je minulo soboto zvrstilo več pomembnih prireditev. Po budnici pihalne godbe iz Gornje Radgone je bila slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti, na kateri so sodelovali tudi predstavniki iz pobratene krajevne skupnosti D. Dubrava, popoldne pa so udeleženci v kongresni dvorani hotela Radin prisluhnili pevcem iz raznih pomurskih krajev. Prišli so iz Vidma ob Ščavnici, Elrada, Radenske, Rogašovec, Križevec pri Ljutomeru, Velike Polane, Radgone, Cvena in Murske Sobote.

Srečanje je bilo prijetno, zato so se pomerili še v športu in športnih igrah. Vleka vrvi, vodenje žoge med ovirami, z nogo, seveda, tek v vrečah, žaganje drv, prenos kozarcev na pladnju, pojedina špagetov po mornarsko... Največ točk je zbrala srednja šola za gostinstvo in turizem iz Radenec, prireditev pa je dobro povezoval profesor Evgen Titan.

Na sliki: Tudi tako so merili moči.

Dani Mauko

Že v gospodinjstvu ločite odpadni papir — časopise, revije, papirno in kartonsko embalažo — od smeti. S tem omogočite boljše zbiranje starega papirja.

Osterc in Verženci

Leto 1895 je vsekakor letnica, ki jo ve na pamet skoraj vsak Verženec, vse od tistih najmlajših, pa do tistih, ki se tega leta še mogoče sami spominjajo. To leto se je v Veržeju rodil znani slovenski glasbeni pedagog in skladatelj Slavko Osterc. Njegov pomen za slovensko glasbeno kulturo in razvoj je neprecenljiv, saj je takratni glasbeni ustvarjalnosti približal novodobno glasbo, ki temelji na četrttonih, kjer se harmonije spremenijo, dobilo nov prizvok — posegel je na področje, ki je bilo avantgardno. Pa ne samo to! S svojimi prispevki je takratno glasbo dvignil na evropski nivo.

Letos devetnajstič so se mu Verženci oddolžili z Osterčevim večerom, glasbeno prireditvijo, ki naj bi imela namen ohranjati njegov spomin na tisti najneposrednejši način — z glasbo.

Pravzaprav je ob tem zanimivo nekaj: sožitje glasbe, in to moderne glasbe, in obiskovalcev te kulturne prireditve. Dve nasprotji, ki dokazujeta, da glasba ni domena nekaterih intelektualnih krogov, nasprotno — glasba (v tem primeru t. i. resna) postaja last vseh, tudi tistih, ki so mogoče od jutra do večera na poljih, ki si svoj kruh služijo z žulji za plugom.

Zasnova Osterčevega večera je bila že od nekdaj enaka: poudarek na ustvarjalnem delu tega našega velikega skladatelja mešano s prikazom ustvarjalnosti amaterjev iz bližnje in daljnje okolice. V teh devetnajstih letih so se na verženskem odru zvrstili nekateri pomembni glasbeniki in ansambli: ansambel Slavko Osterc, operni pevci . . .

Tudi letošnji program ne odstopa od tega koncepta. Že trejič je v Veržeju nastopila prvakinja ljubljanske opere Zlata Ognjanović, ki se je tokrat predstavila z dvema samospevoma za glas in klavir. Ob klavirju je bila njena hčerka Tatjana. Dve pesmi, zapeti občuteno, tako kot si je zamislil Osterc, sta bili najprimernejša otvoritev tega večera. Tudi nadaljevanje — Pravljica o svetovnem miru za klavir solo (v izvedbi Tatjane Ognjanović) je Osterčevo delo, ki je manj izvajano — tehnično je zahtevno. Slavko Osterc je napisal tudi štiri šaljivke v pristnem domačem jeziku za dokaj nenavadno zasedbo: dva klarineta in glas. Tudi to delo je bilo izvajano na Osterčevem večeru. Na sporedu sta bila še dva tria (Misliveček in Mozart), prvi za godalni, drugi za pihalni. Pri tem delu koncerta moramo omeniti, da so razen Zlate Ognjanović ta del koncerta izvedli amaterji, ki jim je glasba samo še dodaten užitek in sprostitev. Prav to pa je tista prava vrednost takšnih in podobnih prireditev — namreč da bi ljubiteljska dejavnost lahko dosti prispevala in obenem tudi vzgaja v tem tonu, tonu moderne glasbe.

Na Osterčevem večeru je sodeloval tudi Ljutomerski oktet z delom svojega standardnega programa narodnih pesmi.

Za konec pa samo to: Osterc je bil Verženec in očitno je, da so si ga Verženci tudi prilastili. Upajmo samo, da bo prihodnje leto na jubilejnem dvajsetem večeru tradicija ostala neokrnjena.

Dušan Loparnik

V Križevcih so plesali

V nedeljo popoldne je bila v Križevcih pri Ljutomeru revija mladinskih in odraslih folklornih skupin občine Ljutomer. Na sportnem igrišču pri osnovni šoli Branko Bernot-Aljaž je preko 170 mladih plesalcev prikazalo resnično zanimive in pestre plese Pomurja, Štajerske in Bele krajine. Festival z naslovom Plesi nas združujejo je odprla Ljerka Zemljič, član predsedstva ZKO Ljutomer. Festival, ki je potekal tudi v počastitev 26. občinskega praznika je bil četrti po vrsti, ogledalo pa si ga je več kot 400 obiskovalcev.

D. L.

O PRVEM METODIKU

Pred kratkim je bila v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice kulturnega centra v Murski Soboti predstavitev zanimive publikacije Franca Šebjanича: Šolnik in domoljub Adam Farkaš 1790—1886. Beseda je o dobrem knjižici, o kateri je uvodoma govoril univerzitetni profesor dr. Vasilij Melik iz Ljubljane, za tem pa prvega metodika slovenskega porekla iz začetkov protestantskega kulturnega razvoja predstavil avtor publikacije — Franc Šebjanič. Doslej je bil Adam Farkaš pri nas malo znan, po publikaciji, ki jo je izdalo uredništvo glasila Zveze zgodovinskih društev Slovenije (sicer s poldrugo leto trajajočo zamudo) pa je o tem domoljubu in šolniku več znanega. Zasluga zato gre vsekakor vztrajnemu rojaku, ki je doslej pripravil že nekaj zanimivih del, upamo pa lahko, da pričujoča publikacija ni slednja tovrstna in da bomo v pokrajini ob Muri uspeli izdati več strokovnih tekstov v že dalj časa načrtovani reviji. Prav o njej je bilo namreč tudi govora na uspeli predstavitvi publikacije o Adamu Farkašu.

bb

O večeru besede, zvoka in giba

ALI POSKUSU PRIKAZA MLADINSKE KULTURE

Že naslov sam je dovolj zgovoren, zgovorna pa je bila tudi prireditev na predvečer dneva mladosti, ki so jo pripravili mladi iz soboške občine. Pričeli so jo z uvodnim razglabljanjem voditelja prireditve Milana Erjavca o tem, kaj je to mladinska kultura, v nadaljevanju pa v poldrugi uri programa dali odgovor na vprašanje. Ta, da je mladinska kultura bolj improvizirana in ležerna, kot smo je vajeni brez pridevka mladinska, je pa prav zaradi tega svojstvena.

Tako kot je svojstvena plesna skupina Brez besed, ki jo vodi Matjaž Farič, njemu ob bok pa je moč postaviti še nekaj izvrstnih mladih plesalcev. Harmonično so se njihova telesa zlivala s pesmijo in nudili so užitek tistim gledalcem, ki imajo odnos do giba. Za tiste, ki omenjenega odnosa nimajo, in bolj nestrpne v dvorani pa je bil trikratni nastop plesne skupine odločno preveč.

Več aplavza in strpnosti sta požela priljubljena domača kantavtorja Pupa in Rudi, ki pa sta imela na grajskem odru močno konkurenco v duu iz Maribora pod imenom Skozi čas. Vsi štirje pa so ubrano zapeli in zabrenkali v skupni, sklepni pesmi svojega izvirnega glasbenega nastopa.

Prav tako pa so bili izvirni s svojo poezijo in poskusi proze tudi mladi recitatorji, ki pa jim vseeno kaže poočitati malo nerodnosti in nesproščenosti pri interpretaciji, čeprav je bilo pričakovati, da bo njihova koncentracija ob spontanih medklicih v glavnem mladega občinstva, popustila. No, prav nič pa se niso dali motiti člani ansambla Kri iz Bakovec, ki so poskušali ogreti prisotne tako v uvodu v prireditev kot tudi na koncu. S tem da so imeli manj dela kot so pričakovali, saj je zaradi slabega vremena odpadel družabni del prireditve, ki bi sicer potekal na prostornejšem grajskem dvorišču in trajal predvidoma veliko dlje.

Vreme pa jo je zagodlo tudi amaterjem gledališča Mi soboškega kluba mladih, ki so načrtovali že tretjo premiero v letošnji sezoni. Ker bi naj predstava pod naslovom Svetovna kloaka v režiji Milivoja Roša potekala v jami pri soboškem gradu, je bila zaradi dežja v ponedeljek, na predvečer dneva mladosti napovedana premiera, preložena. Umestno, saj bi sicer gotovo prišli vztrajni spremljevalci prireditve do mlake. Tako pa je v sredo zvečer zares bila uprizorjena SVETOVNA KLOAKA.

Sveža, izvirna, neobičajna za naše okolje — bi lahko označili premierno predstavo amaterjev gledališča Mi soboškega kluba mladih, že tretjo v tej sezoni. Svetovno kloako je režiral Milivoj Roš, ki je tudi avtor teksta, čeprav je v nevsakdanjem okolju bolj od tekstovne, poudarjena izvedbena plat — spontan stik nastopajočih s publiko in originalna scena. Te pravzaprav v klasičnem smislu odra ni bilo, ampak sta bila tako oder kot scena prizorišče samo.

BRIGITA BAUČAR

Duo Pupa in Rudi — priljubljena domača kantavtorja.
Foto: D. Antolin

SPREJETI IZZIV

»Težnja po aktivni publiki je bila osnovno vodilo pri pisanju Svetovne kloake — teksta, v katerem sem skušal zajeti mednarodne napetosti in tudi razmere doma, o katerih mladi dosti razmišljamo, dlje od gostilniške debate pa običajno ne pridemo«. Tako je dejal avtor teksta in režiser Milivoj Roš, ki je v letošnji sezoni posebej opazen na kulturni sceni. Z mladimi gledališča MI je pripravil že tretjo premiero: po Kabareju in Jovanovičevih Playbojih po drugi svetovni vojni, spet izvirno besedilo. Čeprav teksta v Svetovni kloaki ni veliko in je bolj od besed pomembno dejanje, je mladim interpretom uspelo z njim vzpostaviti dialog s predvsem prav tako mladimi obisksovalci neobičajne prireditve na prostem. »To je tisto, kar smo želeli«, pravi Milivoj Roš. In uspeli!

Manevri na odru

Bogato kulturno dediščino, ki jo ohranjajo v Bogojini v okviru tamkajšnjega kulturnoumetniškega društva, je te dni popestrila mladinska dramska skupina. Mladi so namreč naštudirali komedijo Manevri. Z zavzetim delom in dobro voljo so mladi Bogojinčarji dokazali, da tudi danes kulturno življenje v vasi ne izumira, čeprav je iz leta v leto takih primerov čedalje manj. Z omenjeno komedijo so se že dvakrat predstavili domačemu občinstvu, nastopili pa bodo tudi v nekaterih sosednjih vaseh.

T. Horvat

DOBRO RAZVITO ZBOROVSKO PETJE

Radgonska osnovna šola Jože Kerenčič (ime je dobila pred kratkim) ima več pevskih zborov, ki jih sestavljajo učenci te šole. Med najboljšimi je mladinski pevski zbor, ki ga vodi Marija Dukarič. Da je zbor dosegel lepo kvaliteto, dokazuje povabilo za sodelovanje na pevski reviji v Gradcu v Avstriji. Te revije so se pevci udeležili 21. in 22. maja. Zbor je bil lepo sprejet in to je veliko priznanje učencem in njihovemu vodji, ki se pripravljajo tudi na udeležbo na republiški pevski reviji v Zagorju ob Savi.

Tekst in foto: L. K.

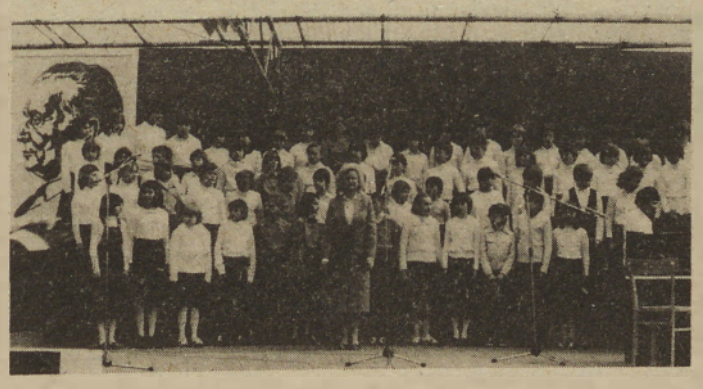

Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Jože Kerenčič iz Gornje Radgone, ki ga vodi Marija Dukarič.

Kulturna izmenjava v Panoniji

Že tretjič zapored so se dijaki soboškega srednješolskega centra v okviru likovne izmenjave treh dežel: Jugoslavije, Avstrije in Madžarske predstavili s svojimi deli na mednarodnem festivalu mladih v Mogadincih (Mogersdorf) s posebnim poudarkom na razstavi. Na njej razstavljajo mladi iz Gussinga, Furstenfelda, St. Gotharda, Jenersdorfa in Murske Sobote. Med nagrajenci sta tudi Zoltan Kepe in Metka Hari, prvo nagrajenec za Temno okno in drugonagrajenka za Sanje, tolažilno nagrado pa je prejela še Cvetka Eman za perorisbo Variacije.

Na slovesnosti, ki je bila preteklo soboto v Mogersdorfu, je Vlado Sagadin poudaril mednarodno in kulturno plat izmenjave med mladimi z gimnazij omenjenih središč Panonie, v kulturnem programu pa je sodeloval komorni mešani pevski zbor pod vodstvom Jožeta Vukana ter duo Pupa in Rudi.

bb

kulturni koledar

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka bo ob 19.30 otvoritev razstave del likovnih pedagogov ljutomerske občine.

Ob 20. uri bo v domu kulture slavnostni koncert ob 60-letnici pihalnega orkestra KUD Ivan Kaučič.

RADENCI — V kongresni dvorani Lotela Radin bo ob 20. uri koncert mešanega pevskega zbora KUD Štrigova.

SOBOTA, 5. JUNIJA

RADENCI — Ob 10.30 bo avli hotela Radin vodeni ogled lesenih skulptur Slavka Ferkolja iz Preddvora. Avtor bo sam predstavil svoja dela, prav tako v hotelski avli pa bo ob tej priliki nastopila tudi folklorna skupina iz Križevec pri Ljutomeru.

LJUTOMER — Ob 20. uri bo v domu kulture uprizoritev Hermana Celjskega, Novačanove igre, s katero se je domača gledališka skupina KUD Ivan Kaučič že nekajkrat uspešno predstavila.

NEDELJA, 6. JUNIJA

LJUTOMER — Ob 9. uri se v domu kulture pričenja medobčinska revija pihalnih orkestrov ob občinskem prazniku in 60-letnici pihalnega orkestra.

ČRENŠOVCI — Ob 14. uri se bo pred osnovno šolo pričela revija folklornih skupin iz lendavske občine.

PONEDELJEK, 7. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra bo ob 18. uri koncert gojencev glasbene šole iz Murske Sobote.

TOREK, 8. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — S slovesno projekcijo novega slovenskega filma Deseti brat bo ob 19. uri otvoritev prenovljene dvorane kina Park.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra je še vedno na ogled otroška likovna ustvarjalnost in likovni svet mladih v knjigi.

LENDAVA — V galeriji Lendava je odprta mednarodna likovna razstava Pannonia 81.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga so: priročnik ZAKLADI SLOVENIJE, ki je izšel pri Cankarjevi založbi, PEČENJE NA ŽARU je izdala Mladinska knjiga, roman ZADNJI ODCEP ZA BROOKLYN Huberta Selbyja pa Državna založba Slovenije.

Kinematografi

V kratkem bomo imeli v Murski Soboti priložnost videti novi slovenski film po literarni predlogi DESETI BRAT. Prav zato, ker je beseda o priljubljenem romanu Josipa Jurčiča, ki ga je prebral vsak šolar in ima o njem tudi svojo predstavo, kaže pripraviti na filmsko interpretacijo dela. Režiser Vojko Duletič se ga je lotil po svoje — poetično, kot doslej vseh svojih stvaritev. Tudi ob Desetem bratu se lomijo kritiška kopja, številni obiskovalci po premieri v ljubljanski Komuni pa pričajo, da je film odmeven med občinstvom.

Ljutomer praznuje delovno

Praznike ponavadi obeležujemo z delovnimi zmagami, uspehi, prireditvami in otvoritvami najrazličnejših objektov. Prav je tako. Naj se ve, da v letu od prejšnjega praznika pa do novega nihče ni držal roke križem, ampak je v tem času bilo prelito dosti znoja, roke so bile žuljave. Pa kljub temu bo letošnji praznik občine Ljutomer minil brez kakršnekoli otvoritve. Lani ob tem času so slavnostno krasili novo stavbo, kjer je danes muzejska zbirka Edvard Kardelj, Tabori na Slovenskem, okrašena sta bila tudi dom kulture in nov prizidek, v katerem je sedaj slikarska galerija, imenovana po Anteju Trstenjaku. A to je bilo lani, letos je drugače.

Zavedati se moramo, da se je v nekaj zadnjih letih, še posebej pa v zadnjih dveh, marsikaj spremenilo. Občina Ljutomer še vedno sodi med manj razvite v SR Sloveniji. Borba za gospodarsko stabilizacijo je trda in težka, zato se je treba neredko odpovedati marsičemu. Prav zato tudi letošnji praznik ne bo izzvenel čisto nič bolj slavnostno kot druga leta. Če ne bo nobene otvoritve danes, ko je praznik, pa bo jutri ali pojutrišnjem. Kajti roke delavcev so žuljave, po njihovih čelih še vedno teče pot.

Ljutomer — gradbišče

Po ljutomerskih ulicah nenehno prevažajo gradbeni material na najrazličnejša gradbišča. Prvo takšno je prav v strogem centru mesta, kjer rasteta nova poslovno stanovanjska objekta. Tam bo 49 novih stanovanj za mlade družine, za nove delavce, za tiste, ki do sedaj živijo v neprimernih stanovanjih. Ne za vse, a za tiste najbolj pereče se bo našel prostor. Tik poleg dobiva obliko tudi nova stavba, ki bo namenjena večim uporabnikom. Nova postaja milice pa še kakšen pomemben organ bo našel mesto v tej stavbi.

Gradi tudi gospodarstvo. Za obratom Mariborske tekstilne tovarne se že vidi ogrodje prizidka, v katerega bodo še letos vgradili 42 statev, ostanek prostorov pa bo namenjen čistilnici surovega blaga in skladišču. Prizidek bo končan že septembra, opremili pa ga bodo do konca leta. Vrednost investicije: 16 milijonov dinarjev.

Tovarna usnja bo še letos končala pričeto investicijo. Obnovili so del tovarne, namestili nove stroje, ki bodo zagotavljali boljše delo, kvalitetnejše usnje, delavci bodo sedaj imeli boljše pogoje za delo. Tudi okolica bo manj onesnažena, kajti namestili bodo tudi novo čistilno napravo, ki bo najmodernejša v Jugoslaviji. Pravzaprav bo edina taka, saj je nima še nobena usnjarna pri nas.

Emona tozd Agroplod je sredi največjega dela — postavljajo namreč novo konzervno linijo. Kaj to pomeni? Ne bo več skrbi, kam s pridelkom. Skladišča ne bodo več prepolna, kajti ves pridelek bodo konzervirali. Ne bo se več dogajalo, da ta OZD ne bo zmogla odkupovati pridelkov, ko jih bo na trgu preveč.

Tudi pri Marlesu bodo v kratkem pričeli graditi, pa še kje. To so tisti žulji, v teh delih se preteka znoj.

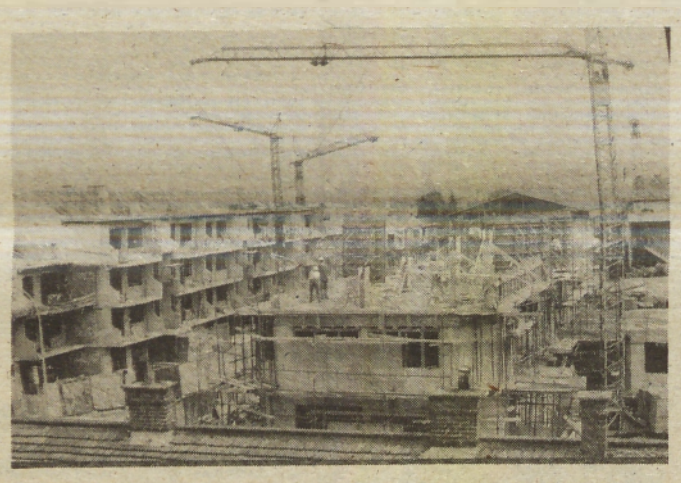

Nova stanovanjsko — poslovna objekta v središču mesta bosta zagotovila 49 novih stanovanj. Gradnja poteka normalno in verjetno bosta še letos gotova

Tretja generacija delegatov — v njih je bodočnost

Na področju utrjevanja socialističnega sistema samoupravljanja je bilo veliko narejenega. Še vedno ne toliko kot bi bilo potrebno, a kljub temu dovolj. Samoupravljanje se je v občini utrdilo in potrdilo, in to je edina pravilna pot.

Še so napake, a jih bomo odpravili, še so nepravilnosti. a te nas ne bodo odvrnile od začrtane poti.

Vse to potrjujejo letošnje volitve in udeležba na njih. To se odraža tudi v delu družbenopolitičnih organizacij, saj so konec lanskega leta in v letošnjem pričeli akcije na področju kmetijstva, lesarstva, inovacijske dejavnosti, socialne problematike pa še kje.

Zavedati se moramo, da je kljub močnemu gospodarstvu — industriji — občina Ljutomer še vedno pretežno kmetijska in v tem je tudi njena moč.

Odpiranje navzven

Povezovanje krajevnih skupnosti in občine z drugimi kaže na to, da je malokje toliko povezanosti kot ravno v tej občini. Gasilsko društvo Radomerje je pobrateno s sorodnim društvom iz Majerja (SR Hrvaška), krajevna skupnost Veržej je pobratena s krajevno skupnostjo Grljan (SR Srbija), občina Ljutomer je pobratena s Titovim Užicem (SR Srbija), v letošnjem letu pa so podpisali tudi družbeni dogovor o dolgoročnem sodelovanju s sosednjim Čakovcem (SR Hrvaška). Sodelovanje bo na družbenopolitičnem, gospodarskem, športnem in kulturnem področju. Tudi za občinski praznik bodo v Ljutomer prispele delegacije iz Titovega Užica in Čakovca, da bodo skupno proslavili šestindvajseti praznik občine.

Otroško varstvo in šolstvo je razvito

Izobraževalni procesi, vse od otroškega vrtca pa do srednje šole, so v občini dobro razviti. Vzgojnovarstvene ustanove, osem popolnih osnovnih šol in srednja šola družboslovne usmeritve zajemajo v izobraževalni proces vse mlade iz dvanajstih krajevnih skupnostih. To pa uvršča občino Ljutomer po razvitosti na področju šolstva v sam vrh.

Še dosti je tega, kar bi bilo potrebno dodati, a bodi dovolj. Če je preveč besed, vse zvodeni, a delo in uspehi ne rabijo besed, leti ostaneje

Tudi pri obratu MTT se gradi. Obrisi bodočega novega delovnega prostora in skladišča so že vidni. Tudi ta investicija bo letos končana.

KOMU JE POSVEČEN OBČINSKI PRAZNK?

Nemško okupacijo je Prlekija dočakala sorazmerno slabo politično organizirana in premalo enotna, da bi že v samem začetku nudila kakršenkoli odpor. Z lažnimi obljubami o boljšem življenju siromašnejših slojev v hitlerjevski Nemčiji so dobro organizirani člani Kulturbunda imeli v prvem obdobju med ljudmi celo nekaj uspehov. Toda z izselitvijo maloštevilne slovenske inteligence in s pričetkom represalij nad prebivalci so se mnogim kmalu odprle oči. Spoznali so, da se bodo le dobro organizirani lahko uspešno upirali okupatorju ter njegovim metodam raznarodovanja in potujčevanja.

Prva pobuda za organizacijo odpora v Prlekiji je prišla s strani prof. Jožeta Kerenčiča, in tako je bil 1. junija 1941 sklican sestanek pri Babičevih na Cvenu. Po navodilu Kerenčiča sta bila organizatorja sestanka Jakec Babič, tedaj uslužbenec cestne uprave, in Janez Nemec, oba s Cvena. Sestanka so se udeležili: prof. Jože Kerenčič, ing. Jože Hedžet, ki je ravno tako služboval na cestni upravi, Janez Nemec, Jakec Babič in predstavnik pokrajinskega komiteja KPS, katerega ime pa ni znano.

Sestanek prvih organizatorjev odpora proti okupatorju, ki je bil tega dne, upravičeno lahko štejemo za pričetek organiziranega narodnoosvobodilnega gibanja v Prlekiji.

In na ta dan občina Ljutomer tudi upravičeno praznuje.

Iz zgodovinskih virov se da sklepati, da je bila okolica Ljutomera naseljena že pred Rimljani in se je s Kamenščaka, zdajšnjega hriba nad mestom, spuščala rimska in še predrimska cesta. To lahko sklepamo po tem, ker so na Kamenščaku našli predmete iz novokamene dobe, v okolici Ljutomera pa bojda celo denar cesarja Hadrijana, onstran Kamenščaka proti Radomerju pa so našli velike prazgodovinske gomile.

In ker so se prazgodovinske najdbe našle v okolici Ljutomera, so za njegov nastanek krajevna imena edini vir. Sicer pa že znani Otokarjev urbar omenja Ljutomer, da je ta kraj približno leta 1265 že bil trg. In to je Ljutomer nosil vse do prvega četrtletja našega stoletja. Pa še na nekaj spomnimo: bil je — 9. avgusta 1868 — prizorišče prvega slovenskega tabora in se zato zdaj upravičeno ponaša z nazivom »taborsko mesto«.

60. let pihalnega orkestra Ljutomer

Ljutomerska godba na pihala, ustanovljena 1922 leta, je predhodnik glasbene šole Ljutomer, ki je godbenike pričela bolj sistematično usposabljati. Že pred drugo svetovno vojno je doživela svoj kvalitetni vrhunec kot mestna godba pod vodstvom neumornega kulturnega delavca Franca Zacherla.

Kljub težkim razmeram in kadrovskim težavam je godba delovala aktivno ves čas, razen med vojno.

Po vojni je ansambel postavil na noge predvojni član Roman Bratuša, kmalu nato, leta 1947, pa je vodstvo prevzel njen dolgoletni dirigent Avgust Loparnik, ki je bil tudi ravnatelj glasbene šole. V pihalni orkester so se ves čas vključevali predvsem mladi, ki so v glasbeni šoli in v ansamblu pridobivali osnovno glasbeno znanje. Iz ljutomerske godbe izhajajo mnogi znani glasbeni strokovnjaki, skladatelji in instrumentalisti, ki so si osnovno glasbeno znanje pridobili prav v Ljutomeru. Pihalni orkester KUD Ivan Kavčič šteje sedaj okrog 40 članov, najmlajši je star 13, najstarejši pa 72 let.

Godba je bila uspešna na številnih regijskih in republiških tekmovanjih in ima skozi vse leto številne javne nastope. Povprečno imajo godbeniki letno 80 vaj in 30 nastopov. Prav za aktivno delo pihalnega orkestra ga je predsednik SFRJ tovariš Tito odlikoval z visokim odlikovanjem: Red zasluge za narod s srebrnim vencem. Že deset let krasi to odlikovanje prapor godbe.

Pihalni orkester KUD Ivan Kavčič Ljutomer pa je aktiven tudi zunaj naših meja. Dolga leta je imel redne izmenjave s podobnimi ansambli v Jennersdorfu in Kapfenbergu. (Avstrija), nastopili pa so tudi v pobratenih mestih Titovo Užice in Fulnek (ČSSR).

Med najpomembnejše akcije godbe lahko štejemo tudi osvojitev najvišjega vrha Jugoslavije — Triglava. Celotna godba se je leta 1954 z inštrumenti in vse kar spada zraven povzpela na to goro in tam imela celo koncert.

Zadnja leta vodi ta ansambel učitelj glasbenega pouka Jani Škrajnar.

Ljutomer bo v letu 1982 že četrtič gostitelj tabora pihalnih orkestrov Slovenije, v katerem se usposabljajo dirigenti in godbeniki vseh slovenskih pihalnih orkestrov. Ljutomerska godba pa si skupaj z drugimi kulturnimi delavci prizadeva, da bi ta prireditev dobila tudi manifestativni glasbeni značaj.

V počastitev 60-letnice bo z novimi člani okrepljen orkester imel 4. junija slavnostni koncert, 6. junija pa bo v okviru občinskega praznika in 90-letnice rojstva tovariša Tita medobčinska revija pihalnih orkestrov, s katero bodo godbeniki iz regije in drugih krajev Slovenije počastili tudi 60 letnico pihalnega orkestra KUD Ivan Kavčič Ljutomer.

Stane Feuš

Ljutomerska godba v domačem kraju

»Si slišala, da ima on spet drugo. Ja pa še to, da je sinoči s »fižolovko tira svojo babo po Lotmerki,« . . . Pred desetimi minutami sem šla mimo starih hiš, pa me je pri kanalu prestrašila budilka, ko je začela zvoniti. Pravijo, da jo je »ded vrga za babo, ker mo nije dola mira. Te pa je namesto pri posteli začela zvoniti pri kanoli«. . . Si slišala, da ima tvoj sosed večjo pokojnino . . .«

Pa povejte, če niso tile Lotmeržanci od hudirja. Če jih ne razganja dober vinček, jih pa »babe« ali pa vsake toliko časa iskri konjički, kolikor jih je sploh še ostalo.

Sicer pa je lahko Lotmerk ponosen na svojo preteklost. Dne 2. marca 1973 se je tu rodil pozneje znani zdravnik Josip Ivan Knolc, osem let za tem pa v Verženju Rafael Husijan. Po vsem svetu znani Kern je na dunajskem vseučilišču ustanovil operacijski inštitut ter tako dunajski medicinski fakulteti dal osnovo za njen kasnejši svetovni sloves. V ta inštitut so sprejemali le najbolj nadarjene zdravnike. Med temi sta bila tudi Knolc iz Ljutomera in Husijan iz Verženja. Rafael Husijan je postal tudi osebni zdravnik cesarja Franca I. Z. Leopoldom Volkmerjem, ki se je rodil 13. oktobra 1741 v Ljutomeru je slovenska književnost dobila tudi prvega pesnika iz severovzhodne Slovenije.

Slavisti in zgodovinarji pravijo, da je Ljutomer dal slovanskemu jezikoslovju največjega učenjaka dr. Franca Miklošiča, ki se je rodil 20. novembra 1813 kot sin malega kmeta v Radomerščaku in umrl 7. marca 1891 na Dunaju. A prav tako zatrjujejo, da je ledino na področju slovenske pravne znanosti oral dr. Jakob Razlag, ki se je rodil 12. julija 1826 v Radoslavcih in umrl 5. junija 1880 v Brežicah. Dr. Razlag pa je bil znan tudi kot vnet voditelj taborskega gibanja v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja na Slovenskem. Kronika pomembnih ljudi iz ljutomerske preteklosti pa s tem še ni zaključena.

● Praznično stran, ob prazniku občine Ljutomer so v tej številki pripravili: Branko Žunec Stane Feuš in Dušan Loparnik. Fotografije je prispeval: Dušan Loparnik in Stane Feuš.

Dva delovna uspeha v KS Stročja vas

Težko se je odločiti, koga predstaviti pred občinskim praznikom. Najboljšo krajevno skupnost? Toda — katera je to? Tista, ki je dobila največ priznanj? Mogoče tista, kjer so največ zgradili? Ali pa celo tista, kjer . . . .?

Lahko rečemo, da vseh dvanajst krajevnih skupnosti občine Ljutomer zasluži, da bi jih predstavili. Vsaka ima nekaj takega, o čemer je vredno pisati. A odločiti se je treba za eno. Pa naj bo to krajevna skupnost Stročja vas. Vzrok? V torek, 26. maja, so dogradili dva pomembna objekta v dveh vaseh. Oboje je bilo zapisano v srednjeročnih razvojnih programih. Ali ni to mogoče le vzrok za predstavitev te KS?

Krajevno skupnost Stročja vas sestavljajo vasi: Stročja vas, Podgradje, Pristava, Presika, Nunska graba in Rinčetova graba. Steje okrog 1500 prebivalcev, ki so pretežno kmetje, nekaj pa jih je zaposlenih tudi v Ljutomeru, v različnih delovnih organizacijah.

KAKO GRADIJO V TEJ KS?

Pred nekaj leti so krajani zbrali s samoprispevkom denar za asfaltiranje cest. Z delom, ki so ga krajani vložili pri tej akciji, in varčnostjo so prihranili približno 1 milijon dinarjev. Na zboru krajanov so se odločili, da ta višek solidarnostno odstopijo vaščanom Pristave za postavitev novega vaškega doma. Vaščani Pristave pa so se odločili, da na to solidarnostno akcijo odgovorijo znovo: ta denar ne bodo porabili za material. Tega so zbrali sami. Nekdo je odstopil les, drugi nekaj opeke, tretji vrečo cementa.

Danes stoji sredi Pristave lep, moderen vaški dom, ki čaka samo na priklopitev na električno omrežje in vaščani bodo v njem lahko pričeli z aktivnostmi: zbori vaščanov sestanki društev, ki so v tej vasi precej aktivna (gasilci, rdeči križ), mladina se bo lahko v primernem prostoru ukvarjala s športom in nenazadnje — ob slabem vremenu bo v njem tudi kakšna zabavno-glasbena prireditev.

Kot vidimo, je v tej krajevni skupnosti v polni meri zaživel sistem solidarnosti in samopomoči.

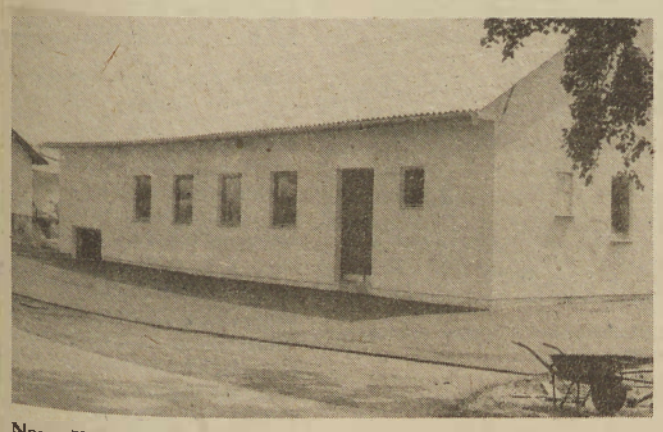

Nov vaški dom v Pristavi je ponos vsem in dokaz, da se s solidarnostjo in prostovoljnim delom da veliko narediti.

CESTA — ŽIVLJENJSKEGA POMENA

Prav ta torek pa je bil v celoti končan še en objekt — cesta Nunska graba — Stročja vas. Nova asfaltna cesta dolga 2,1 kilometra je še kako pomembna za vaščane te vasi — naseljene v ozki dolini. Vaščani sami so se odločili za 6-odstotni samoprispevek, da bi lahko imeli to cesto. Vložili so tudi precej lastnega dela, nekaj pa bodo primaknili tudi drugi, predvsem krajevna skupnost.

Seveda pa te ceste ne bi bilo, če ne bi bilo prizadevnega predsednika gradbenega odbora Lenarta Medvarja. Sam nam je povedal o gradnji tudi tole:

»Kaj pomeni vaščanom ta cesta, pove že to, da so bili pripravljeni na tako visok samoprispevek, da so tudi sami trdo delali. In moram povedati, če ne bi bili tako solidarni, še danes ne bi imeli te ceste. Nekaj več kot dva kilometra ni tako malo za našo vasico. Pri tem pa moram ugotoviti, da je na tej relaciji v celoti odpovedala solidarnost združenega dela. V Nunski grabi je samo 45 zaposlenih in od tega 19 v eni od večjih delovnih organizacij v Ljutomeru. Za delovno organizacijo je to res malo, za celotno prebivalstvo v tej vasici pa je to trideset odstotkov. In ta delovna organizacija ni primaknila niti dinarja. Na tej črti je solidarnost v celoti odpovedala. Sicer pa smo vsi veseli tega uspeha.«

Toliko Lenart Medvar o novi vaški asfaltni cesti.

LETOŠNJA DELOVNA USPEHA NISTA EDINA

Krajevna skupnost Stročja vas je tudi v preteklosti dosegla nekatere uspehe, ki jih je vredno zabeležiti. Če se vrnemo samo nekaj mesecev nazaj, moramo omeniti nov vrtec, ki so ga zgradili in odprli v Stročji vasi. Poleg tega vrtca imajo tudi popolno osnovno šolo, v kateri mladina nabira znanja za bodoče delo.

Krajani Stročje vasi so pred leti pričeli razmišljati tudi o tem, kako nekoristno zemljo, ki je tu precej, koristno uporabiti. Dogovorili so se, pljunili v roke in pričeli s komunalnimi deli. Danes je tam na razpolago 17 komunalno urejenih parcel za stanovanjsko gradnjo. Tako so sami vaščani pristopili k urbanističnemu in prostorskemu planiranju v vasi, poskrbeli, da se bo gradilo tam, kjer je resnično prostor za to. Te parcele pa so sedaj na razpolago morebitnim interesentom.

Lenart Medvar, predsednik gradbenega odbora za cesto, je velik del svojega prostega časa žrtvoval za cesto.

Še zadnji metri asfaltne prevleke in 2,1 kilometra ceste Nunska graba — Stročja vas bo gotova. Cesta, ki je življenjskega pomena za vaščane te vasice, ki so zadnji dobili to nujno potrebno komunalno pridobitev.

OSTALE KOMUNALNE PRIDOBITVE

V krajevni skupnosti Stročja vas so si delo in življenje do sedaj prav dobro uredili. Električno energijo ima skoraj vsaka hiša, urediti bi bilo le še potrebno dva transformatorja za Nunsko in Rinčetovo grabo.

Ceste so sedaj asfaltirane v vsej krajevni skupnosti. Seveda le glavne, naloga za prihodnje pa bo tudi asfaltirati še mogoče tiste manj pomembne, sicer pa nobena cesta v teh krajih verjetno ni manj pomembna. Tudi oskrba z vodo je dobro urejena. Vse to pa so tiste osnovne stvari, ki omogočajo prebivalcem te krajevne skupnosti normalno življenje, ki jih zbližujejo s svetom.

AKTIVNOSTI DRUŠTEV IN OSTALIH ORGANIZACIJ

Gasilci, Rdeči križ, mladinske organizacije so osnovna gibala družbenega in družabnega življenja v KS Stročja vas. Tudi opremljeni so dokaj dobro, tako da v prihodnosti mislijo dati poudarek predvsem izobraževanju (predvsem pri gasilcih). Seveda pa je ta aktivnost od vasi do vasi različna, nekje je bolj aktiven Rdeči križ, drugje gasilci, ponekod so športniki tisti, ki so vedno in povsod na prvem mestu. Vsi pa hvalijo mladino, ki je ob različnih akcijah delala že precej prostovoljnih ur, ki je pobudnik najrazličnejših akcij v krajevni skupnosti Stročja vas.

ŽELJE ZA PRIHODNOST

Nimajo jih dosti. Le telefon si želijo. A pravijo: kjer je želja, je tudi pot. Še posebej, če so v vaških odborih taki, kot je Jože Pavličič iz Pristave ali Lenart Medvar iz Nunske grabe ali pa predsednik krajevne skupnosti Rudi Sever. Tudi za telefon se bodo potrudili, zbrali sredstva, vložili svoje delo in tako uresničili še zadnjo veliko željo. Sicer pa — vse našteto je verjetno dovolj, da smo se pred občinskim praznikom odločili za predstavitev te KS.

Dušan Loparnik

PRIKOLICE „TEHNOSTROJ" — HITREJŠI IN SODOBNEJŠI TRANSPORT V KMETIJSTVU POCENJUJE PROIZVODNJO HRANE

V proizvodnjo hrane se direktno vključuje tudi proizvajalec traktorskih prikolic Tehnostroj Ljutomer. Transportna sredstva so v kmetijstvu nujno potrebna v vseh procesih pridobivanja kmetijskih pridelkov. Za uspešen transport specifičnih tovorov, kot so žitarice, sladkorna pesa, silaža in podobno, razvija »Tehnostroj« univerzalne in specialne prikolice, katere pospešujejo in pocenjujejo ciklus transporta. V razvoju prikolic strokovnjaki v Tehnostroju uporabljajo sodobne rešitve transporta v svetu, lastne izkušnje in želje ter pripombe koristnikov. Proizvodni program »Tehnostroja« je pomemben del slovenskega in jugoslovanskega agroindustrijskega kompleksa. V tej smeri je sprejet tudi srednjeročni plan razvoja »Tehnostroja« in vključen v celotni srednjeročni plan kompleksa proizvodnje in predelave hrane.

Proizvodni program sestavljajo:

a) Prikolice in priključki za traktorje
- **enoosne prikolice s prekucnikom, nosilnosti 2,5 tone, 3 tone in 5 ton**
- **dvoosne prikolice s prekucnikom, nosilnosti 3 tone, 5 ton, 7 ton in 10 ton**
- **pretovarne prikolice s tandem kolesi, nosilnosti 10 ton in 12 ton**
- **trosilci hlevskega gnoja, nosilnosti 4 tone in 10 ton**
- **njivske klinaste brane, delovne širine 3 m**
- **avtomatske in vlečne kljuke za traktorje od 35 KM do 120 KM**

b) Prikolice za avtomobilski transport
- **prikolice dvoosne, nosilnosti od 6,5 ton do 12,5 ton**
- **prikolice enoosne nosilnosti od 1,5 tone do 8 ton**
- **podvozja za mobilne stroje in cisterne**
- **prikolice posebne izvedbe po naročilu kupcev.**

GARANCIJA KVALITETE JE 12 MESECEV OD DNEVA PRODAJE

V proizvodnem programu »Tehnostroja« so najštevilnejše prikolice za transport v kmetijstvu, predvsem pa za individualno kmetijstvo, katere vam tokrat predstavljamo:

V vsem jugoslovanskem prostoru so najštevilnejše enoosne traktorske prikolice nosilnosti 3 in 4 tone s prekucnikom na tri strani. Izdeluje se v več izvedbah in sicer z vzmetmi in brez vzmeti, z enojnimi ali dvojnimi kolesi in različnimi dimenzijami gum. Tako so prikolice prilagojene za prevoz po vseh terenih tudi po hribovitih kmetijah. So enostavne za vožnjo in vzdrževanje. Prikolice so opremljene z ročno in zračno zavoro ter svetlobnimi telesi po predpisih za registracijo. Enoosne prikolice so tudi nosilnosti 2,5 t in 5 ton.

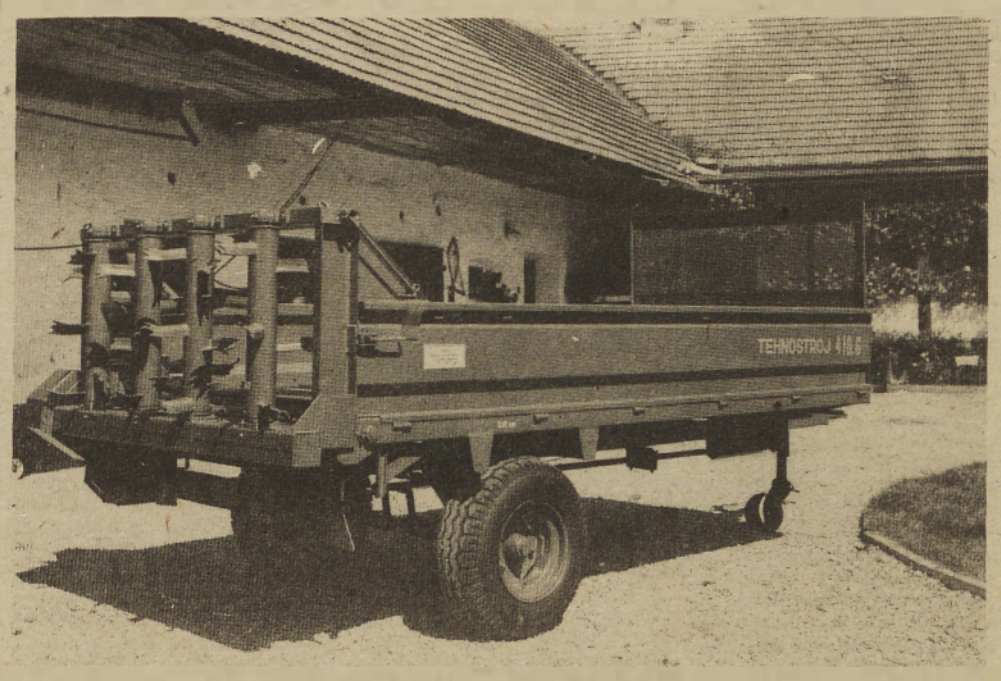

Trosilec hlevskega gnoja tip »TEHNOSTROJ 411.6«, nos. 4 t, ima trosilno napravo s pokončnimi valji kateri omogočajo enakomerno trošenje gnoja od 4 do 6 m. Trošilec je izdelan v poboljšani izvedbi iz visokokvalitetnih materialov, kateri mu dajo dolgo dobo uporabnosti. Z demontažo trosilne naprave dobimo enostavno prikolico. Z montažo poviškov stranic povečamo zaboju prostornino in trosilec lahko uporabljamo za prevoz silaže, sladkorne pese, krompirja in podobno. Zaboj se prazni s pomočjo transportnega traku, ki je na podu trosilca.

Pogovor z Miro Marko, predsednico pomurskih sindikatov

Vsak in vsi— vse od sebe!

Natanko dve leti je od tega, kar sva se pomenkovala za Vestnik. Takrat v vlogi predsednice občinskega sindikalnega sveta v Gornji Radgoni in neumorne kulturnice, ki rada poreče: „Nekaj je v človeku samem . . .“ Čas ji je še močneje zarisal značajsko potezo, ki bi jo popreprostili v „odbor do papirnega administriranja“.

Zdajšnja predsednica pomurskih sindikatov je bila ob prvem pomenku brezkompromisno odločna: „Najbolj me žre, če moramo vsakodnevno spreminjati določene, važne podatke, in to kar pred delavci. Sem odločno proti prenagljenim in nepreračunljivim odločitvam.“ In pribila: „Ob obilici dela še premalo delamo. Bolje rečeno: smo neracionalni. Zdi se mi, da je prav neizkoriščeni delovni čas eden od vzrokov za visoke cene in obenem ključ za boljše gospodarjenje. Pri nagrajevanju delavcev je preveč neoprijemljivega. Preradi pavšaliziramo. Moramo se prej ali slej dokopati do vzrokov, zakaj je vsemu temu tako.“

To pot je še udarnejša in vsake toliko časa dobijo vprašanja, odgovori in razmišljanja polemične tone.

Vestnik: Bi hoteli na kratko skicirati čas in razmere, v kakršnih vam je bila zaupana naloga predsednice?

Mira Marko: Sila zapleten in zaostren gospodarski položaj nas sili, da smo zares delavni, predvsem na tistih področjih, ki delavcu zagotavljajo socialno varnost in seveda srečno življenje. Torej je ne samo pred funkcinarji sindikata, temveč slehernim članom in delavcem naloga, da s skupnimi močmi čimprej izidemo iz zagat.

Vestnik: Če sva določnejša: kateri so poglavitni problemi, s katerimi se bo sindikat v Pomurju še posebej ukvarjal?

Mira Marko: Po mojem mnenju je naše delo v osnovnih organizacijah, kjer moramo celotno članstvo bolj osvestiti, mu predočiti vso resnost trenutka in se boriti za boljši samoupravni položaj delavca. Hkrati pa za boljše gospodarjenje, kvalitetnejše premike v nagrajevanju, predvsem po rezultatih dela. Skratka, organizirani moramo biti tako, da se bodo sadovi skupnih prizadevanj čimprej obrestovali.

Na splete razlogov brez vznemirjanja

Vestnik: Gospodarski položaj je doma in na tujem — brez dramatiziranja in pretiravanja — zapleten z več vidikov. Kje naj iščemo vzroke: zunaj — kar sicer radi počnemo — ali v nas samih? Ali pa gre nemara za splet obojega in še česa? Kako bi recimo komentirali podatek, da je v regiji od 37 tisoč zaposlenih nekaj nad 21 odstotkov ali skoraj 8 tisoč delavcev v delovnem razmerju v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo?

Mira Marko: Podatek je iz letošnjega četrtletnega gospodarjenja in ga sicer velja upoštevati, vendar pa ga ne jemati tako resno kot bi ga, če bi sledil iz finančnih rezultatov zaključenega poslovnega leta. Sicer pa na postavljeno vprašanje ni lahko odgovoriti. Osebno menim, da je prisotnih še veliko subjektivnih razlogov. Prepričana sem, da bi se ob večji vnemi vseh odgovornih in pravičnejše, stimulativnejše nagrajevanje delavcev gospodarski rezultat znatno poboljšal. Nič novega ni, da kar naprej zagotavljamo, kako nam ključ znanim težavam produktivnost pada, moralo pa bi biti ravno narobe. Seveda je vmes tudi nekaj zunanjih razlogov, denimo pomanjkanje surovin in reprodukcijskih materialov. S prilagodljivejšo organizacijo dela bi se to zagotovo dalo vsaj delno odpraviti. Premalo skrbno ravnamo z družbenim premoženjem (materialom, orodjem) in še bi lahko dodajala.

Vestnik: V mislih imate najbrž notranje rezerve.

Mira Marko: Tako je. Toda to so stvari, o katerih govorimo in beremo že dobri dve leti, vsak na svojem delovnem mestu pa dajemo vse premalo od sebe. Pripravljeni moramo biti na še težje pretrese, saj nimamo zapletenih razmer v domačem, marveč tudi svetovnem gospodarstvu. Odvisnost od uvoza pomeni za nas dodaten napor.

Glede nagrajevanja bi še poudarila, da bi sleherno prizadevanje posameznika, zlasti pa tistih, ki na ustvarjalen način pripomorejo, da ceneje in kvalitetneje proizvajamo blago, ki je iskano in cenjeno tudi na svetovnem trgu, dobilo vso podporo in spodbudo.

Vestnik: Očitno hočete opozoriti na boljše, ustreznejše vrednotenje proizvodnega in ustvarjalnega dela, skratka tudi inovacijske dejavnosti.

Mira Marko: Gotovo. Za ustvarjalno-raziskovalno delo gre. Saj se nam dogaja, da naši domači strokovnjaki svoje znanje prodajajo na tuje, mi pa potlej to isto znanje kupujemo za dragocene devize.

Tako več ne bo šlo. Strokovnjake je treba za ustvarjalno delo nagrajevati, jih stimulirati. Tako bomo zmanjšali odvisnost od uvoza, izboljšali kvaliteto dela in človek bo vrh vsega zadovoljen, da je lahko doma uveljavil svoje znanje.

Začne se s planiranjem

Vestnik: Skušajva najti vlogo sindikatov na nekaterih strateških področjih. Nedvomno so to:

planiranje, zaposlovanje, nagrajevanje po delu in rezultatih dela, varstvo samoupravnih pravic zaposlenih, naložbe in izvoz.

Mira Marko: To je splet vprašanj, ki jih je treba povezati. Začela bi pri osnovi — planiranju, saj prav ta čas ocenjujemo rezultate, dosežene v prvem letu (1981) te petletke (1981—1985). Vse ocene kažejo, da bo treba opraviti korenite spremembe planov iz že znanih razlogov. Planiranje mora biti realnejše in celovitejše. Ni mogoče pristajati na to, da denimo na eni strani planiramo nizek družbeni proizvod — na njem pa sloni vso ostalo planiranje družbenih potreb — po drugi strani pišemo o večji produktivnosti, zaposlovanje pa planiramo tako, kot da bi planirani družbeni proizvod ob enaki produktivnosti moral biti večji. Se pravi, da zaposlovanje planiramo mimo vseh razvojnih programov ali pa nerealno planiramo razvojne možnosti.

Vestnik: Se skratka radi zaplaniramo.

Mira Marko: Seveda pa ne gre za planiranje zgolj v proizvodnem delu, temveč tudi sočasna predvidevanja, ki morajo biti usklajena z možnostmi v družbenih dejavnostih.

Vestnik: Najbrž se boste strinjali, da velik del delavcev vendarle vidi in vrednoti sadove svojega dela skozi tisto, kar dobi v „kuverti“. O tem ste sami precej govorili na zadnji seji predsedstva republiških sindikatov, posebej pa ste se dotaknili razponov v delitvi osebnih dohodkov.

Mira Marko: Na podlagi zbranih podatkov sem ugotovila, da nastajajo velikanske razlike prav pri osnovah. Pri tem je najbolj zaskrbljujoče dejstvo, da so najnižje osnove prav tam, kjer so recimo najtežji pogoji dela, kjer je že danes prisoten problem zaposlovanja — kajpada zaradi težkih delovnih pogojev — in kjer so najtežji pogoji za pridobivanje dohodka. To je na primer na kmetijskem področju. Ker pa je območje Pomurja izrazito kmetijsko, bi morali delo v kmetijstvu veliko ustrezneje vrednotiti.

Vestnik: Kaj je v tej zvezi mogoče pričakovati od takoimenovanih strokovnih podlag, ki se menda še pripravljajo? Ali je res treba nanje čakati ali bi lahko kaj sami ukrenili?

Mira Marko: Druga sindikalna konferenca je o tem prinesla več spoznanj. Zanesljivo je, da so si v združenem delu od strokovnih podlag marsikaj obetali. Ne sicer, da bodo z njimi dobili nekak vzorec pravilnika o nagrajevanju, ampak koristen pripomoček za oblikovanje samoupravnih splošnih aktov. O tem smo imeli regijski posvet in dognali, da so podlage hudo strokovno pripravljene. Da bodo tedaj kot pripomoček organizacijam združenega dela težko uporabljive. Posebej še manjšim, kjer jim strokovno podkovanih kadrov manjka. Teh organizacij pa pri nas ni malo.

Razvajence je težko brzdati

Pogovor sva nato speljala na problematiko naložbenih in izvoznih gibanj v Pomurju. Predsednica medobčinskega sindikata je menila, da je v naložbeni politiki še precej razvajencev, ki jih bo težko brzdati, kar je zgovorno pokazalo poročilo regijske naložbene komisije pri medobčinski gospodarski zbornici. V tej zvezi bo treba racionalneje koristiti obstoječe kapacitete v kmetijstvu, čeprav sicer sodi to področje med prednostna. Pri izvozu je pohvalila Muro, turniško Planiko, Gorenje-Elrad, Radensko, Mesno industrijo, Avtoradgono in nekatere druge z željo, da bi se jim kaj kmalu pridružile še ostale organizacije.

Po skupščinah občinskih sindikalnih svetov in organizacij je moč trditi, da je sindikalno delo preskromno vneseno med delavce, kar pomeni — dejala je to brez okolišanja — da na nek način še vedno delamo forumsko. Naloge namreč ponavadi obtičijo v izvršnih odborih osnovnih sindikalnih organizacij, dlje pa ne prodrejo. Sindikalne oziroma informativne skupine, ki naj bi bile živa vez med organizacijo in članstvom, so očitno še premalo izkoriščene. Podobno bi veljalo za različne svete, odbore in podobne organe.

Sindikalna aktivnost bo šla še v dve smeri: čvrstejše povezovanje združenega dela s krajevnimi skupnostmi (ustanavljanje koordinacijskih odborov sindikata) in sprejemanjem kmetov v sindikalno članstvo. Za prvo je že nekaj vzorov (Beltinci, Rogašovci, Turnišče, Križevci pri Ljutomeru in še kje), z njo pa se obenem da dokaj učinkovito zoperstavljati „dvojni morali“: ko si recimo dopoldne na delovnem mestu v kolektivu misliš, delaš in razpravljaš tako, ko pa se zvečer dobite v krajevni skupnosti, misliš, delaš in razpravljaš povsem drugače.

Beseda je nanesla še na mednarodno sodelovanje — „z Madžarsko je dobro razvito, medtem ko je z Avstrijo nekoliko teže“ — in vlogo sredstev javnega obveščanja. Morda je vprašanje ob koncu pomenka resda zvenelo nekoliko preveč osebno, a sem ga kljub temu zastavil: kako ste se znašli na začetku svojega predsednikovanja?

„Odkrito povedano: nisem se še povsem znašla, saj sem šele prav začela. Imam pa precej izkušenj iz sindikalnega dela, saj sem poprej dve leti poklicno opravljala funkcijo predsednice občinskega sindikalnega sveta v Gornji Radgoni, leto dni pa sem bila tudi podpredsednica medobčinskega sveta ZSS za Pomurje. Mislim, da se bomo kar dobro ujeli tudi z ostalimi funkcionarji, saj vendar delamo v prid vsem našim delovnim ljudem in občanom.“

Branko Žunec

Od 27. do 30. maja v Kranju 27. festival bratstva in enotnosti mladine Jugoslavije

ZBRANA TITOVA MLADINA

Kranjska mladina in vsi delovni ljudje in občani gorenjske metropole so bili gostitelji 27. srečanja mladih iz dvanajstih jugoslovanskih mest iz vseh republik in obeh avtonomnih pokrajin. Kranj je bil tako že tretjič domačin mladine Jugoslavije v najlepšem mesecu, mesecu maju, mesecu mladosti, Titovem in našem maju. Okrog 1000 mladih iz Bitole, Bosanskega Šamca, Nikšiča, Niša, Prišine, Reke, Slavonskega Broda, Subotice, Trebinja, Zagreba, domačinov in mladih iz Gornje Radgone. In ti so bili štiri dni gostje Kranja, mesta ki goji globoko spoštovanje in ljubezen do tovariša Tita, ki je bil često najbolj zaželjen gost tega mesta in njegovih delovnih kolektivov.

SLAVNOSTNA OTVORITEV NA TRGU REVOLUCIJE

V tem reportažnem zapisu, prekratkem, da bi lahko zajeli bogastvo vseh dogajanj, bomo poskusili strniti vtise iz štirih festivalskih dni.

Šestdeset mladink in mladincev, športnikov, kulturnih ustvarjalcev, najaktivnejši del iz občinske konference mladih Gornja Radgona, pa tudi delegacija mesta so prispeli v mesto Save in Kokre v četrtek v zgodnjih popoldanskih urah. Po nastanitvi ekip udeleženk je bila na Trgu revolucije slavnostna otvoritev festivala. To je označil mimohod udeležencev, pisana druščina mladine iz celotne Jugoslavije, ki se je predstavila v glasbi in plesih. Meščani Kraja, od najmlajših pa do starejših so festivalec toplo pozdravili, samo prizorišče otvoritve pa kot da bi bilo premajhno za vse, ki so se hoteli udeležiti slavnosti.

Slavnostni govornik je bil Vinko Hafner, častni občan mesta Kranj in predsednik skupščine SR Slovenije. Za njim pa je pozdravil udeležence festivala še Bogić Bogičević, predsednik predsedstva konference ZSMJ.

»Čuvajmo bratstvo in enotnost kot punčico svojega očesa,« te misli tovariša Tita pa so se še potrdili na večernem plesu bratstva in enotnosti v Savskem logu.

Karin Bakračević je na zaključni prireditvi v imenu udeležencev prebrala pozdravno pismo predsedstvu SFRJ.

VAŽNO JE SODELOVATI, DRUŽITI SE, IZMENJEVATI IZKUŠNJE

To je bilo vodilo vseh, ki so se zbrali v Kranju. Še posebej pa Gornjeradgončanov. Drugi dan festivala je bil v znamenju številnih delovnih, športnih, kulturnih, političnih in ostalih aktivnosti.

V dopoldanskih urah pa najprej simbolično dejanje: poimenovanje OŠ na Planini v OŠ Bratstvo in enotnost Kranj. Za tem pa so zasadili spominski park, dvanajst dreves, simbol bratstva in enotnosti mladih iz dvanajstih mest, za Gornjo Radgono predsednik OK ZSMS Bojan Trstenjak.

Jugoslovanska mladina je spoznala tudi kranjsko združeno delo in tamkajšnje delovne ljudi. Gornjeradgončani so bili gostje Gorenjskih oblačil. Po ogledu proizvodnih prostorov so pokramljali z delavci in delavkami te tekstilne tovarne.

V kegljanju je za ekipo Gornje Radgone nastopil tudi Mirko Ferenc (na sliki: prvi z leve).

Drugi dan festivala so se srečali in pomerili tudi mladi športniki, pionirji obiskali reševalce planince na Krvavcu, mladi jugoslovanski pesniki pa so izmenjali izkušnje literarnega snovanja v Prešernovem mestu. Na teh srečanjih, tudi športnih, so bili, ne glede na rezultate, zmagovalci praktično vsi nastopajoči. To so dokazovali nasmejani obrazi po končanih preizkušnjah, tesno sklenjene roke, pesem bratstva in enotnosti, mladosti, svobode, sreče . . .

Večera, kot je bil petkov, Kranjčani ne pomnijo. Vse do zgodnjih jutranjih ur mesto ni zaspalo, temveč skupno z nastopi narodnozabavnih in folklornih skupin iz cele Jugoslavije rajalo po ulicah.

GOSTJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Mlade iz Gornje Radgone so povabili medse krajani KS Vodovodni stolp, ostale druge KS. Povsod izjemno topel sprejem, izmenjava kulturnega programa, izkušenj, in vzpostavitev novih prijateljskih vezi. In še bi lahko naštevali . . .

Namesto konca — ne da bi ne bil. Bil je v nedeljo, in to veličasten na stadionu Stanka Mlakarja, ko je gornjeradgonska mladinka Karin Bakračević prečitala v imenu vseh udeležencev pozdravno pismo predsedstvu SFRJ in so spustili festivalsko zastavo. Kranjčani so se tako poslovili od jugoslovanske mladine, ki jim je za štiri nepozabne dni globoko hvaležna. Toda festival ni končan in ne more biti. Bratstvo in enotnost živi v srcih tisočih, tej, ki so bili v Kranju, tistih, ki so bili na predhodnih festivalih v vseh srcih mladih Jugoslovanov. Le, da bodo to ponovno potrdili na prihodnjem srečanju v Trebinju v SR Bosni in Hercegovini.

Tekst in foto: V. Paveo

Izsek iz otvoritve festivala na Trgu revolucije.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

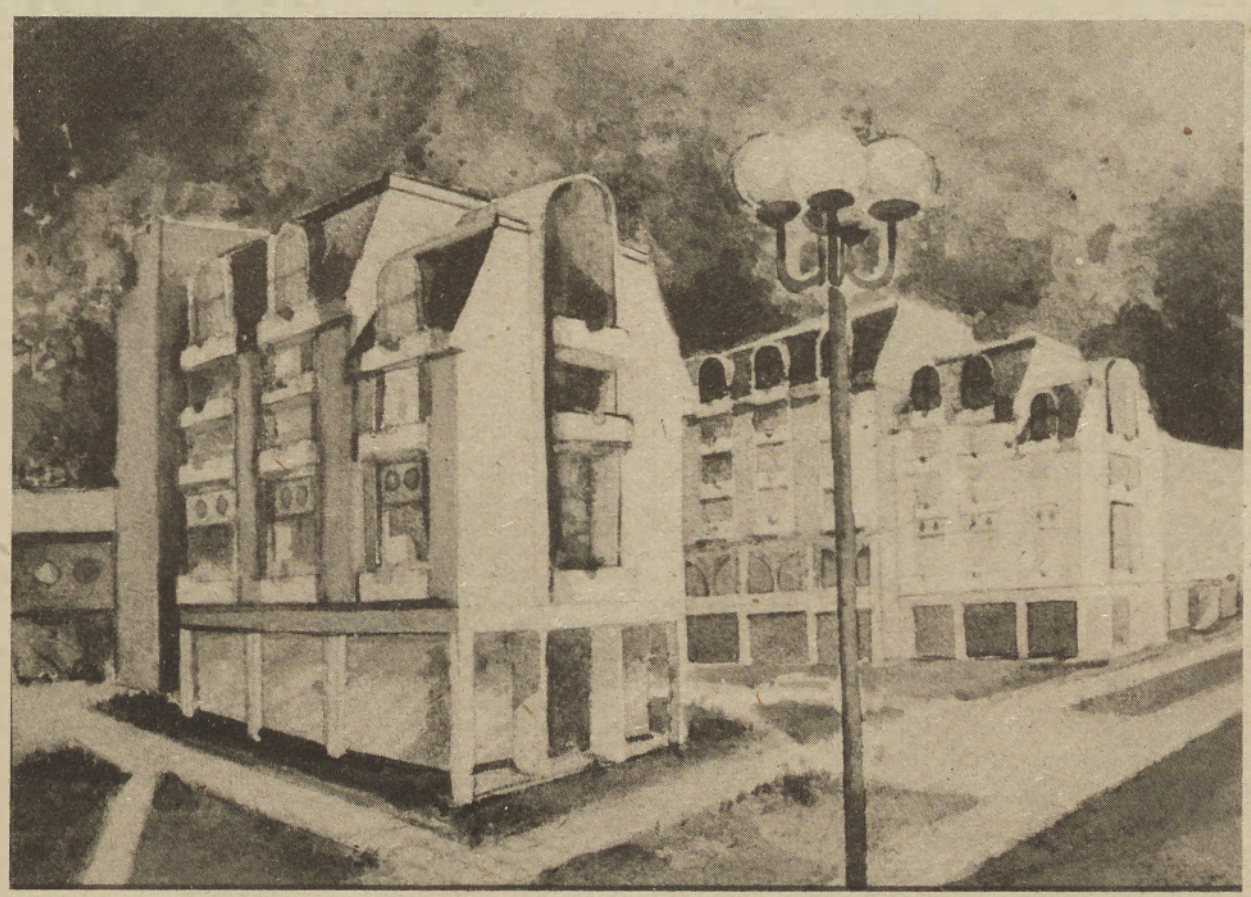

Novi hotel SAVA — A kategorije leži v mirnem severozahodnem delu zdraviliškega parka in v bližini Terapije. 180 enoposteljnih, 60 dvoposteljnih in 16 apartmajev so osnovni podatki hotela SAVA. V hotelskem kompleksu je dietna kuhinja, restavracija, kavarna, aperitiv bar, slaščičarna, čitalnica, frizerski salon, razstavni prostor, prodajalna časopisov in spominkov, potovalna agencija in garaže. Pokrit prehod do: sprejemne pisarne, pivnice mineralne vode, ambulant, laboratorija, fizo in balneoterapije, gimnastične dvorane, bazena, saune, solarija, kozmetičnega salona, kegljišča, svečane dvorane, kinodvorane v Zdravliškem domu.

Zdravilišče Rogaška Slatina je eno najbolj znanih zdravilišč v Evropi. Več kot 300 let tradicije v službi zdravja označuje dvoje: znamenita, zdravilna mineralna voda in znano zdraviliško mesto. Oboje je tesno povezano, saj se učinek doma in po svetu priznane mineralne vode Donat Mg, ki je po količini magnezija (1218 mg) edinstvena, dopolnjuje z gibanjem sredi mirne in prijazne doline med gozdnatimi štajerskimi griči.

Ob vrelcih kjer je zdravilna voda prodrla iz osrčja zemlje je zraslo in se vse bolj širi lepo zdraviliško naselje. Hotele (Donat, Slovenski dom, Zdraviliški dom, Zagrebški dom, Park, Styria, Ljubljanski dom, Boč, Turist Beograjski dom, Trst in Strosmajerjev dom bo še v tem mesecu dopolnil nov hotelski kompleks Sava. Z novo arhitektonsko mojstrovino, ki bo že tako lepo zdraviliško mesto naredila še bolj zanimivo, bo zdravilišče Rogaška Slatina pridobilo nove hotelske kapacitete in bo tako gostom na razpolago kar 1660 postelj v hotelih A B C in D kategorije.

Ker večina gostov prihaja v Rogaško Slatino na zdravljenje, velja posebna skrb zdravstveni enoti. Posebej pa so v zadnjem času priljubljeni programi, ki vključujejo diagnostiko — tridnevni gastroenterološki pregled, magnezijevo kuro, slujševalno kuro sprostitveno terapijo ob glasbi in aktivni odmor pod strokovnim vodstvom. Poleg kongresov, seminarjev, posvetovanj in delovnih sestankov, saj je Rogaško zdravilišče ljub gostiteli tudi tovrstnim delovnim srečanjem.

Svoje dni so se v Rogaški slatini sprehajale kronane glave in je koncertiral Franz Liszt, danes pa predstavlja vrhunec družabnosti plesni turnir, značilni za zdraviliški kraj so tudi promenadni koncerti, folklorni operno-operetni večeri, klavirski, pevski in narodnozabavni koncerti, stalne umetniške razstave v pivnici in druge prireditve, ki pestrijo vsakodnevno zdraviliško življenje. Za ljubitelje stekla in umetelnih kristalnih izdelkov je na primer pravo doživetje obisk v steklarski šoli, kjer učenci steklopihalci oblikujejo lične steklene izdelke, med katerimi je posebno povpraševanje predvsem po znanem kristalu.

Za goste, ki jih mika svet umetnosti, je zanimiv tudi obisk v baročni cerkvi svetega Roka, prijeten pa je tudi postanek ob spomeniku revolucije v zdraviliškem parku, ki priča o dneh borbe in je postavljen v spomin tistim, ki so padli za svobodo. Posebni pomnik preteklosti je tudi spominski dom v bližnjem Knežcu — rojstni hiši revolucionarja Borisa Kidriča.

Skrbno negovan park je nepogrešljiv za sprehode in pomemben del oddiha v zdravilišču, prav tako pa so za goste vabljivi tudi daljši izleti v idilično okolico Rogaške Slatine. Zlasti vzpon na bližnje hribe (med katerimi prednjači priljubljeni Boč) je za marsikaterega gosta posebej zanimiv. Organizirani izleti pa so tudi strokovno pripravljeni in vsebujejo posebno testiranje, poleg tega, da so zanimivi že sami po sebi zaradi prijetne sprostitve v naravi.

Sredi zelenja je obiskan tudi športni park s streliščem, igrišči za tenis, namizni tenis in mini golf, kegljiščem, savno in solarijem ter bazenom z ogrevano vodo.

TEMPEL
za želo

VRSTA BOLEZNI	Ob katerem dnevnem času	Katero slatino	Koliko	Hladno ali toplo	Piti hitro ali počasi	Koliko časa naj traja taka kura
1. Bolezni srca in ožilja	na tešče	Donat Mg	2–3 dl	hladno	počasi	8 tednov. Nato prekinemo za 4 tedne. Potem kuro ponovimo...
	pred kosilom	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
	pred spanjem	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
2. Sladkorni bolniki	na tešče	Donat Mg	3 dl	toplo	razmeroma hitro	5 dni. Prekinitev 2 dni.
	pred kosilom	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
	pred večerjo	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
3. Bolezni jeter	na tešče	Donat Mg	2–3 dl	toplo	počasi	2 meseca. Prekinitev 1 mesec.
	pred kosilom	Donat Mg	1 dl	toplo	počasi	
	pred večerjo	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
4. Bolezni žolčnika in stanje po operaciji na žolčniku in žolčevodih. Bolezni trebušne slinavke.	na tešče	Donat Mg	1 dl	mlačno	počasi	6 tednov. Prekinitev 4 tedne.
	pred kosilom	Donat Mg	2 dl	hladno	počasi	
	pred večerjo	Donat Mg	2 dl	mlačno	počasi	
5. Živčne bolezni	na tešče	Donat Mg	3 dl	hladno	počasi	2 meseca. Prekinitev 1 mesec.
	pred spanjem	Tempel	2 dl	hladno	počasi	
6. Zaprtje (obstipacija)	na tešče	Donat Mg	3–8 dl	toplo	hitro	5 dni. Prekinitev 2 dni.
7. Debelost (prevelika telesna teža)	na tešče	Donat Mg	3–5 dl	toplo	hitro	3 mesece. Prekinitev 1 mesec.
8. Želodčne bolezni (ulkus na želodcu in dvanajstniku)	na tešče	Donat Mg	2 dl	mlačno	počasi	Spomladi 3 mesece.
	pred kosilom	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	
	popoldne	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	Jeseni 3 mesece.
	pred spanjem	Donat Mg	1 dl	hladno	počasi	

DONAT Mg
za zdravje

Če ste bolni, poglejte, kako morate piti DONAT Mg doma.

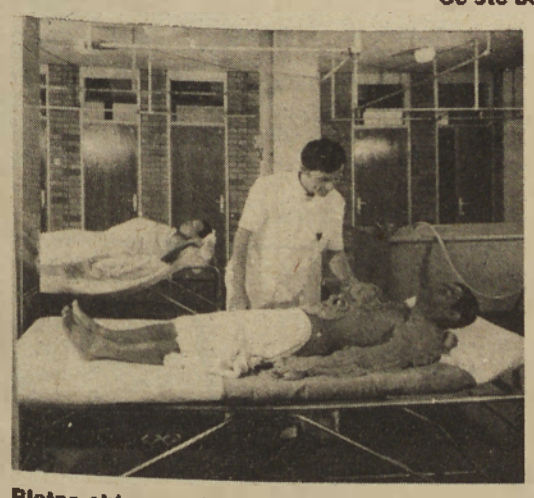

Blatne obloge — fango

Sprehodi v naravi

Rekreacija

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

63250 Rogaška Slatina – Telefon: 063 811 411
Teleks: 33561 YUZRS

ne zgodi se vsak dan

Na nekih letošnjih demonstracijah v Bruslju so morali policijski konji prestati tudi takšne preizkušnje. Upognjena streha na avtomobilu kaže, da prvemu konju ni povsem uspelo.

Človeško telo opozarja

Ženske običajno zgubljajo boj z odvečnimi kilogrami na bokih in na stegnih, kjer se vsemu navkljub nabira nezaželeni špeh. A naj hruškaste postave še tako jezijo ženske, je v njih nekaj dobrega, kot je pač v vsaki stvari. Dr. Ahmed Kissebah je namreč ugotovil, da tiste ženske, ki se debelijo predvsem v spodnji del telesa, niso tako ogrožene s sladkorno boleznijo, kot so ženske, ki se debele v pas, ramena, vrat in roke. Debelost gornjega dela telesa je skoraj zanesljiv znak, da se v debeluški kuha sladkorna.

Ta bolezen ni nedolžna, saj lahko pripelje do slepote, kome in smrti, če je ne zdravimo, zdravljenje pa običajno zahteva tudi korenite posege v jedilnik, kar debele ljudi (menda radi jedo) prizadene.

Do odkritja je Kissebah prišel po šestletnem proučevanju 52 žensk; 25 jih je spadalo v skupino z debelostjo gornjega dela telesa, 18 v skupino z debelostjo spodnjega, 9 pa v kontrolno skupino. Vse ženske so na začetku raziskav pregledali zdravniki in ugotovili, da nobena ne boleha za sladkorno.

Po nekaj letih so se med skupinami pokazale značilne razlike. V krvi žensk iz prve skupine so ugotovili večje količine insulina, sladkorja in maščob kot v drugi in kontrolni, torej so se opozorilni znaki, ki kažejo na razvoj sladkorne, pojavili ne pri vseh debeluškah v enakem razmerju, kot bi zdravniki pričakovali, marveč so bili izrazito pogostejši pri ženskah prve skupine. V primerjavi z normalno debelimi je bilo za osemkrat več sladkorne bolezni v prvi skupini z značilno debelostjo gornjega dela telesa.

Kissebah je z nadaljnjimi raziskavami odkril tudi razlog za to. Ugotovil je, da so maščobne celice debelušk prve skupine velike, medtem ko je pri debeluškah druge skupine odkril normalno velike maščobne celice, le da jih je bilo po številu več.

Toda razlika ni le v velikosti in številu maščobnih celic. Velike maščobne celice imajo malo sprejemnikov za insulin, kar ovira normalno presnovo sladkorja, posledica pa je bolezen.

Zdravniki že dolgo vedo, da je eden od razlogov za nastanek sladkorne bolezni debelost. Kissebahovo odkritje pa jim bo poslej pomagalo, da bodo še posebno skrbno pregledali tiste ženske, ki se debele v gornji del telesa. Kar se moških tiče, pa pri njih tako prevladuje samo debelost gornjega dela, zato je razumljivo, da je pri njih sladkorne razmeroma več kot pri debelih ženskah.

Kissebahovo odkritje je pomagalo razrešiti še eno uganko: zakaj se je laže znebiti »rezervnega kolesa« okoli pasu kot debelih »blazinic« na bokih in stegnih. Velike maščobne celice je mogoče z dieto zmanjšati, medtem ko je število maščobnih celic zelo težko skrčiti.

TUDI KOSTI SO LAHKO ZGOVORNE

Skoraj neverjetno je, kaj vse zna strokovnjak povedati o pradavnem življenju le iz malega ostanka fosilne kosti, če mu po naključju pride po več tisočletjih v roke. Ne ugotovi samo starosti kosti same ter ali gre za človeško ali živalsko kost, marveč tudi starost umrlega, kost mu pove o boleznih in življenjskih navadah bitja, pa tudi, kaj je nekdanji »lastnik« kosti vsak dan jedel. Francoski gastronom Anthelme Brillat — Savarin je dejal: »Povej mi, kaj ješ, in povem ti, kaj si!« Morda ni mislil čisto dobesedno, četudi je v osnovi res. Vse, kar človek zaužije, na neki način postane del njega. To dejstvo s pridom uporabljajo antropologi, ki so v zadnjem času naredili velike korake naprej pri proučevanju fosilnih kosti ter preko njih daljnje preteklosti. Podpanoga, ki se ukvarja s proučevanjem prehranjevanja predzgodovinskih ljudi, se imenuje paleodietika.

Tovrstne raziskve so morda videti smešne in zabavne, vendar so hudo resne in zapletene, celo tako zelo, da antropologi delijo predzgodovinske kulture prav po tem, kako so si zagotavljale vsakdanjo hrano. Govore o nabiralniški, lovski, pašniški in poljedelski kulturi. Način pridobivanja hrane je namreč imel globok vpliv na življenje, zao paleodietik lahko veliko pove o predzgodovinskih kulturah ter tako pomaga zgodovinarju.

Tradicionalna paleodietika se je ukvarjala s proučevanjem fosilnih kosti živali, ki so jih predzgodovinski ljudje jedli, s proučevanjem priprav za obdelavo hrane ter na osnovi tako dobljenih podatkov gradila sliko življenja naših prednikov. Toda ti načini imajo veliko pomanjkljivosti. Paleontologi na mestih nekdanjih selišč najdevajo predvsem ostanke velikih živali, zato so sprva pretirali pomen velikih živali v prehrani predzgodovinskega človeka. Kosti malih živali se pač niso ohranile. Tudi raziskovanje fosilnih iztrebkov je dajalo le delno zanesljive podatke. V okamenjenemu iztrebku so odkrili razna semena in podobne težko prebavljive snovi, tistega, kar je šlo učinkovito v presnovo, pa seveda ne.

Mnogo bolj zanesljiva je najnovejša metoda, ki jo paleodietika dandanašnji ubira na osnovi raziskav in analiz razmerij ogljika, dušika, stroncija in drugih elementov v fosilnih kosteh. Iz teh razmerij je mogoče sklepati, kaj vse je predzgodovinski človek užival v svoji vsakodnevni prehrani.

Z analizo ogljikovega izotopa v fosilnih kosteh praprebivalcev doline Tehuacen v Mehiki so strokovnjaki ugotovili, da so se tisočletja hranili z neko divje rastočo rastlino, ki je bila podobna koruzi, preden so kultivirali prvo pravo koruzo na svetu. Podobna analiza stroncija v fosilnih kosteh praprebivalcev Bližnjega Vzhoda je pokazala, da so skozi tisočletja uživali divja žita, iz katerih so sčasoma vzgojili kulturne žitarice.

Zanimivo je tudi odkritje, do katerega so prišli paleodietiki, ki so raziskali mumificirane kosti perujskih psov. Sestavine elementov so pokazale, da so psi uživali veliko hrane, v kateri so bili pridelki kulturnih rastlin, posebno še koruze. To jih je pripeljalo na zamisel, da so najbrž starodavna indijanska plemena v Peruju in drugod po Južni in Srednji Ameriki gojila pse za zakol. Analiza mumificiranih kosti mehiških plemičev je izdala, da so prav pripadniki te višje družbene plasti pogosto uživali pasje meso. Menda je bilo zelo cenjeno, pa ni nič nenavadnega, če so pse redili za zakol podobno kot dandanašnji prašiče.

Do pretresljivega odkritja so se dokopali raziskovalci univerze Wisconsin, ko so analizirali kosti prebivalcev starega indijanskega naselja Cahokia iz 10. stoletja blizu današnjega St. Luisa. Ugotovili so, da je višja družbena plast uživala precej več koruze kot nižja, revnejša. Študija okostij sosednjega plemena pa je pokazala obratno sliko: višja plast je uživala manj koruzne hrane kot revnejša. Ko so brskali za pojasnili tega nenavadnega dejstva, so naleteli na dokaze, da je bilo v tem plemenu razširjeno ljudožerstvo. In kdo drug naj bi se gostil s človeškim mesom, kot višje družbene plasti. Analize kaže naravnost nanje.

Vendar znanstvena metoda, ki jo uporabljajo paleodietiki, ni uporabna le za razkrivanje preteklosti. Koristna je tudi za probleme današnjika. Strokovnjak Michael Di Niro s kalifornijske univerze je opravil analizo spornih klobas neke privatne tovarne živil in dokazal, da so na farmah te tovarne res krmili prašiče samo s koruzo, kar so na veliko reklamirali v oglasih. Do resnice se je dokopal ne z nadzorom krmljenja prašičev, ampak z ugotavljanjem razmerja ogljikovega izotopa v mesu klobas. Razvnal je torej podobno kot pri analizah fosilnih kosti. Na podoben način so strokovnjaki ugotovili, da je neka druga družba prodajala drugačen med, kot ga je razglašala. Analiza razmerja ogljikovega izotopa je pokazala, da so naravnemu medu dodajali sladkor in sladni sirup.

Uspešne raziskave so spodbudile strokovnjake, da se bodo lotili ponovnih analiz znanstveno že obdelanih materialnih zgodovinskih dokazov. Edino resnejšo oviro v raziskavah predstavlja nevarnost, ki tudi sicer visi kot Damoklejev meč nad človeštvom — atomsko orožje. Eksplozije, tudi poskusne, atomskega orožja lahko spremenijo naravna razmerja izotopov in tako izničijo upanje, da se bo znanost dokopala do čim verjetnejših podatkov o daljni preteklosti. To velja predvsem za raziskave z izotopom stroncija, s pomočjo katerega odkrivajo delež rastlinske in živalske hrane v jedilniku.

drugje smo prebrali

Statistike pravijo, da danes ženske živijo povprečno pet let dlje kot moški.

XXX

Največji boben na svetu ima študentska godba na pihala na neki univerzi v ZDA. V premeru meri osem metrov in na koncerte ga vozijo s traktorjem.

XXX

Na neki farmi blizu Batsa v ZDA je uspelo vzgojiti križanca med zebro in oslom.

XXX

Prvo javno telefonsko govorilnico na kovanec so leta 1889 uvedli v neki banki v Hartfordu v ZDA.

Od leta 1930 do 1934 v Veliki Britaniji niso poznali nobenih omejitev hitrosti na cestah. Tudi v mestih ne.

XXX

Preden leže spat, se domači pes nekajkrat obrne. To napravi tudi v svoji tesni pasji utici. Navada mu je ostala še iz tistih časov, ko pasji predniki še niso živeli skupaj s človekom. Pes je tako poteptal travo in si naredil primerno ležišče.

XXX

Od Kolumbovega odkritja Amerike leta 1492 do danes še ni minilo niti četrt milijarde minut.

V italijanski Videm (Udine) se je iz Južne Afrike pred dnevi vrnil 39-letni Daniele Mauro, ki mu je lani pričelo pešati srce.

Znameniti srčni kirurg dr. Barnard se je odločil, da mu bo poleg njegovega pešajočega srca vsadil še enega. Operacija je uspela, obe srci delata in tako je sedaj Mauro človek z dvema srcena.

stare koprive najbolj pečejo

— Želeti, da bi si pridobili mast, čast in oblast, je že balast.

— Koliko mrtvih ne bi pokopali, če ne bi živim smrdeli.

— Če te potrebujejo, te res spoštujejo, če se te bojijo, se le prilizujejo.

— Zaostal človek težko razume, da udari po sebi, ko udari po človeku.

— Včasih so hodili s trebuhom za kruhom, zdaj pridejo zaradi kruha do trebuha (saj jih poznate — »trebušniki!).

— Pravilo, ki pravi, da so navzoči izvzeti, zelo olajša obrekovanje.

Za ščepec iveri

»DEŽURNI« NA FORUMIH

»Na občinskih skupščinah imajo — kot je znano — določene dneve in ure za sprejem strank. Sicer pa jih lahko tam sprejme namesto župana tudi kdo drug, če je že ta odsoten, na političnih forumih pa največkrat ni nikogar drugega, ki bi se lahko pogovoril, saj gre večkrat tudi za precej delikatna vprašanja, ki jih ne more vsakdo razreševati.

Zato bi bil čas, da bi na teh forumih naredili red s tem, a bi ob določenih dnevih uvedli uradne ure za sprejem občanov in to sporočili široki javnosti, saj bi v tem primeru odpadle številne kritike, ki večkrat tudi niso najbolj dobronamerne in upravičene.

Ob uradnih dnevih naj bi bili vsi funkcionarji, razen ob izjemnih dogodkih, v svojih pisarnah na voljo občanom«.

Ni kaj reči! Sila konstruktiven predlog našega kolega izpred desetih let, ker pravšen za zdajšnje čase.

ENIGMA ZA MLADE

V stolpcih predhodnika Vestnika v 70-tih letih smo zasledili med drugim tudi naslov Soboške cvetje (Nič ne vemo, če je res), rubričico, pod katero je stalo Dodo. Takele uganke je zastavljal bralstvu: »Uganiti morate, v kateri soboški lokal zahajanajveč mladoletnikov. Da uganko malo olajšam, vam naštejem pet obiskovalcev, ki bi vam to lahko povedali. To so: P. O., D. M., O. R., N. I., C. A. Njihovih imen nisem smel izpisati, ker so še mladoletni«.

-brž-

za razvedrilo

ŠTEDNJA

— Soseda, vi pa imate presneto srečo z rožami na balkonu. Celo zimo cvetijo, zdaj pa sploh, ko je pomlad. Imate kakšen poseben recept?

— Imam. Tudi vi si kupite umetne rože in boste imeli skoraj deset let mir. Še zalivati jih ni treba . . .

UKRADENO MORDA IZ MESTNEGA VRTA

— Kaj za vraga lomastite po teh soboških mestnih gredicah?

— Ne vmešavajte se v moje zadeve. Za to cvetje sem nekaj denarja prispeval tudi sam, zato sem nabral nekaj rož za tetin rojstni dan. Gostilno so zaprli takoj za mojim hrbtom, cvetličarji pa so tako neolikani, da so trgovine zaprli pred mojim prihodom. Kam drugam pa naj bi šel?

NOVE VEZI

— Kako si pravzaprav spoznala svojega drugega moža?

— S prvim sva bila na sprehodu, pa se je pripeljal z avtomobilom in ga povozil. Takrat sva se prvič videla.

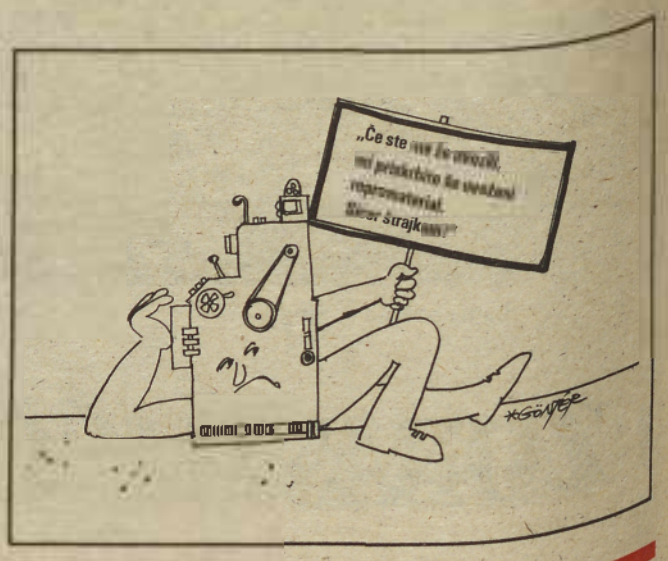

za dom in družino

NEVARNOSTI PREŽIJO

Koliko nevarnosti tiči v vašem domu! Ali ni morda prav občutek varnosti, ki nam ga dajejo štiri stene, vzrok, da se znotraj njih zaradi breskrbnosti pripeti toliko nezgod? Ugotovljeno je, da so nezgode med štirimi stenami eno izmed največjih torišč nesreč 20. stoletja. Sočasno pa ugotavljajo, da bi večino nezgod, ki se pripetijo v domovih, lahko preprečili. Znano je, da ljudje doma tvegajo mnogo več kot na delovnih mestih. Zato ni nič čudnega, da pride na vsakega ponesrečenega v industriji šest ponesrečencev doma. Študija, ki so jo naredili v Veliki Britaniji, je pokazala naslednje:

— največ nezgod je med gospodinjami, mlajšimi od 44 let;

— največ nesreč se pripeti v jutranjih in večernih urah;

— otroci, ki še niso dopolnili pet let, so žrtve četrtine vseh nezgod doma;

— opekline in šoki niso tako pogoste nezgode kot urezi, padci, zlomi in druge rane.

Nesreče otrok

V vsakem kotu v stanovanju tiči nevarnost za otroke. Največja so gotovo električne žice, stekleni okrasni predmeti, nezavarovan ogenj, pokvarjeni televizijski sprejemniki, električne vtičnice in nizke mize, saj malčki z glavami mimogrede udarijo v ostre robove. Tudi strme stopnice, če prek njih ni nobene mehkejše talne obloge, so sila nevarne za otroke, ki po njih ne hodijo počasi in pazljivo. Ograje, katerih pokončne palice so preblizu skupaj, torej toliko, da otrok skoznje lahko potisne glavico, ven pa je ne more izvleči, prav tako niso primerne.

Nevarnosti v kuhinji

Gospodinje se največ zadržujejo v kuhinji in ta je zanje gotovo najnevarnejši prostor v stanovanju. Izmed treh nezgod v stanovanju se v poprečju ena pripeti tukaj. Najnevarnejši so: vroče olje, vrela voda in mleko, odpirači za konserve, ostri noži, ostri vogali na delovnih mizah in strupena čistila.

Nihče ne ve povedati, koliko nesreč se zgodi zaradi neustrezno oblikovanih ali izdelanih gospodinjskih aparatov. Da ne govorimo o čajnikih, pri katerih se ročaj pogosto bolj segreje kot voda v njih. Med najnevarnejše predmete pa sodijo odpirači za konserve, zato bi proizvajalci konservirane hrane morali poskrbeti, da bi se pločevinke kar najlažje in enostavneje odpirale.

Opekline v stanovanju

Ogenj terja mnogo žrtev v stanovanjih; največkrat izbruhne prav v kuhinji. Še več opeklin zaradi ognja pa nastane, kadar se žrtve polijejo z vročo kavo, čajem ali mlekom. Starši gledajo televizijo, polne skodelice čaja ali kave pa pustijo na nizki mizici ali kar na tleh in nesreča je tu. Otroci namreč skodelice kaj hitro prevrnejo.

Nevarno se človek lahko opeče tudi z vročim čajem ali kavo

Mnogokrat pa so tudi ogledala preblizu odprtih kaminov in tako hitro pride do nesreče, saj stekla popokajo. V stanovanju pa pogosto izbruhnejo tudi požari, v glavnem zaradi nepazljivosti kadilcev in neustrezno speljanih dimnih cevi.

Tudi kopalnica je prostor, v katerem so nesreče pogoste. Tukaj so vzrok največkrat spolska tla. Kozmetika, ki ni na pravem mestu, zdravila in čistila pa privedejo do nesreč otrok. Malčki se mnogokrat potolčejo ob radiatorjih centralne kurjave.

V zadnjem času, ko ima že množica gospodinjstev zamrzovalnike, ugotavljajo več globokih urezov z nožem, do katerih pride pri razkosavanju zamrznjenega mesa. V modernih stanovanjih je tudi več steklenih vrat in tako se otroci pogosteje porežejo.

Poškodbe pri padcih

V tem zapisu, ki ga povzemamo po reviji Naš dom, pa ne smemo prezreti tudi številnih poškodb pri padcih. Več kot polovico nezgod v stanovanjih sestavljajo padci, bodisi po stopnicah, s stolov, ki jih podstavimo, ali kako drugače.

Moški se pogosto poškodujejo pri vrtnih opravilih, pri košnji trave s kosilnicami, pri delu z drugim vrtnim orodjem in pri padcih z lestve.

Še vedno je mnogo padcev otrok skozi okna, nato padcev na trde predmete v stanovanjih, največkrat na igrače, ki ležijo po tleh.

Tako torej! Nevarnosti prežijo na nas tudi v stanovanju! V tem članku smo opozorili na nekatere izmed nevarnosti v upanju, da bo nesreč in nezgod med štirimi stenami manj. Ne delamo si iluzij, da jih je moč povsem odpraviti.

recept za vas

ČEVAPČIČI

O čevapčičih in ražnjičih je slišati veliko kritik. Očitki se nanašajo v glavnem na to, da ti jedi nista domači in ju kljub temu gostinci tako radi ponujajo, namesto, da bi se podvizali in rajši v jedilnik vnesli pristne prekmurske in prleške jedi. Zanimivo je, da tudi v zasebnih gospodinjstvih ni kaj prida boljše, saj tudi tod ni veliko domačih specialitet. Se „huje" pa je seveda, kadar se človek sprehodi po naravi in pokuka k roštiljem; videl in duhal bo vonj po čevapčičih in ražnjičih. Kaže, da sta ta dva načina priprave mesa še vedno „v modi", pa si tako nismo mogli kaj, da o teh specialitetah ne bi spregovorili tudi v naši rubriki, seveda zato, ker hočemo biti „na tekočem" s svetovanjem.

Po kuharski knjigi povzemamo recepte za pripravo treh vrst čevapčičev, in sicer srbskih, vojvodinskih in bosanskih.

Srbski čevapčiči: 1 kilogram govejega mesa, sol, pol kilograma čebule. Meso mora biti mehko, dobro uležano, mastno in od različnih delov živali. Zmelji ga, osoli in vnovič premelji ter postavi za 1 uro v hladilnik ali na led. Nato ga zmesi kot testo, potiskaj skozi lij in reži na prst dolge kosce; peci jih na vroči štedilnikovi plošči ali na namazani mreži nad žerjavico. Ponudi vroče z veliko drobno zrezane čebule.

Vojvodinski čevapčiči: 1 kilogram govejega mesa, sol, poper, 2 do 3 žlice čebulnega soka, 30 dekagramov masti. Meso zmelji, posoli, zmešaj s čebulnim sokom, popopraj in pogneti ter napravi za prst dolge svaljke; ocvri jih na vroči masti.

Bosenski čevapčiči: 1 kilogram govejega mesa, sol, poper, žlica masti. Mehko, uleženo meso dvakrat premelji, osoli in dobro ugneti. Napravi pol prsta dolge svaljke ter jih na vroči masti urno speci. Kozico med pečenjem tresi. Pečeni so v 5 minutah. Ponudi vroče z drobno narezano čebulo.

ROČNI KULTIVATOR

Večina vrtičkarjev je prepričana, da okopavamo vrt le zato, da uničimo plevel. Če bi bil to edini namen, potem bi plevele uničevali samo še kemično s herbicidi. Okopavali ne bi več, ker je zamudno in utrudljivo. Glavna naloga pa ni zatiranje plevela, marveč **ohranjanje vlage** v tleh in prezračevanje zemlje. Vlaga in zrak sta činitelja, ki pomagata oživeti tla, pospešujeta namreč razvoj koristnih mikroorganizmov v njih.

Za okopavanje, torej površinsko rahljanje tal, pa so kultivatorji primernejše orodje kot motika. Delo s kultivatorjem je preprosto in hitro, mnogo lažje je, ker se ni treba neprestano sklanjati. Napravimo najmanj trikrat več kot z motiko. Delo opravimo v naravni legi, namreč pokončno.

Za delo na vrtu so uporabni zlasti tako imenovani

rahljači — kultivatorji s tremi ali petimi roglji. Na sliki je sestavljiv rahljač z dolgim držajem, ki ga vlečemo za sabo, torej ne stopimo več na že obdelano zemljo. Obdelujemo le zgornji sloj, največ 10 centimetrov globoko. V tem sloju uničimo kapilarno plast, s tem preprečimo nadaljnje izhlapevanje vlage in tako vodo prihranimo v tleh za sušne čase.

Kultivator uporabljamo v vrtu le, če sejemo in sadimo v vrste. Razdalje med njimi pa prilagodimo širini orodja. Običajno sejemo v jarke, ki jih napravimo s posebnim črtalnikom — jarkarjem. Takšna setev prihrani pri semenu in daje sestavinam enakomeren življenjski prostor. Jarke lahko potegnemo tudi ob napeti vrvici z rogljasto motičico, zlasti, če gre za večje razdalje. Večredni vrtalnik s premakljivimi lemeži potegne hkrati po več raz (jarkov).

za avtomobiliste

Kako vozijo ženske?

V zadnjih desetih letih se je na slovenskih cestah pripetilo 78.862 prometnih nesreč. V njih je umrlo 6.331 ljudi, poškodovanih pa je bilo 104.374 oseb. Vzroki za nesreče so znani: neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, alkohol, utrujenost in prehitevanje.

Kdo so povzročitelji prometnih nesreč? So to predvsem moški ali pa tudi ženske? Nuša Topolšek, sekretarka republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SR Slovenije je v izjavi za revijo Naša žena povedala:

»Če podrobneje pogledamo vzroke za smrtne nesreče v letu 1981, ugotovimo, da se je pripetilo 497 nesreč s smrtnim izidom. Toda le 34 žensk je bilo povzročiteljic teh prometnih nesreč, ali samo 6,8 odstotka. Med temi 34 povzročiteljicami je bilo 13 voznic avtomobila, 5 kolesark, 2 traktoristki in 14 pešakinj.«

Veliko varneje se je torej voziti z voznico kot voznikom! Na cesti pa so pešakinje nevarnejše od pešakov, še posebno tiste med 68 in 88 letom. Te ženske namreč pogosto povzročijo nesrečo, pa tudi same neredko končajo pod kolesi. Zakaj? Ker hodijo brezglavo čez cesto misleč, da bodo vozniki že ustavili.

Sestavil Marko Napast	Roman nobelavca Solženicina	Študent ekonomije	Namizno pregrinjalo	Okenska navojnica	Afriški ptič	Ameriški pisatelj Grey	Kozaški poglavar
Ponovitev predstave							
Spreten cirkuški telovadec							
Nižji, zaprt svet med gorami							
Osebni zaimek			Glavni števnik / Pritok Drine				
Domače govedo				Avtomobilska oznaka Krapine	Odžagan kos debla, hlod	Amper / Skelet	
Znamka švicarskih ur							
Kanal za odvajanje dima							Belgijski politik, tudi belg. filmska igralka
Delavski svet			Malajska božjast (anagram: KOMA)	Severni jelen / Trup			
Državni proračun					Slavko Pregl / Mlečni izdelek		
Liter		Velika naselja / Kazalni zaimek					
Grška pokrajina							
Korček, ciklama							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: avtomat, nargila, Dreiser, rop, Ema, Eva, lan, Jaka, NT, jr., Olio, akord, rabi, PU, J, islam, nastava, cuk, žig

moda

Preprosta krila

Ali je še kaj bolj praktičnega kot platneno lahko krilo v modnih barvah, h kateremu se lepo poda enostavna črna bluza? Črna barva je letos zelo moderna. Če pa si h krilu omislite še dekorativni pas, si nadenete ustrezno ogrlico, uhane, si okrog zapestja ovijete tanek robec . . . bo vaš videz v krilu še lepši in (za moške) privlačnejši.

Vsaka, tudi najmanjša količina zbranega odpadnega papirja varuje naše gozdove.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

[illegible] najstarejšimi ulicami v [illegible] je Čopova ulica. [illegible] pa med [illegible] ka je komunalno opremljena [illegible], ka bi mogla biti med prvimi. [illegible] vodovod bi mogli [illegible], ka se zdaj [illegible] voda [illegible] med [illegible]. Samo so [illegible] po toj ulici asfalt potegnoli, ka je bio [illegible], ka [illegible] hiše v [illegible] [illegible].

za razvedrilo

ENKRAT PRESENETLJIVO DRUGAČE

— Grozno! Sediš v fotelju, bereš časopis, noge imaš na mizi, v ustih cigareto, na klopci pa vodko. To ni za ženske!

— Vsaj enkrat se hočem počutiti tako kot ti v mnogih večerih.

ZAENKRAT ŠE PEŠ

— Ata, kupi mi enciklopedijo. Za šolo jo rabim.

— Ne sitnari. Nekaj časa boš hodil v šolo peš, tako kot jaz v službo!

STATISTIČNA UGOTOVITEV

— Poslušaj, Majči, kaj so ugotovili statistiki: VDOVE ŽIVIJO DALJ ČASA KOT NJIHOVI MOŽJE.

— Hvala za tale podatek. Raje bom živel na koruzi . . .

STRAH PRED NEŽNOSTJO

— Še nisi opazil, kako je Balerov Tinek nežen? Vedno, ko gre mimo žene, jo poljubi. Zakaj tudi ti nisi takšen?

— Saj bi jo poljubil tudi jaz, če Tineka ne bi bilo zraven.

NIZKI VODOSTAJ

— Marta, na matrici ste naredili napako. Ščavnica ste napisali z malo začetnico.

— Veste, takrat, ko sem pisala matrico, je bila gladina potoka izredno nizka . . .

NOVINARSKA NERODNOST

— Imate tudi v kaj sladkorne?

— Imam. Zdravnik celo pravi, da bom moral na redno zdravljenje.

— Nisem mislil na sladkorno bolezen, ampak na sladkorno peso . . .

ZAVIST

— Prekleta afna!

— Koga preklinjaš?

— To sosedovo snaho. Lase bi ji izpulila!

— Zakaj, vendar?

— Danes si je kupila enako obleko kot jaz . . .

STARI ZNANCI

— Že tretjič sem vas zalotil, da spite na klopi v tem parku, to pa je že pretiravanje. Kaj za hudiča počenjate?

— Veste, prvič sem spal tu, ker sem izgubil ključ, drugič nisem upal do vhodnih vrat, ker je pes podivjal, tokrat pa nisem upal na dvorišče, ker sta pes in tašča izvežbala »duet«!

V Lucovi je bilo precej živahno

Pot nas pripelje v Lucovo. Vaške ulice so prazne in prvi bežen pogled daje vtis, kot da se nikjer nič ne dogaja. Pa ni bilo tako. Precej živahno je bilo namreč na žagi, ki je ob koncu vasi, in tudi pred vaško trgovino se je kot po navadi zbralo nekaj ljudi, da bi, potem ko so nakupili, kar so nameravali, še nekoliko pokramljali in si odpočili. Precej domačinov pa je bilo na poljih, kjer so okapali koruzo in krompir ter opravljali razna druga poljedelska dela.

Pred vaško trgovino v Lucovi se je kot po navadi zbralo nekaj ljudi, da bi nekoliko pokramljali in si malo odpočili.

Najstarejši domačin se mora izogibati breze in oreha

Naš prvi sogovornik je bil po naključju najstarejši prebivalec Lucove Vinci Žiško. Vsaj on je zatrdil, da več kot 76 let, kolikor jih je dopolnil on, nima v vasi nihče. Pa smo bili radovedni, kako mu je teklo življenje, kako se spominja razvoja vasi in kaj počenja na stara leta.

»Veste, več kot polovico svojega življenja sem bil v Franciji. Tam sem delal na zemlji pri velikem posestniku, dočakal penzijo in 1975. leta sem se vrnil na svoj nekdanji dom. Saj nisem tako nameraval, toda potem, ko mi je umrla žena, sem se počutil preveč osamljenega. Razen tega sem začel precej bolehati in zdravniki so mi dejali, naj le grem domov, če je blizu hiše kakšen gozd. Samo brez in orehov se naj izogibam, ker ti dve drevesi slabo vplivata na astmo. In tako sem zdaj doma. Res se bolje počutim. Kakšnega posebnega dela nimam, tu in tam postorim kaj malega, da mi ni preveč dolgčas. Vidite, ravno zdaj luščim koruzo.«

Vinci Žiško je (menda) najstarejši domačin Lucove. 45 let je živel v Franciji, osamelost in bolezen pa sta ga vrnili v domovino.

— Dolgo niste bili doma. Se je pri nas veliko spremenilo? smo ga še povprašali.

»No, tudi v Jugoslaviji je zdaj vse lepo. Nisem pričakoval, da bo toliko novih in lepih hiš. Mislim, da je k vsemu temu veliko pripomogel Tito.«

Poslovili smo se od Vincija in mu zaželeli, naj le še dolgo nosi lovoriko najstarejšega vaščana.

Bilo je 5 čevljarjev, 3 mizarji in 2 kovača

V Lucovi je le 38 hiš, torej je to majhna vas, kljub temu pa ima kar 6 zaselkov z dokaj zanimivimi imeni — Po vesi, Skrmlekini, Mlinarni, Pondelkini, Šabovini in Vreja. To že od nekdaj tako govorijo. Sicer pa je iz preteklosti kraja posebej zanimivo to, da so imeli nekoč 5 čevljarjev, 2 kovača in 3 mizarje. Kdo bi si mislil — toliko obrtnikov v takšni vasi! Seveda so delali tudi za okoliške kraje vse tja do Križevec in Šalovec. Danes žal ni nobenega mojstra več, čeprav na eni izmed hiš visi tabla z napisom KOVAČIJA. Imel jo je Jože Žilavec, ki pa je zdaj že pokojni.

Asfalt dolgoletna želja, zbiralnica za mleko pa letos

Nazadnje nas je zanimalo še, kakšne probleme in načrte imajo v Lucovi. Domačin Ludvik Kardoš, ki je obenem predsednik skupščine krajevne skupnosti Gornji Petrovci, nam je povedal, da jim delajo največ skrbi slabe ceste, ki jih zaradi dragega prevoza gramoza ne morejo tako vzdrževati, kot bi bilo treba.

»Saj imamo krajevni samoprispevek — 4 odstotke od katastrskega dohodka in 1 odstotek od osebnih dohodkov zaposlenih — toda veliko premalo sredstev zberemo. Seveda si tudi pri nas želimo asfaltno povezavo, vendar preden bodo asfaltirali republiško cesto Gornji Petrovci—Kuzma, ki pelje tudi skozi našo vas, ne moremo postoriti ničesar. Ravno zdaj pa se pripravljamo na gradnjo zbiralnice za mleko, saj smo še med redkimi, kjer nimajo hladilnika.«

Glede na možnosti pa bo to zanje letos zadosten, zalogaj'. Če bi jim priskočila na pomoč tudi žaga in gozdno gospodarstvo, pa bi lahko izboljšali tudi stanje cest.

JOŽE GRAJ

Mala Polana

NE BODO VEČ ŽEJNI

Mala Polana je kar lep čas živela nekako v senci svoje sosede Velike Polane. Nekega lepega dne pa so se občani podvizali. Prvi so staknili glave v zaselku Bukovje in zahvaljujoč nenormalno visokemu samoprispevku pripeljali do svojih domačij (nekateri pa celo na dvorišča) asfalt. Žal niso bili dovolj vztrajni v zaselku Mačkovci, ki so tako ob lepo priložnost; če bi tudi oni tedaj razvezali mošnjičke, bi imeli črni trak ne le po vaških uličicah, ampak tudi na občinski cesti, ki pelje skozi vas. Da, imeli bi ga, prav gotovo, zdaj, ko pa se je kvadratni meter asfalta hudičevo podražil, je seveda vprašanje, kdaj se bo spet ponudila prilika...

Četudi so imeli mnogi občani Male Polane zasebne vodovode, pa so vseeno uvideli, da bo veliko bolje, ako se priključijo na skupno vaško vodovodno omrežje. Sprva je sicer slabo kazalo, češ, da bo investicija pobrala ves denar, pozneje pa je delo steklo in pobudniki za napeljavo vodovoda so si ščasoma lahko nekoliko oddahnili. Ugotovili so namreč, da je od 120 gospodinjstev 92 domačij voljnih pristopiti k skupni investiciji.

„Kljub vsemu pa le ni šlo tako gladko," pravi Jože Žalik. „Najmanj trikrat je bilo treba stopiti k vsaki hiši; sprva ljudi navduševati za vodovod, pozneje pa urejati druge reči. Prvotna računica je tudi kazala, da bo vodovod stal posamezno gospodinjstvo 25.000 dinarjev, zdaj pa kaže, da bo treba primakniti okrog 30.000 dinarjev.

Mala in Velika Polana sta sosedniji vasi. Sprva so se dogovarjali, da bi se kar priključili na vodovodno omrežje Velike Polane, vendar so se pozneje odločili za povsem novo črpališče, ki pa je sicer ob velikopolanskem. S tem so sicer precej privarčevali, saj ni bilo treba pridobivati raznih dovoljenj za lokacijo črpališča, električnega priključka, graditi ograje itd. Treba pa je bilo izkopati še en vodnjak, postaviti prizidek in vanj montirati rezervoar, črpalke...

„Mala Polana se je odločila za strojni izkop kanalov za vodovodne cevi. V tem času, ko delo na poljih in travnikih tako priganja, si pač nismo mogli privoščiti udarništva, torej ročnega izkopa jarkov. Veste, zdaj v naši vasi ni več toliko ljudi kot nekoč, je pa nekoliko več denarja kot njegadni. Torej smo financirali delo bagra, ki je izkopal 5.700 metrov jarkov. Pač pa smo seveda ročno polagali cevi, izkopali pa smo tudi številna mesta, kjer ni šlo s strojem," je povedal sogovornik.

Ker smo mislili, da v Mali Polani še ne teče voda po novem omrežju, smo povprašali, kdaj bo napočil dan, ko bo tekla. Bili smo seveda prijetno presenečeni nad hitro opravljenim delom vodovodnega mojstra in njegovih delavcev. Mala Polana torej ne bo več žejna, voda že teče, in ljudje so zadovoljni. To pot so ukrepali hitro, vedoč, da je tam, kjer vlada sloga, delo hitro in sorazmerno poceni opravljeno. Kaj pa je dandanes 30 tisočakov? Prav gotovo manj kot kristalno čista voda, ki pride v kuhinjo, hlev... Malopolančani so se dobro izkazali!

Š. SOBOČAN

dopisniki so zabeležili

OKOSLAVCI

Gasilski avto in brizgalna

Gasilci v Okoslavcih so sredi maja na prijetni slovesnosti prevzeli gasilski avtomobil in motorno brizgalno. Za ti dve pomembni pridobitvi so sredstva prispevali krajani, prebivalci okoliških vasi, samoupravna interesna skupnost za požarno varnost, Radenska in krajevna skupnost Kapela.

Okoslavski gasilci se že zdaj vneto pripravljajo na praznovanje 80-letnice društva, ki bo prihodnje leto. Do takrat bodo največ pozornosti posvetili urjenju v gasilskih veščinah in vključevanju mladih.

Anton Domanjko

ODRANCI

Glasba in akcije

Med nalogami, ki jih je sprejela mladinska organizacija iz Odranec za mesec maj, velja v prvi vrsti omeniti peti festival zabavne glasbe Odranci 82. Za letošnjo prireditev, ki poteka vsako leto maja, se je prijavilo precej pevcev—amaterjev. Nabito polna dvorana je dokazala, da Odrančani ne smejo opustiti te vsakoletne prireditve zabavne glasbe. Predvsem mladi si prizadevajo in delajo za vsakoletno prireditev. Pripravili so tudi razstavo o življenju in delu tovariša Tita, kresovanje, očiščevalno akcijo okrog zadružnega doma ter zasadili rože in okrasno grmičevje na vaških križiščih. Organizirali so tudi turnir v malem nogometu.

J. Žerdin

V Brezovici v lendavski občini imajo dve gasilski desetini — članska in pionirska. Poveljnik Ivan Denša in predsednik Štefan Horvat se trudita, zato uspehi ne izostajajo. Tako so se razvrstili pred nedavnim ocenjevanjem.

S. Zver

Srečanje ob dnevu mladosti

V počastitev dneva mladosti so v Turnišču pripravili mladinsko srečanje, na katerem so se mladi iz Nedelice, Turnišča, Brezovice, Gomilice, Lipe in Renkovec pomerili v malem nogometu, šahu, streljanju z zračno puško in namiznem tenisu. Največ uspeha so imeli mladi iz Brezovice, ki so ekipno osvojili prvo mesto pred ekipama Turnišča in Renkovec.

Na sliki: Zmagovalna ekipa OO ZSMS Brezovica. Foto: S. Zver

LENDAVA

Ribiško tekmovanje

Ribiška družina Lendava je organizirala za člane in članice tradicionalno tekmovanje s plovcem. Tekmovanje je potekalo v Gradbenikovi gramoznici (pri mlinu) v Petišovcih. Ob obrežju gramoznice se je zbralo 60 članov društva in ena članica. Po končanem tekmovanju so ujete ribe, ribiči vrnili nazaj v gramoznico. Največ ribiške sreče je imel Jože Magdič, ki je dobil medaljo in pokal v trajno last. Medalje sta še dobila Marjan Hozjan in Karel Gomboc. Podobno ribiško tekmovanje pripravljajo tudi za 4. julij ob Bukovniškem jezeru. Tam bo tekmovanje potekalo za ribiškega carja.

Jože Žerdin

Izšlo je glasilo Elrad

Pred dnevi je izšla tretja in četrta številka glasila Elrad, ki izhaja v delovni organizaciji Gorenje-Elrad že dvajseto leto.

Tokratna številka je obsežna, saj je izšla na dvajsetih straneh in je v njej objavljenih nad petdeset prispevkov, razen tega je v glasilu objavljenega veliko slikovnega gradiva, posebno s praznovanja meseca mladosti. Glasilo so natisnili v 1.500 izvodih.

L. K.

MARKOVCI

Kviz mladosti

V počastitev dneva mladosti, obletnice rojstva tovariša Tita, je OO ZSMS Markovci v soboto, 22. maja, pripravila kviz mladosti: Pomurje med NOB, šport in glasba. Žal se vse povabljene ekipe niso odzvale, tako so sodelovale štiri ekipe, in sicer: ekipa OO ZSMS Markovci, ekipa JLA iz karavle Čepinci, ekipa OŠ Šalovci in ekipa VIS »Goričanci« iz Murske Sobote.

Zmagala je ekipa domačinov in prejela pokal ter diplomo, drugo mesto so osvojili »Goričanci«, tretje pa ekipa JLA. Vse ekipe so za sodelovanje prejele praktične nagrade in diplome.

OO ZSMS Markovci je ob dnevu mladosti s priznanjem odlikovala najzaslužnejšega mladinca. To priznanje je za dolgoletno in požrtvovalno delo v OO ZSMS Markovci prejel Štefan Svetec.

Drago Jakič

HODOŠ

Orodno gasilsko vozilo

Gasilci na Hodošu bodo kmalu kupili orodno gasilsko vozilo TAM 2001, za katero imajo že zagotovljena finančna sredstva. Prostovoljne prispevke so zbirali v sedmih vaseh šalovskega sektorja, v Središču, Domanjševcih in Adrijancih. Na ta način so zbrali skupaj nekaj čez 160 tisoč dinarjev. OGZ bo prispevala 23 odstotkov vseh potrebnih finančnih sredstev, ostalo pa bodo prispevali gasilci sami. Na prošnjo gasilcev je zavarovalna skupnost Triglav primaknila nekaj kredita za dobo 5 let, sredstva pa sta posodili tudi KS in krajevna samopomoč na Hodošu.

Orodno gasilsko vozilo bo, poleg ostale sodobne gasilske opreme, GD Hodoš velikega pomena za požarno in preventivno varnost na tem hribovitem delu Goričkega.

Drago Jaki

NOVA OSEMENJEVALNICA Ob kmetijski trgovini v Veliki Polani dograjujejo osemenjevalnico za živino, ki bo zamenjala najeti zasebni hlev. Predračunska vrednost je bila 470 tisoč dinarjev, vendar so stroške s prostovoljnim delom znižali za polovico.

Štefan Prša

96 let Šlapkašove mame

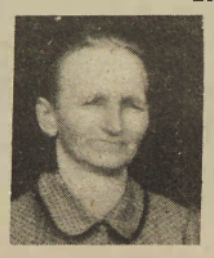

Lepega majskega popoldneva sem obiskal domačijo Štefana Časarja v Lucovi. Pozornost je pritegnila njihova babica, kot jo kličejo vsi domači. Babica kot babica, boste rekli, ampak v resnici ni tako. Babica, o kateri pišem, se piše Ana Pondelek, rojena pa je 7. 7. 1886, kar pomeni, da bo letos dopolnila 96 let. Lepa starost, priznajte! Prepričan sem, da bo marsikateri bralec pomislil, da žensko te starosti ni moč najti drugje kot v postelji, ob kateri je stolček, na njem pa kup zdravil in lonček toplega čaja. Vsak, ki je tega mišljenja, se vara. Verjeli ali ne, sem Šlapkašovo mamo (tako jo kličejo sosedje) ob obisku srečal na pragu hiše s polno košaro drv.

Za babico Ano pravijo, da je ob delu vedno živela skromno in v pomanjkanju. Sedaj ji je seveda bolje, saj za njo skrbi posvojenka z družino. Zdravnika skoraj ne pozna, pogled ima tak, da še vedno da nit v iglo brez očal. Pri hrani ni izbirčna, tudi dobre kapljice se ne brani. Kot kaže, bo dočakala sto in še kakšno leto več.

M. Gašpar

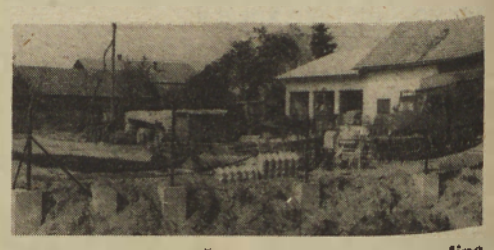

OGRAJA ZA VEČJO VARNOST — Temeljna zadružna organizacija Hotiza — Polana je pred leti zgradila sodobno kmetijsko trgovino, manjkajočo ograjo pa so dogradili pred dnevi in zagotovili večjo varnost zunanjemu skladiščenju raznih kmetijskih strojev in priključkov. Celotna investicija je veljala 420 tisoč dinarjev.

Računajo pa, da bodo zbrali dovolj sredstev tudi za asfaltiranje pred trgovino. Investicija bo veljala 800 tisoč dinarjev.

Štefan Prša

Gramoz za ceste

Krajevne skupnosti v Pomurju vse bolj skrbijo za vzdrževanje vaških in pomembnejših poljskih poti. Tako je tudi v Veliki Polani. Sredi maja so na ceste razvozili okrog 800 kubičnih metrov gramoza, nekaj pa tudi na parkirišče sredi vasi. Akcija je trajala dva dni.

Š. P.

SPEEDWAY — DRŽAVNO PRVENSTVO

Kocuvan prevzel vodstvo

V Ljubljani je bila tretja dirka za državno prvenstvo v speedwayu v prvi in drugi ligi, na kateri so zopet imeli največ uspeha pomurski tekmovalci.

V prvi ligi je zmagal Vlado Kocuvan iz Radgone, ki je osvojil vseh možnih petnajst točk in tako prehitel Štefana Kekca iz Lendave za dve točki. Prijetno presenečenje je pripravil Radgončan Kocmut, ki je zasedel drugo mesto. Štefan Kekec je bil peti. V drugi ligi je zmagal Jože Kekec (AMD Gorenje-Varstroj).

Rezultati — I. liga: 1. Kocuvan (Radgona) 15 točk, 2. Kocmut (Radgona) 13, 3. Omerzel 12, 4. Gerjevič 12 (oba Krško), 5. Š. Kekec (GV Lendava) 10, 8. Horvat (GV Lendava) 8 točk, 9. Vrbnjak (Radgona) 8 točk itd.

Po treh dirkah je vrstni red naslednji: 1. Kocuvan 40 točk, 2. Š. Kekec 38, 3. Gerjevič 34, 4. Pavlic 33, 5. Omerzel 29 točk itd.

Rezultati — II. liga: 1. J. Kekec (GV Lendava) 12 točk, 2. Tominac 11, 3. Valentekovič 9, 4. Cajnar 9 (vsi Osijek), 5. Pirc (Ljub) 6 točk itd. Vrstni red po treh dirkah: 1. Jože Kekec 35, 2. Tominac 34, 3. Cajnar 28, 4. Valentekovič 25, 5. Kristl 17 točk itd.

KONJENIŠTVO

Druga krožna dirka Pegispeedu

V Kamnici so bile velike konjske dirke, na katerih je sodelovalo nad 100 konj, od tega 60 kasačev. V središču zanimanja je bil drugi tek krožne dirke za prvenstvo Slovenije. Največ uspeha so imeli ljutomerski kasači. Zmagal je Pegispeed z voznikom Jernejem Bolkovičem s časom 1:31,5 pred Fegrino (A. Slavič, Ljutomer) 1:26,3, Dukom (Slabe, Ljubljana) 1:26,5, Dimitrijo MS (Slavič) 1:27,0 in Lanspeedom (Galaunder, Veržej) 1:43,1. Po dveh tekih krožne dirke za prvenstvo Slovenije vodi: Pegispeed z 19 točkami pred Parnasom 12, Lelo IV. 9, Prijetno 6 točk itd.

Ljutomerski kasači pa so tudi v ostalih dirkah dosegli nekaj prvih mest. Tako je v tretji dirki za 2- do 12-letne kasače na 1600 m s temeljem 1:25 zmagala Dimitrija MS s časom 1:25,5, Fegrina pa je bila s časom 1:22,1 tretja. V dirki dvoletnikov je Lero (Hanžekovič) s časom 1:51,5 zasedel drugo, Mastro (Žnidarič) 1:52,5 pa tretje mesto. Tretje mesto je osvojila tudi Lima (Jureš) v dirki za 3-do 5-letne kasače na 2000 m s temeljem 1:36.

ATLETIKA

Srednješolsko prvenstvo

V Murski Soboti je bilo srednješolsko prvenstvo v atletiki, na katerem je bilo doseženih nekaj odličnih rezultatov.

Mladinci — 100 m: 1. Šiftar (En) 11,3, 2. Peter Nemec (SŠGT) 11,8, 3. Pavel Nemec (SŠGT) 12,2; **400 m:** 1. Zver (ŠKC) 2:42,2, 2. Horvat (En) 2:44,3, 3. Fujs (En) 2:45,1; **daljava:** 1. Černčec (SDEŠ) 596 cm, 2. Toplak (ŠKC) 501, 3. Tozič (G. Lj) 578; **višina:** 1. Potočnik (TKŠ) 165, 2. Huič (SKŠ) 165, 3. Vukelič (ZŠ) 165; **krogla:** 1. Hajdinjak (TKŠ) 10,69, 2. Apšner (En) 10,59, 3. Pušenjak (G. Lj) 10,38;

Mladinke — 100 m: 1. Budja (G. Lj) 14,0, 2. Sukič (SDEŠ) 14,1, 3. Stanjko (G. Lj) 14,3; **400 m:** 1. Moršič (ZŠ) 69,9, 2. Jerebic (SDEŠ) 71,5, 3. Krali (En) 72,0; **800 m:** 1. Gregor (En) 2:41,3, 2. Kokl (G. Lj) 2:42,4, 3. Makar (SŠGT) 2:42,7; **daljava:** 1. Steržaj (G. Lj) 461, 2. Majstrovič (G. Lj) 454, 3. Jaklin (Rn) 448; **višina:** 1. Flegar (En) 140, 2. Oberlaitner (SDEŠ) 135, 3. Potočnik (G. Lj) 130; **krogla:** 1. Eöry (En) 867, 2. Smodiš (En) 852 in 3. Klemenčič (SDEŠ) 812 cm.

Občinsko prvenstvo za APPS

V Murski Soboti je bilo občinsko prvenstvo v atletiki za APPS, na katerem je bilo doseženih nekaj solidnih rezultatov.

Pionirji — 100 m: 1. Žižek (Bel), 2. Jurakovič (OŠ I), 3. Pintarič (Tiš); **300 m:** 1. Seruga (OŠ I), 2. Gomboc (Ti), 3. Berden (Ti); **1000 m:** 1. Rantaša (OŠ III), 2. Celec (Tiš), 3. Tratnjek (Bel); **daljava:** 1. Šarkanj (OŠ I), 2. Goršak (Bel), 3. Horvat (Tiš); **višina:** 1. Praprotnik (OŠ III), 2. Forjan (OŠ I), 3. Horvat (OŠ III); **krogla:** 1. Flisar (Tiš), 2. Contala (OŠ III), 3. Luk (Bel).

Pionirke — 100 m: 1. Kranjec (Tiš), 2. Fujs (Mač), 3. Jančar (OŠ III); **300 m:** Grabar (Tiš), 2. Horvat (OŠ I), 3. Morec (Puc); **600 m:** 1. Mutvar (Grad), 2. Banfi (OŠ II), 3. Kuzma (Bel); **daljava:** 1. Špur (Tiš), 2. Škafar (Bel), 3. Brozovič (OŠ I); **višina:** 1. Lazar (Pet), 2. Erjavec (Bel), 3. Sever (OŠ III); **krogla:** 1. Perša (Bel), 2. Širovnik (Tiš), 3. Marič (Bel);

ROKOBORBA — DRŽAVNO PRVENSTVO

Horvat drugi

V Štipuje bilo državno mladinsko prvenstvo v rokoborbi v prostem slogu, katerega so se udeležili tudi štirje tekmovalci soboškega Partizana in se lepo odrezali. Največ uspeha je imel Miloš Horvat, ki je v kategoriji do 81 kg zasedel drugo mesto. Izkazal se je tudi Danijel Vrbančič, ki je v kategoriji do 60 kg zasedel tretje mesto. Stanko Šernek je bil v kategoriji do 81 kg četrti, Jože Vrbančič pa v kategoriji do 56 kg osmi. V ekipni konkurenci so Sobočani med 19 ekipami osvojili enajsto mesto.

NOGOMETNI PRAZNIK V BAKOVCIH

Preteklo nedeljo je bil v Bakovcih pravi nogometni praznik. Na tekmi zveznih ligašev Olimpije iz Ljubljane in Vardarja iz Skopja, bilo je to drugo kolo poletne lige, se je zbralo okrog 3.500 gledalcev. Tekma se je končala z zmago Olimpije z 2:0. Strelca sta bila Perduv in Žurman. Ljubljanski prvoligaš ima namreč v Bakovcih klub prijateljev in se je zato odločil, da odigra tekmo v Bakovcih ter se tako oddolži svojim zvestim pristašem.

SRL

ZMAGA POLETA

V prvenstveni tekmi slovenske moške rokometne lige je Polet v Murski Soboti premagal Aero-Celje z rezultatom 31:25. Največ golov za Poletaše dosegla Merčnik 13 in Katona 10. Rokometašice Polane pa je premagala s 14:19 ekipa Fužinarja na Ravnah na Koroškem. Najučinkovitejša je bila zopet Hozjanova, ki je dosegla 9 golov.

SNL

Mura zapravila zmago

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je bilo v Murski Soboti odigrano derbi srečanje med novim slovenskim prvakom Mariborom in drugouvrščeno Muro. Srečanje, ki je pritegnilo lepo število gledalcev, se je končalo z 0:0. Sobočani so zamudili lepo priložnost za zmago, saj sta Šebjan in Friedreich zastreljala enajstmetrovki. Nafta pa je premagala Ptuj z rezultatom 3:2. Strelca za Nafto sta bila Hozjan 2 in Žalek. Ljutomer pa je v tekmovanju druge slovenske lige — vzhod izgubil z Ojstrico z 0:3.

STRELSTVO

Bukovec in Pertoci prvaka

Na občinskem prvenstvu v streljanju z malokalibrsko puško v trostavu, ki je bilo v Murski Soboti, je sodelovalo sedem strelskih družin s 24 strelci. Med člani je zmagal Bukovec (Tišina) s 482 krogi pred Kovačičem (Panonija) 451 in Horvatom (Panonija) 446 krogov. V konkurenci mladincev je zmagal Pertoci (Tišina) s 454 krogi pred Kuzmo (Cankova) 390 krogov. Normo za republiško tekmovanje sta izpolnila Bukovec in Kuzma.

Prvo mesto Rubinu

V počastitev občinskega praznika je bilo v Ljutomeru pokalno tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško, na katerem je sodelovalo 16 strelcev. V ekipni konkurenci je zmagala SD Ljutomer z 874 krogi pred SD Rudar Presika 848, SD Ljutomer II 824 in SD Rudar II 764 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Rubin z 237 krogi pred Robnikom 228 in Špindlerjem 227 krogov.

R. K.

PRL — moški

Rezultati

Lendava : Črenšovci 15:18
Ljutomer : Beltinka 24:18
Krog II : Beltinca 30:22
Lendava : Ljutomer 0:10

Črenšovci	5	5	0	0	137:108	10
Beltinka	6	3	0	3	147:147	6
Ljutomer	6	3	0	3	91:95	6
Lendava	6	2	0	4	117:105	4
Krog II.	5	1	0	4	110:147	2

PRL — ženske

Rezultati

Indip : Polana II. 12:22
Toko : Ljutomer 11:16
Indip : Beltinka 13:16
Polana II : Ljutomer 24:20

Polana II.	6	5	0	1	129:96	10
Toko	5	4	0	1	101:79	8
Ljutomer	6	3	0	3	106:104	6
Beltinka	5	2	0	3	79:85	4
Indip	6	0	0	6	83:134	0

I. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 21. kolo

Rogašovci:Rakičan 0:2
Tišina:Tešanovci 1:2
Čarda:Beltinka 2:1
Lipa:Bakovci 2:6
Veržej:Dokležovje 2:1
Puconci:Radgona prel.

Beltinka	21	17	1	3	84:27	35
Tešanovci	21	12	3	6	58:43	27
Bakovci	21	10	3	8	48:38	23
Lipa	21	9	5	7	48:42	23
Rakičan	21	10	3	8	43:42	23
Čarda	21	8	4	9	42:45	20
Veržej	21	8	3	10	45:49	19
Radgona	20	8	3	9	40:53	19
Rogašovci	21	7	4	10	36:39	18
Tišina	21	6	6	9	27:37	18
Puconci	20	6	5	9	44:58	17
Dokležovje	21	0	8	13	25:67	8

II. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 17. kolo

Gančani:Bogojina 2:5
Vrelec:Ižakovci 0:4
Romah:Šalovci 1:2
Melinci:Apače 3:1
Pušča:Grad prel.

Ižakovci	17	13	1	3	33:15	27
Šalovci	17	10	6	1	40:18	26
Grad	16	7	4	5	45:37	18
Apače	17	6	6	5	36:32	18
Romah	17	7	4	6	44:43	18
Bogojina	17	7	3	7	48:34	17
Gančani	17	7	2	8	38:43	16
Pušča	16	4	4	8	24:34	12
Melinci	17	5	1	11	30:40	11
Vrelec	17	2	1	14	24:66	5

III. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 17. kolo

Prosenjak. : Selo 1:2 prek.

Slaveči : Filovci 3:4
Cankova : Bratonci 3:1
Tromejnik : Serdica 3:1
Križevci prosti

Bratonci	15	10	2	3	37:25	22
Filovci	15	10	0	5	52:28	20
Selo	14	8	1	5	39:26	17
Prosenjak.	14	7	3	4	29:23	17
Tromejnik	15	7	2	6	47:25	16
Cankova	16	4	6	6	42:35	14
Serdica	15	7	0	8	29:28	14
Križevci	15	3	4	8	23:47	10
Slaveči	15	1	2	12	18:79	4

I. ONL LENDAVA

Rezultati — 19. kolo

Turnišče : Nedelica 7:1
Borba : Nafta 4:1
Mladost : Olimpija 5:4
Petišovci : Dobrovnik 2:4
Črešnovci : Hotiza 1:4
Graničar je bil prost

Dobrovnik	18	12	4	2	54:21	28
Turnišče	17	11	4	2	55:26	26
Črešnovci	18	8	5	5	42:32	21
Hotiza	17	7	4	6	28:32	18
Panonija	17	5	6	6	19:22	16
Olimpija	17	5	6	6	28:33	16
Borba	17	5	5	7	26:30	15
Nafta	17	6	3	8	38:49	15
Petišovci	17	5	3	9	40:46	13
Nedelica	16	5	0	11	27:40	10
Mladost	17	5	0	12	26:52	10

II. ONL LENDAVA

Rezultati — 18. kolo

Zvezda : Bistrica 0:2
Žitkovci : Mostje 0:6
Pince : Renkovci 0:0
Polana : Kapca 1:1

Bistrica	17	12	2	3	49:20	26
Lakoš	15	8	5	2	32:18	21
Kapca	15	9	3	3	45:30	21
Mostje	15	8	4	3	53:22	20
Odranci	16	9	1	6	54:30	19
Renkovci	15	6	3	6	30:25	15
Polana	16	5	5	6	36:33	15
Žitkovci	15	3	3	9	21:54	9
Pince	16	2	3	11	22:49	7
Zvezda	16	1	1	14	12:73	3

NOVE TRIBUNE NA STADIONU MURE

— Na stadionu Mure v Murski Soboti že nekaj časa gradijo nadomestne tribune za 640 sedežev. Prva faza gradnje bo veljala okrog 4,900.000 dinarjev. Letos ali v začetku prihodnjega leta pa naj bi bila končana tudi druga faza gradnje, to je ureditev štirih slačilnic s tuši in sanitarijami ter klubskim prostorom. Druga faza gradnje bo stala okrog 3,000.000 dinarjev. V tretji fazi rekonstrukcije stadiona pa je predvidena ureditev atletskih objektov. Izgradnjo tega športnega objekta, ki je nujno potreben, saj so sedanje tribune že zdavnaj dotrajale, sofinancirajo krajevne skupnosti in TKS Murska Sobota. Investicija izhaja že iz prejšnjega srednjeročnega obdobja, kakor tudi iz sedanjega programa v soboški občini. Z izgradnjo objektov na stadionu Mure in rekonstrukcijo kopališča bo dograjen športno-rekreacijski center v Murski Soboti.

Tekst: F. M., foto: A. A.

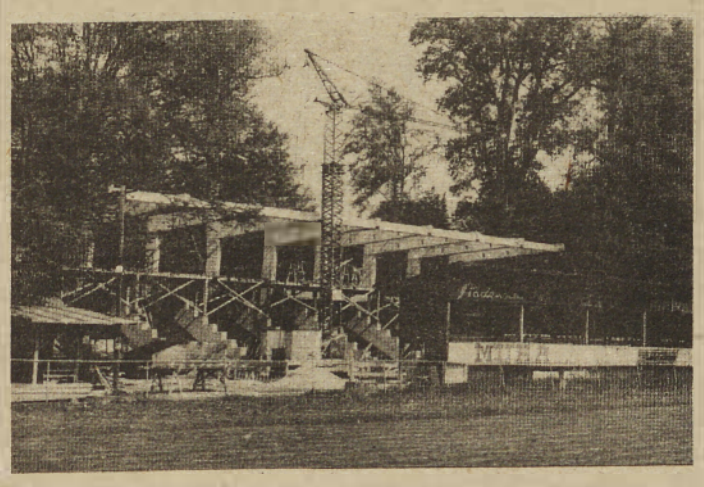

NAMIZNI TENIS — I. ZVEZNA LIGA

PRIČAKOVANA PORAZA

V dveh srečanjih — z ekipama, ki se borita za vrh lestvice — ljubljansko Olimpijo in zagrebškim Vjesnikom, Sobočani niso imeli kaj pričakovati, saj v obeh ekipah igrajo zdajšnji ali prejšnji reprezentanti. V srečanju z Olimpijo sta še najbolj zadovoljila najmlajša Kovač in Močan, ki pa sta dobila premalo priložnosti za igro. Močan je celo dosegel zmago nad favoriziranim Savnikom, Kovač pa je odvzel set reprezentantu Urhu. Šercer je potem še tudi premagal v zadnji partiji brezvoljnega Savnika in dosegel častno zmago v srečanju z Vjesnikom, veliko priložnost za zmago pa je v tem srečanju zamudil mladi Močan nad reprezentantom Juhasom, dočim je Varga prikazal v obeh srečanjih bledo igro. V naslednjem kolu igrajo Sobočani v gosteh z Vojvodino iz Bačkega Gradišta in Partizanom iz Beograda.

Rezultati: SOBOTA—OLIMPIJA 2:7 (Šercer—Rak 0:2; Varga—Savnik 0:2; Kovač—Urh 1:2; Varga—Rak 0:2; Šercer—Urh 0:2; Močan—Savnik 21:17, 23:21; Varga—Urh 0:2; Močan—Rak 0:2; Šercer—Savnik 9:21, 21:11, 22:20); SOBOTA—VJESNIK 1:8 (Šercer—Jurčič 0:2; Močan—Kovač 0:2; Varga—Juhas 0:2; Močan—Jurčič 0:2; Šercer—Juhas 0:2; Varga—Kovač 0:2; Močan—Juhas 21:19, 20:22, 19:21; Varga—Jurčič 0:2; Šercer—Kovač 21:18, 21:19).

M. U.

Rekordna udeležba in uspeh domačinov

Tradicionalno letos že 13. odprto pionirsko prvenstvo Murske Sobote je zbralo rekordno število nastopajočih, kar 190 iz 27 klubov iz Srbije, BiH, Hrvatske in Slovenije. Ob rekordni udeležbi je bila tudi kvaliteta izredna, saj so z izjemo državnih pionirskih reprezentantov Karloviča in Primoraca nastopili vsi najboljši. Ob odlični organizaciji zelo zahtevnega tekmovanja in ob dobrih rezultatih domačih igralcev lahko trdimo, da je letošnje prvenstvo odlično uspelo.

V ekipni konkurenci, kjer je sodelovalo 82 ekip, je najboljša ekipa Sobote (Kovač, Benko) izgubila po ogorčenem spopadu v finalu s Fužinarjem z 2:3, v polfinalu pa premagala Triglav s 3:1. Druga ekipa (Veren, Lazar) se je uvrstila med osmerico, med 16 pa tretja ekipa Sobote in najboljša ekipa Radgone, kar predstavlja velik uspeh. Med posamezniki je Dušan Kovač opravičil vlogo favorita, vendar njegova zmaga ni bila lahka, saj je v polfinalu po veliki borbi premagal Gašiča (Lj) z 2:0 in v finalu presenečenje turnirja Radanoviča (Bagat) prav tako z 2:0. Tako mu je letos le uspelo osvojiti prvo mesto, ker na lanskem prvenstvu v finalu ni uspel, pred dvema letoma pa je že bil zmagovalec pri mlajših pionirjih. Več je bilo pričakovati od Benka in Verena, ki sta se uvrstila med najboljših 16, med najboljših 32 pa sta se uvrstila Kuzma in Perša (Le), sicer pa velja povedati, da presenečenj ni manjkalo in so se morali predčasno posloviti mnogi favoriti. Velik uspeh je dosegel z osvojitvijo 3. mesta pri mlajših pionirjih Kuzma, ki je potem izgubil z zmagovalcem Boldinom (Lj) z 0:2, med osmerico se je uvrstil M. Unger in med najboljših 16 Mekicar ter Žitek v konkurenci 120 nastopajočih. Sicer pa je prvenstvo pokazalo, da pri Sobočanih spet raste rod mladih nadarjenih igralcev, ki bodo lahko ob dobrem delu dosegali uspehe svojih predhodnikov.

M. U.

ZMAGALI PEČAROVCI

Osnovna organizacija ZSMS Moščanci je v nedeljo organizirala tradicionalno športno srečanje v počastitev dneva mladosti. Srečanja se je udeležilo 6 mladinskih aktivov, pomerili pa so se v teku na 60 in 800 m ter v malem nogometu. Na koncu so največ uspeha zabeležili mladinci iz Pečarovec, pred Mačkovci in Vanečo. Najboljši so prejeli diplome, najbolje uvrščene ekipe pa pokale.

Š. Abraham

BAKOVCI

Veliko zanimanje za družinski rekreacijski dan

Partizan Bakovci, ki letos praznuje 10-letnico uspešnega delovanja, bo v nedeljo skupaj z RTV Ljubljana organizator prvega družinskega rekreacijskega dneva. Gre za množično rekreacijsko prireditev, ki je predvsem namenjena družinam, lahko pa bodo nastopili tudi posamezniki. Prireditev nima tekmovalnega značaja. Na približno 40 različnih vadbenih prostorih se bodo lahko družine in posamezniki vključevali kjer koli in na tistih igriščih, kjer bodo to sami želeli. Ljubljanska televizija, prireditev bo vodil Mito Trefalt, si je za prvo tovrstno prireditev izbrala Bakovce, kjer so doslej na športno-rekreacijskem področju dosegli že vidne rezultate in uveljavili med krajani raznotere oblike aktivnosti in akcije. Do vseh teh družbenih dejavnosti ima veliko razumevanje tudi krajevna skupnost, ki vsestransko po svojih močeh podpira tudi rekreacijsko dejavnost. V Bakovcih so zgradili šolski stadion, trim stezo, gradijo pa je tudi lep športno-rekreacijski center. Društvo Partizan, ki je z ostalimi klubi nosilec športno rekreacijskih aktivnosti, ima poleg občasnih akcij organizirano tudi redno vadbo od najmlajših do najstarejših. Krajevna skupnost Bakovci je bila letos tudi izbrana za najboljšo krajevno skupnost v Sloveniji v okviru akcije „Iščemo najboljšo krajevno skupnost". Za svoje uspešno delo pa so že tudi prejeli Bloudkovo plaketo, več republiških in občinskih priznanj. V krajevni skupnosti Bakovci, kjer živi 1.500 prebivalcev, se okrog 66 odstotkov vseh krajanov redno ali občasno vključuje v rekreacijske dejavnosti.

Prizadevni Bakovčarji so vložili veliko truda v priprave na prvi družinski rekreacijski dan in pričakujejo, da se bodo že številnim prijavam pridružile še druge. Na svidenje torej v nedeljo v Bakovcih!

Feri Maučec

JUROVSKI DOL

Najdražja voda v Evropi

Krajevna skupnost je raztegnjena po slovenskogoriških hribih kar otežuje reševanje nekaterih življenjskih vprašanj.

Že od nekdaj žive v tem kraju pridni ljudje. In že od nekdaj so navajeni trdega dela na njivah, travnikih, v sadovnjakih . . . Tradicija se je ohranila do današnjih dni in nič čudnega torej, če v občini prav v tej krajevni skupnosti beležijo najboljše rezultate v živinoreji, pridelajo rekordne količine mleka in skratka že dolgo dolgo slede naprezanjem vse naše družbe za čimveč doma pridelane hrane.

Tudi Jože Škrlec, tajnik krajevne skupnosti zato ni varčeval z lepimi in spodbudnimi besedami, ko je pripovedoval o načrtih in uspehih v kmetijstvu.

„Sladkorno peso smo letos zasejali kar na 28 hektarjih, čeprav nimamo takšnih možnosti, kot kje drugje na ravninskih predelih. Zastavljen plan 25 ha smo tako presegli, podobno pa je tudi pri ostalih poljščinah. V tem času je že veselje pogledati na 120 hektarov pšeničnih polj, na njive z ječmenom, krompirjem in koruzo. Če ne bo težav z vremenom, potem bodo naši kmetje prodali okrog 180 ton pšenice, dasiravno še ne vedo cene, ki bi morala biti že zdavnaj znana."

Tudi malce kritičen je bil tajnik Škrlec, ko je govoril o kmetijstvu. Zaman so velike besede, številni popisani materiali in obljube, če v praksi ne delamo, kot smo se dogovorili in zapisali.

„Tudi na drugih področjih beležimo napredek," je nadaljeval tajnik jurovske krajevne skupnosti. „Gradimo ceste, polagamo asfaltne prevleke, napeljujemo vodovod in skrbimo za družbene dejavnosti v naši krajevni skupnosti. Naši ljudje so vedno bili in so še za skupne akcije, to je v dobršni meri pripomoglo k uspehu vseh dosedanjih načrtov."

Nova cesta — iz žepov krajanov

Danes, ko varčujemo na slehernem področju in je nasploh denarja za investicije vse manj, ni ravno enostavno zbrati dobrih 3 in pol milijonov med krajani nekega zaselka. V jurovski krajevni skupnosti pa so to le uspeli narediti in si urediti novo cesto.

„Zbrali smo 3,66 milijonov dinarjev ali pretežno večino potrebnih sredstev 4,17 milijonske investicije. Tako smo uredili in asfaltirali prej včasih kar težko prevozno cesto od Jurovskega dola preko Varde do Partinja v skupni dolžini 2700 metrov."

Tudi sicer imajo na tem področju še veliko lepih načrtov, dokaj uspešni pa so tudi z gramoziranjem krajevnih cest, urejanjem obcestnih jarkov itd.

Novo naselje za domačine

Že pred leti so začeli načrtno urejati kraj in njegovo okolico, prav tako pa so že zdavnaj začrtali parcele, na katerih že raste novo naselje. Zanimivo je, da domačini — najbrž ravno zato, ker ljubijo in spoštujejo dobro obdelovalno zemljo — novih hiš ne grade ravno pogosto na podeželju. Pozidavi so namreč namenili manj rodovitne površine, samo lansko leto pa so tako prodali okrog 20 parcel. Tudi letos jih bodo prodali okrog 10, saj je zanimanje precejšnje.

Težave z vodo

„Naša KS je raztresena po slovenskogoriških gričih in prav zato je nekoliko težje urejati nekatera vprašanja, ki zadevajo skupne interese krajanov. Lep primer je vodooskrba, saj bi potrebovali milijone, če bi želeli vodo speljati do sleherne domačije. Razen tega pa nas mučijo tudi visoke cene te življenjsko pomembne tekočine, ki v našo krajevno skupnost priteka iz mariborskih studencev, saj velja 1000 litrov vode kar 21 dinarjev, to pa je zaenkrat najvišja cena vode v Evropi!?

Tekst in foto:
Janez Kurbus

Sprašljiva „računica" prodaje in izvoza mesa

— Čeprav je tačas vsakemu Jugoslovanu jasno, da brez prodaje na tuja tržišča ni mogoče zagotoviti potrebnih deviznih sredstev potrebnih za nemoteno reprodukcijo proizvodnje doma, pa se tudi rejci živine, kot številni drugi proizvajalci „srečujejo" z dejstvom, da naša proizvodnja ne prenese konkurenčnosti ponudbe na tujih tržiščih. Slednje podkrepljujejo podatki, da za ekstra razred pri izvozu mesa mlado pitanega goveda s stimulacijo vred dosegamo ceno 72,12 dinarjev na domačem tržišču 76,11 dinarjev, pri kvaliteti prvega razreda nam priznana cena tujih kupcev s stimulacijo vred navrže 69,80 dinarjev napram domači ceni 73,79 dinarjev, pri mesu druge kvalitete mlado pitanega goveda je razmerje izvozne cene 69,80 napram domači 71,49 dinarjev. Izven razredov ocenjeno meso, ki doma velja 62,85 dinarjev tačas ne izvažajo .

V ABC POMURKA, kjer za izvoz pitajo 3.500 pitancev, velja priznana proizvodna cena kilograma žive živine 83,46 dinarjev, ob dejstvu, da na tržišču živine ni moč dobiti ceneje od 90 dinarjev. Pri tem velja le neizpodbitna ugotovitev, da z predvideno premijo klavnicam ne bomo pokrili razkoraka med zagarantiranimi in tržnimi cenami, kar pomeni, da se bodo klavnice še naprej utapljale v izgubah.

Intervencijski ukrepi v govedoreji bodo učinkoviti le, če bomo z njimi zagotovili rentabilno proizvodnjo in če bo tržna proizvodnja mleka dohodkovno zanimiva. Šele ob tako zagotovljenih pogojih proizvodnje bo premija za povečanje staleža osnovne črede „rodila" želene rezultate.

Premiranje plemenskih telic za obnovo črede plemenskih krav je vprašljivo že v zasnovi, saj so za premiranje slednjih predvideli le sredstva iz občinskih skladov. V Pomurju redijo 3.200 plemenskih telic in bi za premiranje teh morali zbrati 8 milijonov dinarjev, zato pomurski rejci predlagajo, da se tudi premiranje plemenskih telic uredi tako, da bodo sredstva zagotavljale vse občine v republiki v razmerju v katerem jih Pomurje oskrbuje z mesom.

Poglavje zase pri premiranju telet predstavlja vprašanje, kdo naj združi sredstva za meso prodano v gostinstvu oziroma turizmu in za tisto, ki se poda na tuja tržišča. Sicer pa so pri združevanju sredstev za premije predvideli, da bodo iz občinskih skladov prispevali, 850 dinarjev, 200 dinarjev po teletu bodo primaknile klavnice, 1.200 dinarjev sredstev bo zagotovila republika. Živinorejsko poslovna skupnost pa 150 dinarjev. Skupaj bo rejec tako prejel 2.400 dinarjev premije za privezano-pitanju namenjeno tele.

Programu velja prigovor, da ne vsebuje načrtovane višine sredstev po virih. Tudi, če bodo zbrali sredstva v predvideni višini 660 milijonov na republiški ravni, ostane odprto združevanje sredstev občinskih skladov. Odloki, ki so jih občine doslej sprejele, namreč ne predvidevajo združevanje sredstev za namene iz programa, poleg tega pa občine tudi sprejemajo odloke, v katerih ne združujejo sredstev po predvideni 0,5-odstotni stopnji, temveč nižji. Težavo zase predstavlja združevanje sredstev oziroma kriterij za združevanje sredstev v posameznih občinah, kje je odločilna le prodana količina svežega mesa. Odprto ostaja vprašanje prodaje mesnih izdelkov. Mesna industrija bo namreč morala izplačati premijo za celotno govedo ob prevzemu, čeprav ne bo vedela, od koga in v kolikšni višini bo premijo lahko izterjala. Prav tako je sprašljivo izplačevanje premij za meso, ki se prodaja izven Slovenije. Posebej pa zaskrbljuje, da s to obliko premiranja ne bomo pokrili disparitet v ceni za mesne industrije ob tem, da bo sistem uveljavljanja premij posebej zapleten.

Predstavniki agroživilstva še posebej opozarjajo, da je program premiranja govejega mesa oziroma goved pomanjkljiv. V celoti pa je izpuščeno premiranje svinjskega, pa čeprav so disparitete pri svinjskem mesu višje od disparitet pri govejem mesu, zato bo potrebno, da se v program vnese tudi premiranje svinj na principih porabe svinjskega mesa.

Boris Hegedüš

UPRAVA ZA NOTRANJE ZADEVE
MURSKA SOBOTA

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO

za prodajo pisarniške in druge opreme ter motorna vozila, in sicer:

— osebni avto zastava 101, letnik 1977, izklicna cena 33.000 din
— osebni avto zastava 101, letnik 1977, izklicna cena 56.200 din
— osebni avto zastava 750, letnik 1977, izklicna cena 20.000 din
— osebni avto zastava 750, letnik 1977, izklicna cena 18.000 din
— motorno kolo BMW R 50/5, letnik 1972, izklicna cena 48.000 din
— motorno kolo BMW R 50/5, letnik 1972, izklicna cena 41.000 din

Kupec plača prometni davek od izklicne cene po predpisani stopnji.
Udeleženci morajo pred pričetkom dražbe plačati varščino samo za motorna vozila v višini 2.000 din.
Dražba bo 15. junija 1982 na dvorišču Uprave za notranje zadeve, Murska Sobota, ulica Arhitekta Novaka 5, ob 10. uri.
Ogled je možen 14. junija 1982 od 7. ure do 15. ure in pred dražbo.

Star papir, odvržen v naselju, onesnažuje naše okolje. Zbran in oddan v predelavo je zelo koristna surovina.

PREDSTAVITEV

SOZD MERX CELJE

KMETIJSTVO, PREHRAMBENA INDUSTRIJA TRGOVINA GOSTINSTVO - TURIZEM

SOZD MERX, *sestavljena organizacija združenega dela kmetijstva, prehrambene industrije, trgovine, gostinstva in turizma je bila ustanovljena leta 1981. Ob ustanovitvi je bilo združenih 15 delovnih organizacij, do danes pa se je njihovo število povzpelo na 18. Osnovni koncept organizacije delovanja SOZD temelji na branžnem principu tako, da je SOZD panožno organiziran po naslednjih dejavnostih:*

— kmetijstvo in proizvodnja,
— blagovni promet,
— gostinstvo in turizem.

Znotraj dejavnosti **SOZD MERX** *je primarna: kmetijska proizvodnja v družbenem in zasebnem sektorju, proizvodnja prehrambenih proizvodov, trgovina na veliko vseh blagovnih skupin, gostinstvo in turizem ter transportna dejavnost.*

Leto dni delovanja SOZD je pomenilo notranjo učvrstitev ter nove integracijske procese (DO KOSENJAK Dravograd, DO ZDRAVILIŠČE Dobrna, DO REKLAMA Celje). 18 delovnih organizacij združenih v SOZD ima v svoji sestavi 39 TOZD.

Primarna kmetijska proizvodnja je organizirana na 41.847 ha družbenega in zasebnega sektorja. Gozdovi obsegajo področje 45.631 ha. V letu 1981 je bilo proizvedeno 3.639 ton sadja in 225.000 litrov vina, 3.600 ton mesa, 1.500 mesnih izdelkov, 8,5 ton rib, 11.052.000 l mleka, 30 milijonov jajc ter drugih proizvodov. V letu 1982 je planirana proizvodnja 4.131 ton mesa, 1.806 ton mesnih izdelkov, 305 ton sušenega mesa in 1.060 ton piščancev.

V srednjeročnem planu SOZD 1981 — 1985 so predvidena investicijska vlaganja v kmetijstvu in predelavi v vrednosti 1.532.626 tisoč din. Sredstva bodo služila osnovnemu namenu povečavanja proizvodnje sadja in zelenjave, razširitve sadovnjakov, vinogradov in ostalih zemljišč. V programu je tudi povečanje proizvodnje mesa, mleka in jajc.

Na področju mlinsko predelovalne industrije se načrtuje vlaganje 276.000 tisoč din v izgradnjo industrijske pekarne ter silose za pšenico. Do leta 195 bo ta industrija izdelala 8.436 ton osnovnih vrst kruha, 8.165 ton specialnih vrst kruha in 1.702 ton peciva v lastnih pekarnah. Trenutno razpolaga mlinska industrija z 11 moderno opremljenimi pekarnami, od tega sta dve industrijski, silosom za pšenico, avtomatiziranim mlinom kapacitete 23 tisoč ton ter 5 skladišči mlevskih izdelkov.

Dejavnost blagovnega prometa sestavljajo trgovina na veliko, trgovina na malo in transport. Po planu je predvidena skupna predračunska vrednost investicijskih vlaganj v pet letnem obdobju 1.473.373 tisoč din. Tako se bo trgovinska mreža od 7 blagovnih hiš, 61 marketov in 205 specializiranih prodajaln, razširila še za 5 novih blagovnih hiš in 20 marketov.

Za oskrbovanje maloprodajne mreže skrbi pakirnica sadja, zelenjave, začimb in drugih prehrambenih proizvodov. SOZD razpolaga tudi z lastnimi kapacitetami praženja kave, v razvojnih programih pa so predvideni še nekateri dodatni novi programi v tem TOZD.

V dejavnosti gostinsko turistične ponudbe razpolaga SOZD z 10 hoteli različnih kategorij, 22 restavracij, 29 gostišči, 14 bifeji, 4 slaščičarne, 2 vinotoča ter ostalimi enotami (depandanse, esspreso, grill, menjalnica). Z omenjenimi kapacitetami nudi SOZD 383 sob z 790 ležišči ter 5.237 sedeži. 760 delavcev v gostinsko turistični dejavnosti je v lanskem letu gostilo 25.217 gostov. Opravljeno je bilo 55.286 domačih in 5.066 tujih nočitev.

SOZD MERX *je s svojimi delovnimi organizacijami opredeljen kot glavni nosilec preskrbe ter gostinstva in turizma v celjski regiji in širše. Pomembna pa je tudi njegova udeležba na področju Koroške regije, Zasavja in Posavja.*

V letu 1981 je bilo v SOZD zaposlenih 5.496 delavcev, z združitvijo novih delovnih organizacij pa je v SOZD zaposlenih 5.821 delavcev in 807 učencev. Na srednjih, višjih in visokih šolah se šola oziroma sprejema štipendijo 130 ljudi. Od skupnega števila zaposlenih je v SOZD zaposlenih 1.376 NKV delavcev, kar predstavlja 23,63 %, 262 PKV oziroma 4,61 %, 3.179 delavcev KV oziroma 54,61 %, 315 VKV oziroma 5,50 %, 542 s srednjo izobrazbo oziroma 9,54 %, 100 z višjo izobrazbo oziroma 1,76 % ter 46 z visoko, kar predstavlja 0,80 %. S podiplomsko izobrazbo sta v SOZD zaposlena dva delavca (magisterij).

V letu 1981 je bilo ustvarjeno v SOZD 13.184.089 din celotnega prihodka. V strukturi celotnega prihodka SOZD je najmočneje zastopana dejavnost blagovnega prometa z 71,33 %, sledi kmetijsko živilsko predelovalna industrija z 24,27 % ter gostinstvo in turizem s 4,40 %.

Obsežnost nalog, skupni interesi različnih dejavnosti pogojujejo maksimalno koordinacijo poslovodnih funkcij na ravni SOZD, zaradi tega je vodenje SOZD organizirano po načelu kolegijskega poslovodnega organa.

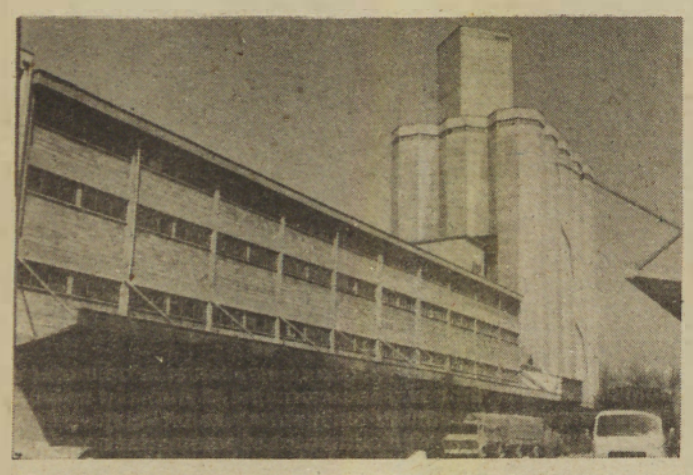

Skladišče, žitni silos Celje

Trgovina, blagovnica Ruše

Kmetijstvo, živinoreja

Prav veselo je pogledati na takšno druščino, ki smo jo v objektiv ujeli na skupnih pašnikih kmetov iz Lormanja pri Lenartu. V času, ko si povsod v naši republiki prizadevamo pridelati čimveč mleka, mesa in druge hrane doma, so tudi v občini Lenart dobro začrtali nekatere pomembne naloge na kmetijskem področju. Med drugim so nedavno sprejeli tudi poseben program stimulativnih ukrepov, ki naj bi pripomogli k hitrejšemu uresničevanju dogovorjenih ciljev.
Saj je že res skrajen čas, da preidemo od besed k dejanjem, mar ne?

J. K.

Kaj bomo delali v juniju?

— NA VRTU

V tem mesecu je na vrtu pletev, okopavanje in osipanje najvažnejše opravilo, ob suši pa zalivanje. Sejemo še seme letnih solat, endivije, ponovno pese, kolebaric in korenja. Izpraznjene grede prekopljemo, po potrebi pognojimo in posadimo z ohrovtom, rdečim zeljem, poznimi karfijolami in listnim ohrovtom.

Paradižnikom odstranjujemo prve zalistnike, privezujemo poganjke in po potrebi tudi opravimo prvo škropljenje proti paradižnikovemu palež u in plesni. Kumaram odščipnemo vršičke nad petim listom, da nastavijo več zarodka. Zatiramo razne škodljivce, ki se na rastlinah pojavijo. Uspešno jih zatiramo s prašenjem.

Na cvetličnem delu vrta sadimo in presajamo razne letne cvetice, sejemo seme dvoletnih turških nageljnov, marjetic, mačeh in potočnic. Odcvetele grme lipovke, japonske kutine, vajgelije idr. obrežemo in razredčimo. Okuliramo vrtnice na živo oko. Proti plesni na vrtnicah prašimo ob sončnem vremenu. Sobne rastline postavljamo na prosto, da se okrepe.

— V SADOVNJAKU

Dva do tri tedne po prvem škropljenju v cvet škropimo drugič. Pri škropljenju uporabljamo škropiva za uničevanje zaleg jabolčnega zavijača, ličink kaparja in drugih škodljivcev, hkrati pa zaustavimo širjenje škrlupa.

Pri precepljenem sadnem drevju naravnavamo mladike v pravilno rast, šibke in pregoste veje prikrajšamo ali odstranimo. Odstranjujemo vodene poganjke na deblih in vejah. Zatiramo listne uši. Rodnemu drevju pomagamo k rasti in razvoju plodov, v suši z zalivanjem, ob dežju z gnojnico.

— V VINOGRADU

V tem mesecu redno škropimo in sicer po navodilih peronosporne službe. Ta navodila lahko poslušamo po radiu ali pa preberemo v dnevnem časopisju. V vinogradu je ta mesec zelo važno opravilo vez. Če nismo gnojili z dušičnimi gnojili že v mesecu maju, izvršimo to v juniju. A. H.

Zatiranje plevelov

Slak, osat in druge širokolistne koreninske plevele zatiramo v koruzi s herbicidi, ki delujejo na podlagi rastnih snovi. Na te pripravke je koruza pravzaprav občutljiva, ker jo lahko močno poškodujejo. Poškodbe nastanejo, če koruze ne škropimo v pravem času glede na njen razvoj ali če škropimo s preveliko količino pripravkana enoto površine. Pravi čas za škropljenje je, ko ima koruza 3 do 5 listov, oziroma ko je visoka 15 do 20 cm. V času škropljenja morajo biti dovolj razviti tudi pleveli, da vsrkajo škropivo. Herbicidi, ki jih uporabimo so: deherban A, monosan, korovicid, dikocid 50, itd. Za 1 ha potrebujemo 2 l pripravka.

Pri škropljenju upoštevajmo navodila, ki so priložena vsakemu herbicidu.

NE ODLAŠAJMO S KOŠNJO!

Na nižinskih travnikih ne kaže odlašati s košnjo. V stari travi je vsak dan manj hranilnih snovi. Poleg tega je pravočasna prva košnja odločilna za naslednje:

— izognemo se suši, ki rada nastopi začetek poletja
— preprečimo zapleveljanje travnikov z dozorelim semenom slabih trav in zeli
— nadomestimo nakup močnih krmil, ker v mladem senu ali silaži zadržimo več hranilnih snovi.

Prvi ukrep za izboljšanje prireje mleka in mesa je torej pravočasna košnja!

Kmetijski inštitut Slovenije

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

MARIJINI PIŠČANCI

Marija Obal iz Moščanec je bila 10 let zaposlena pri Agromerkurju v Murski Soboti, leta 1974 pa se je odločila za lastno vzrejo piščancev-brojlerjev. Najela je seveda kredit in zgradila hlev v izmeri 33 x 10,5 metrov. Zdaj, po več kot sedmih letih, ima seveda že veliko izkušenj; osvojila je tehnologijo pitanja in tako sama oskrbuje kar 11 tisoč piščancev. Le-ti so v sobobnem hlevu, ki ima poleg pritličja še nadstropje. Objekt je povsem avtomatiziran in tako seveda piščancem ni treba ročno pokladati krmil, ampak prihajajo v hlev po tekočem traku.

»Ni mi žal, ker sem se odločila za delo na kmetiji, saj mi zdaj ni treba vsak dan od doma. Je pa res, da je doma veliko več dela, pa tudi zaslužek je nekoliko boljši,« pravi Marija Obal.

Marija Obalova letno v petih turnusih vzredi 55 tisoč piščancev, kar je nedvomno veliko. Prav v času našega obiska so bili piščanci dopitani in bilo jih je treba naložiti na kamion. Podobno kot ob vsaki prejšnji oddaji, so tudi tokrat prišle pomagat sosede.

»Upam, da bo tudi izkupiček dober. Predzadnji turnus ni bil slab, saj je naša farma dala 11.500 piščancev, ki so skupaj tehtali 22.200 kilogramov. Poprečno težo okrog 1 kilogram in 960 gramov so dosegli v 53 dneh pitanja. Dohodek bi bil seveda še večji, ko ne bi bilo pogina. Na kakih 5 odstotkov izpada v proizvodnji brojlerjev je treba vselej računati,« je zatrdila Agromerkurjeva kooperantka Marija.

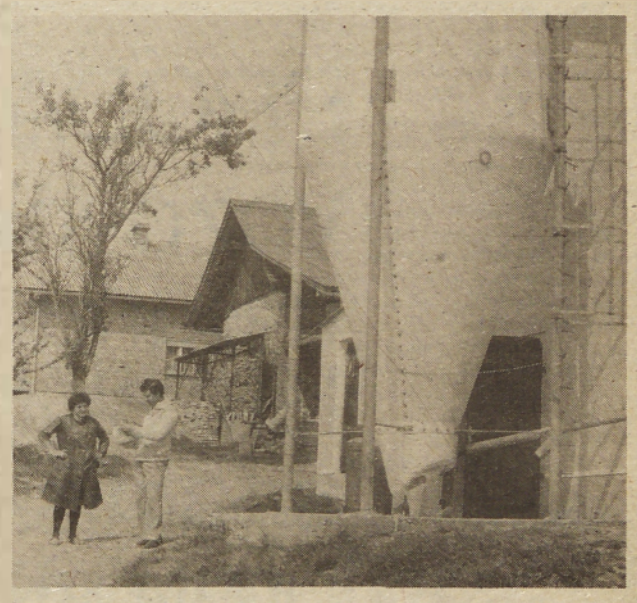

Marija Obal je ena izmed 41 kooperantov, ki so združeni v temeljni organizaciji kooperantov »Perutninar« pri delovni organizaciji Agromerkur Murska Sobota. Vsi poslujejo pod enakimi pogoji, s tem pa ni rečeno, da tudi vsi dosegajo enake rezultate. Uspeh je odvisen od marsičesa, recimo: krmil, vrste piščancev, njihovega zdravstvenega stanja, zneska, ki ga rejci dobe od kilograma oddane žive teže piščancev. Kooperanti dobe za kilogram prirastka v poprečju 4.51 dinarjev. Da, v poprečju, kajti proizvodni ciklus oz. obračun je razdeljen na dve obdobji: zimsko in poletno. Pozimi so namreč stroški vzreje višji, saj je treba vanje všteti kurjavo za gretje prostorov pitanja. Tako so dobili kooperanti za piščance, pitane od 1. novembra do 31. marca, za kilogram prirastka 5.07 dinarjev, v naslednjem obdobju, torej poletnem, pa 4.18 dinarjev. Tak način obračuna je spodbuden, saj prispeva, da kooperanti proizvodnje v zimskem času, ko so stroški višji, ne opuste.

Če bi pomnožili kilograme oddanih piščancev z zneskom, ki ga Agromerkur priznava za stroške proizvodnje, bi v Marijinem primeru (22.200 kilogramov!) dobili lep znesek. Marija Obalova pravi, da s piščanci ne zasluži slabo, vendar je treba upoštevati tudi stroške. Res je sicer, da za kilogram prirastka ob poprečni teži 1 kilogram in 800 gramov dobi 2 kilograma in 450 gramov krmil, piščance, veterinarske storitve itd., vendar pa rejka v tej družbeno organizirani proizvodnji ne prispeva le svojega dela, ampak tudi proizvodne prostore, za katere še odplačuje anuitete, sama krije stroške nastilja, vode, elektrike, nakladanja itd..

»Še kar zadovoljna sem,« je ob našem obisku zatrdila Marija Obalova. »Odkar imamo pri hiši telefon, je skrbi veliko manj, saj lahko hitro pokličem veterinarja in koga drugega, če je kaj narobe s piščanci ali pa s tehničnimi napravami v pitališču.«

Naša sogovornica je bila, kot že rečeno, 10 let zaposlena v združenem delu. Pravilno se je odločila, da delovne dobe ne bo prekinila in se je torej invalidsko in pokojninsko zavarovala kot kooperantka. V sklad plačuje mesečno 1.248,85 dinarjev. Poleg tega je zavarovana tudi zdravstveno, in sicer kot ostali kmetje.

Dopoldan je pri Obalovih nekam pust, saj je Marija sama s svojimi piščanci. Popoldne pa je že boljše, saj se iz službe vrne mož, iz šole pa hčerki; mlajša je stara 12 let, starejša pa 13. Na vprašanje, ali bo katera izmed njiju po končani šoli ostala doma na kmetih in nadaljevala s piščančerejo, je Marija povedala, da je za zdaj o tem še prerano govoriti.

Š. SOBOČAN

Rešitev v republiškem dogovoru

Potem, ko so pomurski mesarji in predstavniki izvršnih svetov občin potrošnikov iz vse Slovenije pretehtali vse variante, so ugotovili, da občine potrošnikov kljub temu, da kažejo razumevanje za nastali položaj, tačas nimajo sredstev za pokrivanje disparitet, ki se kažejo v obliki izgub pri klavnicah. Edina realna pot za reševanje je zato reševanje na nivoju republike s pomočjo intervencij.

Občine so namreč sredstva za intervencije odvedle v republiški sklad za tovrstne posege, tako ni logično, da naj bi zdaj same reševale področje oskrbe s hrano ob tem, da republika z znatno večjimi sredstvi rešuje izgube avtomobilske industrije, bele tehnike, cementarn ipd. Slednje je toliko nujneje rešiti, ker se z zahtevami po več milijonskih kompenzacijah oglašajo tudi mlekarji.

Nenazadnje pa ne gre prezreti, da je del naše družbe že priznal višje proizvodne stroške v sosednji Hrvatski, kjer so samo za pokrivanje razlik med priznanimi in dejanskimi proizvodnimi stroški mesa v letu 1981 z amandmajem, se pravi na zakonsko opredeljenih osnovah zbrali 894 milijonov dinarjev.

Ne gre spregledati tudi, da je soboška občina iz občinskih skladov namenila za pokrivanje izgub soboške Mesne industrije 20 milijonov, oprostila pa jo je tudi davka iz dohodka in prispevka za zdravstveno skupnost ter na ta način Mesni industriji prispevala preko 30 milijonov dinarjev.

Prav tako ne gre prezreti, da se je Mesna industrija ABC POMURKA, ki je beležila v letih 1974—1981 581 milijonov disparitet, odpovedala običajnemu dohodku v višini 210 milijonov in tako izgubo zmanjšala na najmanjšo možno mero, kar pa hkrati pomeni, da je izčrpala vse notranje rezerve in bo v primeru, da ji nepokrite disparitete (izgubo) v letu 1981 v višini 70 milijonov do junija ne pokrijejo, morala preiti na minimalne OD. Slednje bi imelo nepopravljive posledice v kolektivu, ki že vrsto let povečuje storilnost, saj klavnica dela s 105 odstotno tehnično zmogljivostjo, s polno zmogljivostjo pa dela tudi klobasičarna, konzervni oddelek, oddelek za proizvodnjo polkonzerv in drugih trajnih izdelkov pa celo v treh izmenah. Tako so vse tri mesnopredelovalne industrije v Pomurju, predvsem na račun lastnih žrtev v letu 1981, zabeležile le 165 milijonov dinarjev izgub, kar je sorazmerno malo napram dejanskim razlikam v ceni živine in mesa.

Nesporna pa ostaja ugotovitev, da bo do junija potrebno pokriti tudi ta del izgub, sicer bodo mesarji, ki za neurejene cenovne odnose niso prav nič krivi prisiljeni prejemati minimalne oziroma le zajamčene osebne dohodke, lahko pa se uresničijo tudi napovedi, da pod nenormalnimi pogoji več ne bodo delali in bomo v „špici" turistične sezone ostali brez mesa.

Informacijo o predvidenih premijah za privez telet, ki bi jih rejci dobili šele ob prodaji živine, so na seji agroživilcev in predstavnikov IS slovenskih občin sprejeli z odobravanjem, saj slednje poenostavlja evidentiranje in hkrati jamči, da tisti, ki bodo prodajali izven republike, slednje ne bodo deležni. Hkrati pa so opozorili, da odločitev ima tudi pomanjkljivosti, saj ni predvidenih premij za privez plemenskih telic, kar bo slabo vplivalo na povečanje staleža živine, pa tudi sama premija je za polovico manjša od tiste, ki bi kompenzirala razkorak med dejanskimi in proizvodnimi stroški pitanja. Opozorili so še, da bo tretjino premij morala zagotoviti mesna industrija, ki se že brez tega utaplja v izgubah. Posebej so „pozdravili" ukrepe, ki predvidevajo kompenzacije za rejce prašičev, hkrati pa opozorili, da ukrepi kasnijo in se zato število prašičev v reji zmanjšuje.

Pri zbiranju sredstev za premije tudi ne gre prezreti, da v občinah kjer je „doma" živinoreja ne bodo v stanju zagotoviti dovolj sredstev za premiranje priveza telic. V soboški občini na primer za lastno oskrbo letno koljejo 1.200 mlado pitanih goved, medtem, ko jih letno za pitanje privežejo kar 12.000. Vse ugotovitve pa slej ali prej navajajo na to, da je treba tudi mesu postaviti ekonomske cene, saj rešitev brez denarja ni najti. Vsemogoče premije in kompenzacije pa terjajo tudi dodatno drago in povrhu še nepotrebno administriranje.

Boris Hegeduš

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA SO MURSKA SOBOTA

SAMI SO NEMOČNI

Osrednja točka seje izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota je bila obravnava sanacijskega programa delovne organizacije Mesna industrija v Murski Soboti. Zaključni računi tega kolektiva že osmo leto zapored izkazujejo izgubo. Le-ta znaša za lansko leto 107 milijonov dinarjev, skupna doslej ustvarjena izguba pa se je povzpela kar na 525 milijonov dinarjev. Za pokritje so najeli seveda kredite, za katere pa je treba plačati skorajda oderuške obresti. Lani, na primer, so bili stroški proizvodnje zaradi obresti višji kar za 54 milijonov dinarjev.

Na izvršnem svetu v Murski Soboti so temeljito pretresli najnovejši sanacijski program delovne organizacije Mesna industrija in pri tem izrazili občudovanje nad tisoččlanskim kolektivom, ki vztraja pri svojem delu in naprezanjih, da bi se rešil težav. V Mesni industriji so ugotovili, da vzroki za izgube tičijo predvsem v disparitetimeddejanskimi in dogovorjenimi cenami živine. Dejanske nakupne cene so namreč dosti višje od garantiranih, na podlagi katerih so administrativno določene prodajne cene svežega mesa. To neskladje se še povečuje in je v prvem tromesečju tega leta izguba narasla za nadaljnjih 130 milijonov dinarjev. Če bodo še naprej take razlike med ceno živine in prodajnimi cenami mesa, pa bo negativna razlika do konca leta iz tega vzroka narasla kar na 500 milijonov dinarjev. Izvirni vzrok za višje nakupne cene živine je živinska krma, zlasti koruza, ki nenormalno povečuje stroške prireje, kar pa v končni fazi proizvodnje nosi mesna industrija. Eden izmed drugih vzrokov za izgube pa je tudi v tem, da soboška Mesna industrija pretežni del predelanih surovin prodaja kot sveže meso. Tu je njen odstotni del glede na druge slovenske klavnice največji. Padla pa je tudi kvaliteta živine in tudi zaradi tega proizvodnja ni več tako ekonomična kot prej. Ker so nekateri objekti in oprema Mesne industrije v Murski Soboti že dotrajali, ni pa denarja za obnovo, se utegne zgoditi, da jim bo onemogočena nadaljnja predelava mesa za izvoz, saj proizvodne obrate večkrat obiščejo komisije držav, v katere izvažajo.

Nov sanacijski program Mesne industrije v Murski Soboti je zelo konkreten. Najprej bo treba sanirati stanje preteklih let, kar z drugimi besedami povedano pomeni, da je treba kolektivu omogočiti ustreznejšo startno osnovo za nov proizvodni zalet. Torej dolgove ne le prenašati iz leta v leto oziroma jih pokrivati s sanacijskimi krediti, ampak jih je treba odpisati oziroma pokriti s sredstvi republiškega sklada skupnih rezerv. Žal, je bilo rečeno na seji, v republiški komisiji, ki sodeluje pri sanaciji Mesne industrije v Murski Soboti, še ni prevladalo tako mnenje; nekateri člani namreč vztrajajo na skoraj nemogočem; predlagajo, naj Mesna industrija poišče rešitev za svoje težave v dogovarjanju z občinami, v katere prodaja meso in mesne izdelke. V tem primeru bi predstavniki tega kolektiva morali obiskati kar 24 družbenopolitičnih skupnosti, vprašanje pa je seveda, če bi s svojo akcijo oziroma predlogi za pokrivanje izgub uspeli. Doslej sta menda le dve občini pokazali razumevanje za težave murskosoboške Mesne industrije. Treba bo torej poiskati tako imenovane »sistemske rešitve«, za katere pa ni nujno, da jih najdejo v višjih cenah mesa v mesnicah, saj bi te utegnile močno ogroziti prebivalstvo z nižjimi osebnimi dohodki. Ta in še mnoga druga vprašanja bodo temeljito pretresli ob skorajšnjem obisku predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Janeza Zemljariča v Pomurju. Tedaj pa ne bo na »tapeti« le Mesna industrija v Murski Soboti, ampak tudi težave lendavske INA-Nafte, ki se prav tako otepa z velikimi izgubami.

Š. SOBOČAN

Turnišče: cene pujskov

Pretekli četrtek (27. maja) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču 153 pujskov. Prodali so jih okrog 100 po cenah od 3.500,00 do 4.000,00 dinarjev za par. Začetek sejma je ob 6.00 uri.

ŽG TTG LJUBLJANA
TOZD TURIZEM MARIBOR
TURISTIČNA POSLOVALNICA
MURSKA SOBOTA
Titova 1 Tel. 21-189

PRODAJA
vozovnic za zeleni vlak
mednarodnih vozovnic
letalskih vozovnic
spalniških vozovnic
prevoz avtomobilov

informacije o voznem redu

organizacija izletov
po domovini (VLAK, AVTOBUS LETALO, LADJA)
v tujino
z zelenimi vlaki
organizacija letovanj
na morju
v planinah
v toplicah

OTVORITEV 1.6.1982

PRIPOROČAMO SE ZA OBISK

KAM SE JIM MUDI?

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

24. maja ob 14.30 uri se je 46-letni Martin Špur iz Maribora peljal z osebnim avtom iz Vidma proti Radencem. V Biserjanah mu je v levem nepreglednem ovinku nasproti pripeljal z neprimerno hitrostjo 22-letni Metod Štuhec iz Bolehnečic, katerega vozilo je v ovinku zaneslo, zato je zadel ob Špurov avto. Po trčenju se je Štuhec odpeljal naprej. Miličniki so ga izsledili še isti dan na domu, ko je popravljal poškodovan avto. Gmotna škoda na obeh vozilih znaša 70 tisočakov.

26. maja ob 14.30 se je 61-letna Marija Filip iz Beltinec peljala s kolesom proti Lipi. Kakih 500 metrov od Beltinec je nenadoma zavila na levo z namenom, da zapelje na poljsko pot, kar pa je bilo usodno; v tem hipu je namreč za njo pripeljal z osebnim avtom 29-letni Viljem Vaš iz Dobrovnika, ki je sicer zaviral, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Filipovo je zadel, padla je na pokrov motorja, nato v vetrobransko steklo, nazadnje pa je obležala v obcestnem jarku. Pri tem se je hudo poškodovala. Lažje poškodbe pa je dobil Vaš. Oba so prepeljali v bolnico. Materialno škodo cenijo na 16 tisočakov.

17-letni P. G. iz Pertoče se je 28. maja peljal z motornim kolesom z neprimerno hitrostjo skozi Cankovo. V blagem ovinku ga je zaneslo v jarek, kjer se je hudo poškodoval. Prepeljali so ga v soboško bolnico.

Marija Golob, stara 66 let, iz Nasove se je 28. maja peljala iz Janhove proti Stogovcem. Ko se je pripeljala pred križišče s prednostno cesto, ni upoštevala prometnega znaka stop. V tem času pa je pripeljal z osebnim avtom Ivan Pečenik s Trat in jo z levim delom avta zadel in zbil po cesti. Kolesarka se je hudo poškodovala. V murskosoboški bolnici so ji morali amputirati nogo nad kolenom.

28. maja ob 19. uri se je voznik kolesa z motorjem 29-letni Štefan Gjurica iz Gornjega Lakoša peljal iz Lendave proti Lendavskim goricam. Na motorju je peljal sopotnika Evgena Bogdana iz Lendavskih goric. Med vožnjo po klancu navzdol zaradi velike hitrosti voznik ni mogel varno izpeljati desnega ovinka, saj je zapeljal na levo in s prednjim delom trčil v avto Borisa Kotnjeka iz Lendave. V nesreči sta se Gjurica in Bogdan poškodovala; prvi hudo, drugi pa lažje. Gmotna škoda pa znaša 25.000 dinarjev.

Jadran Rudaš iz Lendave se je 29. maja ob 5.45 uri peljal z motornim kolesom, na katerem je sedel kot sopotnik Alfred Firman. Zaradi prevelike hitrosti sta padla. Rudaš se je ranil hudo, Firman pa se je lažje poškodoval. Na motornem kolesu je nastala škoda za 30.000 dinarjev.

30. maja ob 17.30 uri Andrej Kutnjak iz Razkrižja 7 v domači vasi ni uspel izpeljati levega blagega ovinka, zato ga je zaneslo v desni obcestni jarek, kjer je trčil v drevo in se hudo poškodoval. Gmotna škoda znaša 80 tisoč dinarjev. Odredili so tudi strokovni pregled zaradi suma na alkohol.

28. maja ob 7. uri je izbruhnil požar na leseni lopi Štefana Smodiša v Rankovcih. Ogenj je uničil ostrešje, nekaj slame, poškodoval pa je tudi samonakladalno prikolico za seno. Skupna škoda znaša 200 tisočakov. Ogenj je menda posledica otroške igre z vžigalicami.

Š. S.

PRISRČNA PROSLAVA

Praznovanju dneva mladosti so se pridružili tudi občani krajevne skupnosti Park v Murski Soboti, ki so na pobudo sekcije za družbeno aktivnost žensk pri krajevni konferenci socialistične zveze pripravili zares prisrčno proslavo. Po uvodnem govoru Milana Kelharja, podpredsednika KK SZDL, je sledil pester in zanimiv program nastopajočih z raznimi kulturnimi, telovadnimi, rekreacijskimi in zabavnimi točkami.

KS PARK SE JE ZNOVA IZKAZALA — Tudi letos so članice sekcije za družbeno aktivnost žensk pri UK SZDL KS Park v Murski Soboti organizirale zares prijetno praznovanje dneva mladosti. Tekst in foto: M. Jerše

Občani ene od najaktivnejših mestnih krajevnih skupnosti so najprej s posebnim navdušenjem pozdravili nastop malčkov iz vzgojnovarstvenih zavodov v Murski Soboti, ki so se predstavili z recitacijskimi in plesnimi točkami. Tudi telovadne vaje učencev osnovne šole Daneta Šumenjaka z njihovimi mentorji, preizkus kolesarske spretnosti, ki so jo prikazali člani prometnih krožkov s prve in druge osemletke, in pa vlečenje vrvi, kjer so sodelovali starejši občani, so naletele na pozoren odziv udeležencev proslave ob dnevu mladosti. Praznovanje pa so sklenili z družabnim srečanjem občanov krajevne skupnosti Park, predvsem z željo, da bi se čim večje število ljudi v prihodnje aktivno vključilo v delovanje krajevne samouprave.

Milan Jerše

Za srednješolsko mladino

V osnovnih šolah je prometna vzgoja že vrsto let sistematično organizirana v raznih oblikah, večina pa v okviru posebnih prometnih krožkov, medtem ko v srednjih šolah prometne vzgoje skoraj ni čutiti. V glavnem se v srednjih šolah usposabljajo le tisti mladinci, ki gredo na občinska tekmovanja »Kaj veš o prometu«, kar je sicer nekaj, vendar premalo, če upoštevamo cestno-prometno problematiko v Pomurju in statistične podatke o prometnih nezgodah, ki se nanašajo na otroke in mladino. V letu 1981 je bilo v Pomurju storjenih 96 prometnih nezgod s telesnimi poškodbami in smrtnim izidom, z udeležbo otrok in mladine, ki so terjale 7 smrtnih žrtev in 89 telesno poškodovanih, kar pomeni, da narašča število prometnih nezgod predvsem pri mladini od 15 do 18 leta starosti.

Po dolgoletnih analizah in statističnih podatkih o prometnih nezgodah ugotavljamo, da bi kar 97 odstotkov vzrokov za nastanek nezgod z udeležbo mladine lahko pripisali subjektivnim dejavnikom, ostale 3 odstotke pa cesti in vozilu.

Po naših podatkih se je največ prometnih nezgod zgodilo zaradi neprimerne hitrosti, neupoštevanja določb o prednosti vožnje, nenadnega prihoda pešcev pred vozilo, zadnje čase pa že tudi zaradi psihičnega stanja, predvsem zaradi vpliva alkohola. Problematiko prometne varnosti srednješolske mladine je potrebno v bodoče na vseh srednjih šolah stalno ocenjevati, nato pa na osnovi tega napraviti program vzgoje za učinkovitejše uresničevanje nalog na področju varnosti v prometu. Menim, da sta vzgoja in preventiva v cestnem prometu še premalo vključena v celovit sistem družbene samozaščite v srednjih šolah.

Zato je potrebno vso pozornost nameniti vzgoji in izobraževanju mladine, tako na področju rednega šolstva kot v dopolnilnem izobraževanju, na raznih tečajih, kjer je treba v obstoječi sistem izobraževanja v okviru usposabljanja za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito vnesti tudi elemente prometne vzgoje. V te napore pa se morajo še bolj kakor do sedaj vključevati vsi odgovorni družbenopolitični dejavniki.

V. Čerpnjak

krvodajalci

ZDRAVSTVENA ŠOLA M. SOBOTA — Irena Zorec, Vida Skledar, Jožica Mencinger, Anemari Kuzma, Darinka Benko, Marjeta Horvat, Katarina Hozjan, Nadja Horvat, Ljiljana Uzelac, Marija Hajdinjak, Cvetka Frumen, Vida Fric, Anica Kolbl, Jožica Rogan, Janja Pirnat, Marija Gazdag, Marta Pisnjak, Marjana Tratnjek, Marjana Zidarič, Angela Zavec, Milena Babič, Anica Kranjec, Helga Sapač, Mira Ševančec, vsi prvič; Milan Hari, drugič.

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Alojz Pucko (1), Rankovci; Terezija Bedernjak (1), Andrej Zadravec (5), Andrej Bertalanič (3), vsi Panonija M. Sobota; Franc Sep (14), Vlado Sobjak (6), Herman Benko (2), vsi PTT Murska Sobota; Jože Lutar (3), Ina Nafta Lendava; Irena Janža (6), Štefan Sever (3), Rudolf Janža (7), Marija Celec (10), Ludvik Kuhar (4), Karel Hari (6), Marta Hari (5), Nada Gomboc (3), Slavko Tepina (5), vsi iz Puconec; Jože Gomboc (1), Milan Rajsar (4), Jože Gomboši (6), Avgust Kerec (9), Ciril Kerčmar (3), Helena Horvat (8), Ana Lukinovič (4), Žužana Krpič (3), Boris Bergles (5), Marija Temlin (5), Štefan Barbarič (2), vsi iz Šalamenec; Štefan Norčič (6), Vaneča; Herman Cener (5), Stefan Cener (14), oba Dolina; Ivan Fartelj 62), Bokrača; Janez Jug (4), Štefan Sever (2), Darinka DURIČ (2), oba Gorica.

HVALA ZA SODELOVANJE!

umrli

Jože Horvat, 45 let, Černelavci 82; Alojz Zver, 55 let, Lipovci 161; Janez Bažika, 60 let, Beltinci, Panonska 73; Viktor Šadl, 64 let, Večeslavci 98; Ludvik Sinic, 80 let, Murska Sobota, Partizanska 8; Katarina Šarkezi, 2 meseca, Černelavci 71; Simona Felkar, 9 let, Serdica 47; Katarina Šarkezi, 49 let, Černelavci 72; Verona Kuzmič, 72 let, Ocinje 27; Barbara Lovrenčec, 78 let, Filovci 91; Marija Sraka, 79 let, Rakiča 126; Karolina Podlesek, 82 let, Lemerje 24; Anton Mesarič, 24 let, Ižakovci 100; Alojz Rantaša, 38 let, Zvezna ulica, Bakovci; Karel Gomboc, 40 let, Gerlinci 67; Aladar Bagar, 44 let, Otovci 66; Štefan Buzeti, 47 let, Bakovci, Cvetna 10; Ludvik Kerčmar, 47 let, Hodoš 24; Franc Srejš, 48 let, Bakovci, Panonska 3; Leopold Hari, 44 let, Plitvički vrh 37; Franc Kreft, 49 let, Kutinci 5; Alojzija Cehnar, 72 let, Črešnjevci 81; Franc Karlo, 40 let, Kočki vrh 7; Ladislav Darvaš, 59 let, Radenci 39; Ferdinand Ferenc, 67 let, Blaguš 18; Rudolf Kuri, 69 let, Sovjak 22; Jože Muršič, 70 let, Sovjak 38; Vinko Majcen, 29 let, Podgradje 27; Franc Mavrič, 54 let, Rinčetova graba 28; Janez Weisbacher, 59 let, Radomerje; Avguštin Dajčar, 63 let, Nemščak 20; Martin Slana, 67 let, Cven 89; Alojz Karba, 69 let, Slamnjak 41; Terezija Novak, 83 let, Ljutomer, Kolodvorska 16; Marija Majerič, 86 let; Podgradje 3; Janez Laslo, 70 let, Dobrovnik; Martin Jaklin, 31 let, Gornja Bistrica 190; Ivan Kranjec, 68 let, Velika Polana 100; Marija Dolgoš, 90 let, Lendavske gorice; Jože Tkalec, 11 let, Trnje 134; Avguštin Kolenko, 51 let, Mostje 41; Jože Žalig, 57 let, Kapca 89; Štefan Pucko, 60 let, Renkovci 157; Jože Polanšček, 61 let, Turnišče 111; Ladislav Puhan, 64 let, Kobilje 63; Jože Kelenc, 66 let, Brezovica 3; Ivan Kociper, 68 let, Odranci 158; Janos Csaszar, 70 let, Petišovci 119.

In memoriam

Maistrov Borec — JOŽE ŠVAGAN

Slovo od Jožeta Švagana je bilo tiho, neopazno, v lepem pomladnem popoldnevu. Odšel je, kakor je živel.

Na svet so ga prinesle rojenice pozimi 1897 v Poljčanah pri zelenem Boču. V skrbi in starševski ljubezni je doraščal, se šolal in za tem kot mnogi moral storiti korake v pisani svet. Daleč nazaj segajo tisti časi.

Leto 1916 ga je pobralo kot frontnega vojaka. Na italijanski fronti se je bil v prvih vrstah, skusil veliko gladu in trpljenja in bil trikrat ranjen.

Jeseni 1918 se je vračal oslabljen, zdelan, betežen. A, da bi za dalj časa užival pokoj, mu ni bilo dano. General Maister je že zbiral borce, rodoljube, da bi zavaroval severno slovensko mejo, po kateri je sovrag stegoval svoje kremplje. Jože Švagan se je klicu odzval že januarja 1919 kot številni drugi iz Slovenskih goric in Murskega polja. Bil je med aktivnimi udeleženci bojev pri Radgoni in na Koroškem.

Po letu 1920 ga najdemo po finančnih službah v raznih krajih Prekmurja. Druga svetovna vojna ga je s številno družino pognala v pregnanstvo, a je navzlic temu ostal zvest privrženec osvobodilnega gibanja. Po vojni je služboval na okrajnem ljudskem odboru, za tem na krajevnem, leta 1953 pa je bil upokojen.

Tudi poslej ni miroval, saj je delal 17 let kot tajnik društva upokojencev v Gornji Radgoni, bil je predsednik zveze prostovoljcev — borcev za severno mejo, funkcionar zveze borcev, opravljal pa je številne druge funkcije. Prejel je številna odlikovanja in priznanja. Slava njegovemu spominu!

M. K.

ŽIV-TAM TVT »BORIS KIDRIČ« n. sol. o. Maribor
62000 MARIBOR, Leningrajska 27
Telefon: n. c. 24-171 – Prodaja: 39-779, 20-361 – Telex: 33 161

TOZD NART PROIZVODNJA BOJLERJEV LE-

Je ogrevanje tudi vaš problem? IZBERITE REŠITEV

TVT »Boris Kidrič« vam poleg že uveljavljenih izdelkov toplotne tehnike nudi rezultate večletnega razvoja in raziskav.

PRIHRANEK ENERGIJE IN ČASA

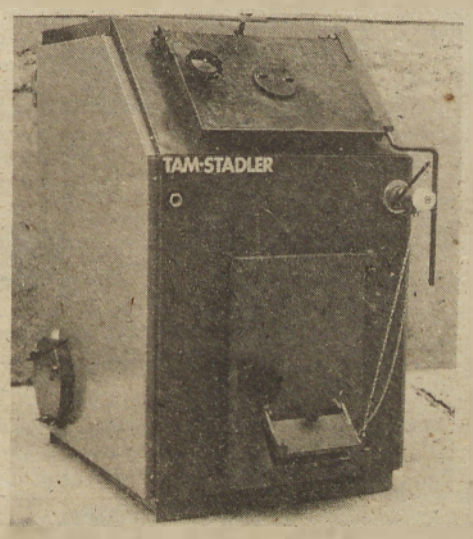

MODEL „H" — Peč za centralno ogrevanje na trdna goriva omogoča kurjenje z vsemi vrstami trdih goriv in odpadkov.

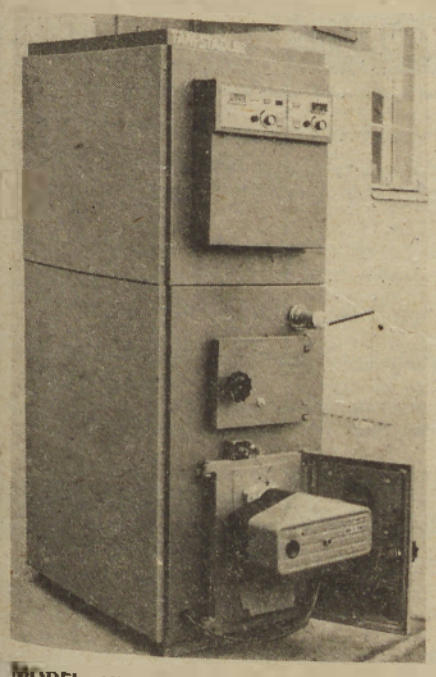

MODEL UL — Univerzalni toplovodni kotel z ali brez bojlerja za ogrevanje sanitarne vode.
Možnost uporabe tekočih, plinastih in trdih goriv.

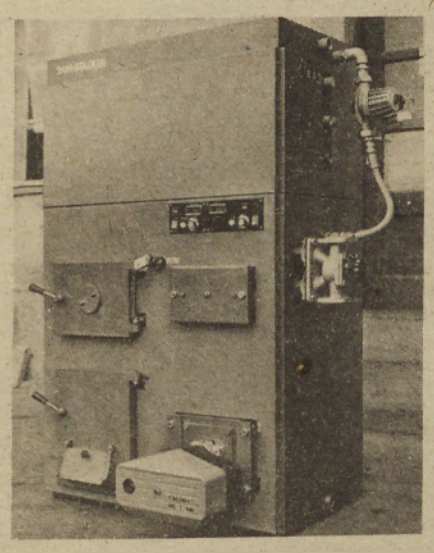

MODEL KL — Kotel z dvojnim kurišcem z ali brez bojlerja, združuje dva kotla v enem. Eno kurišče je namenjeno za uporabo olja in plina in drugo za kurjenje trdih goriv.

Brod pomemben za obe občini

Že dalj časa potekajo razgovori med lendavsko in čakovsko občino o sanaciji broda čez Muro pri Hotizi. Obe občini sta namreč zainteresirani za brod, saj je ta pomemben ne le zaradi prevoza ljudi in tovora, temveč tudi iz obrambnih vidikov. Za ureditev broda pa se zanima tudi kulturna skupnost, saj je takih prevoznih sredstev zelo malo, nekoč pa so bila glavna povezava med prebivalci na obeh bregovih Mure. Občina Čakovec je že zagotovila 200 tisoč dinarjev za ureditev broda, 250 tisoč pa mora zagotoviti lendavska občina, pri čemer naj bi sodelovali komunalna skupnost, sekretariat za ljudsko obrambo in kulturna skupnost, manjši del sredstev pa bi prispevala tudi krajevna skupnost Hotiza. Upati je, da bo do ureditve broda kmalu prišlo.

Jani D.

Brod slovesno čez Muro

V Krogu so minulo nedeljo končno predali namenu nov brod čez reko Muro, ki je železne konstrukcije in bo omogočal prevoz težjega tovora z enega na drugi breg reke. Predvsem pa je ta objekt velika pridobitev za kmetovalce iz Kroga, Bakovec in okoliških krajev, ki imajo zemljo na štajerski strani.

Novi brod je veljal okrog 500 tisoč dinarjev. Večino sredstev je morala zagotoviti krajevna skupnost skupaj s kmetovalci dvolastniki, ostalo pa sta prispevali SIS za vodno gospodarstvo in KS Bakovci.

Slovesno otvoritev so povezali tudi s tekmovanjem ekip civilne zaščite z gumijastimi čolni, ki delujejo pri gasilskih društvih. Zmagali so domačini pred Ižakovci, Melinci, Dokležovjem, Bakovci, Krogom II in Petanjci.

J. G.

SOZD »ZVIJEZDA« ZAGREB

tovarna olja slovenska bistrica **OLJARNA FRAM**

SOZD TIMA — Oljarna Fram in SOZD ZVIJEZDA — Tovarna olja Slovenska Bistrica seznanjata vse pridelovalce in prodajalce bučnic golic, kmetijske zadruge in kmetijske delovne organizacije, da odkupujemo bučnice golice po enotni odkupni ceni in sicer:

I. KVALITETA:
— 150,00 DIN ZA 1 KG POSUŠENIH, DOZORELIH, ZDRAVIH BREZ DRUGIH PRIMESI
II. KVALITETA:
— 100,00 DIN ZA 1 KG POSUŠENIH

ODKUPUJEMO TUDI VSE OSTALE VRSTE OLJARIC PO DNEVNIH TRŽNIH CENAH.

V prodajalnah temeljnih zadružnih organizacij ter v odkupnih postajah Fram in Slovenska Bistrica in v ostalih prodajalnah drobno prodajne trgovske mreže nudimo vedno sveže gličnо olje, olje za solate in rafinirano jedilno olje.
Za KZ se priznava dodatno 18,00 din za 1 kg prodajnih golic.

SE PRIPOROČAMO!

Svet Delavske univerze Murska Sobota **objavlja** dela in naloge

DIREKTORJA

Delavske univerze.

Pogoji:
— visoka ali višja izobrazba pedagoške ali druge družboslovne smeri
— vsaj 5 let izkušenj pri izobraževanju odraslih
— moralno-politične kvalitete

Po statutu DU opravlja direktor istočasno dela in naloge sodelavca za družbeno izobraževanje.

Prijave sprejema razpisna komisija pri DU Murska Sobota, Kidričeva 19, 15 dni po objavi.

Delovna skupnost oddelka za notranje zadeve občine Ljutomer

objavlja

prosta dela in naloge **administratorke** in strojepiske v oddelku za notranje zadeve občine Ljutomer za določen čas s polnim delovnim časom; nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta.

Pogoji: 2-letna administrativna šola,
3 mesece delovnih izkušenj,
preizkus znanja strojepisja ter
splošni pogoji, ki jih predpisuje zakon.

Z opravljanjem del in nalog je možno pričeti 1/7-1982.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave, življenjepis ter dokazila o strokovni izobrazbi najpozneje v 20 dneh po objavi prostih del in nalog na naslov: Oddelek za notranje zadeve občine Ljutomer.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o odločitvi razpisne komisije v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Svet
Vzgojnovarstvenega zavoda
Murska Sobota

RAZPISUJE

po določilih statuta in na podlagi sklepa, prosta dela in naloge

1. — pomočnika ravnatelja
— 2 vodij enot
— 1 vodje oddelkov ob šolah

— kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 73. členu Zakona o VZGOJI IN VARSTVU PREDŠOLSKIH OTROK IN PO 172. členu Statuta VVZ
— imeti morajo vsaj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
— imeti morajo organizacijske in strokovne sposobnosti.

2. 1 specialnega pedagoga DP

Objavljena prosta dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Nastop 1. 9. 1982.

Kandidati morajo poslati prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15. dneh po objavi razpisa na naslov delovne organizacije, z oznako na ovojnici „za razpisno komisijo".

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

---

zavarovalna skupnost triglav ljubljana

Izvršilni odbor Pomurske območne skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav

razpisuje

dela in naloge

vodje sektorja financ. računovodstva in informatike delovne skupnosti

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo najmanj srednješolsko izobrazbo in pet let ustreznih delovnih izkušenj,

— da posedujejo organizacijske sposobnosti, ter da se zavzemajo za utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo delavec imenovan za 4 leta.

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter opisom dosedanjega dela, pošljejo v roku 15 dni od dneva objave na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Pomurska območna skupnost, Murska Sobota, Titova 13.

Delovna skupnost sprejme v delovno razmerje tudi

— **pripravnika** s srednješolsko izobrazbo ekonomske ali podobne smeri.

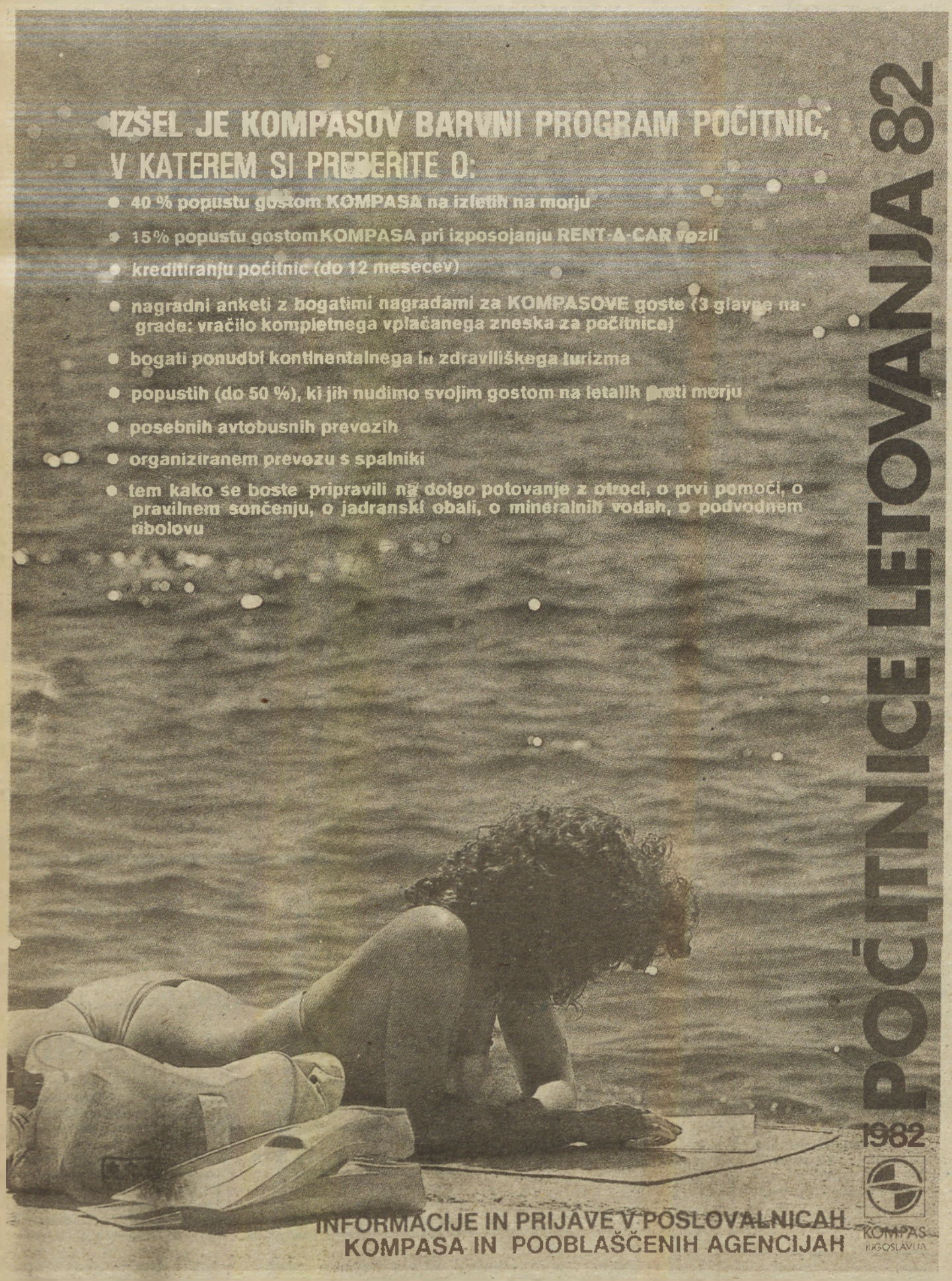

ABC Pomurka
Živinorejsko veterinarski
zavod za Pomurje
MURSKA SOBOTA

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge:

1. Bikar

Pogoj: KV živinorejec
2 leti delovnih izkušenj

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom

2. Administrator

Pogoj: 2-letna administrativna šola
(dobro obvladanje strojepisja)

Dela in naloge se združujejo za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta)

Stanovanja ni.

Prijave je treba poslati v 15 dneh od dneva objave na gornji naslov.
Nastop dela pod toč. 1 in 2 je možen takoj.

Razpisna komisija za razpis ravnatelja Glasbene šole Gornja Radgona razpisuje prosta dela in naloge

— **ravnatelja šole**

Pogoji:
— višja ali visoka izobrazba ustreznega glasbeno izobraževalnega zavoda
— pet let prakse v glasbeno-vzgojnem delu (zaželeno delo v glasbeni šoli)
— pravilen odnos do samoupravljanja
— organizacijske sposobnosti

Prošnje z ustreznimi dokazili pošljite na naslov: Glasbena šola Gornja Radgona, Partizanska 19, v 15 dneh po objavi razpisa

GLASBENA ŠOLA GORNJA RADGONA

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

— **učitelja v oddelku za nauk o glasbi in frulico**

Pogoji:
— ustrezna izobrazba po zakonu o glasbenih šolah
— delovno mesto je vezano na opravljanje tajniških opravil

Prošnje z ustreznimi dokazili pošljite na naslov:
Glasbena šola, Gornja Radgona, Partizanska 19, v 15 dneh po objavi razpisa.

Radijski in televizijski spored od 4. do 10. junija

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

10.00 Tv v šoli: Zgodovina, Iz Kockice, Risanka, Ne vprašajte mene, Momo Kapor — O varstvu narave, Risanka, Izobraževalna reportaža 14.30 Tv v šoli — ponovitev (do 16.25), 17.25 Poročila, 17.30 Mak ob progi, otroška serija Tv Skopje, 18.00 »Fantje z vseh vetrov«, glasbena oddaja, 18.30 Obzornik, 18.45 Zgodbe o barvi: izobraževalna oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Včeraj ... za jutri: Počitniški mesec, dokumentarna serija, 20.30 Propagandna oddaja, 20.35 Ne prezrite, 20.50 Gospod Horn, ameriška nadaljevanka, 21.40 Spremljajmo — sodelujmo, športna oddaja, 21.50 Dnevi slovenske zabavne glasbe 82, posnetek, 23.05 Poročila

ljubljanska banka
Pomurska banka

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Dvorišče, otroška oddaja, 18.15 Koraki, mladinska oddaja, 18.45 Telestart, zabavno glasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Moj svet glasbe: Miroslav Homen, 20.50 Zagrebška panorama, 21.05 Vidiki, dokumentarna oddaja, 21.55 Agonija, sovjetski film, 23.25 Kronika Sterijevega pozorja (do 00.10)

TV ZAGREB

Prvi program

17.40 Poročila, 17.45 Dvorišče, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Koraki, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tigrove brigade, 21.00 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.05 Kultura srca, 23.35 Poročila

TV AVSTRIJA

Prvi program

16.00 Mladinski program, 17.30 Družinski magacin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Lutka (TV film), 20.15 Modna revija, 20.20 Takšno je življenje (film), 21.10 Šport, 21.20 Nočni studio

Drugi program

12.15 Športno popoldne, 16.30 Vzgoja oddaja, 17.00 Galerija, 17.30 Brez nagobčnika, 18.30 Čas v sliki, 19.15 TV medicina, 20.15 Modna revija, 20.20 Politika v petek in 10 pred 10, 21.20 Veliki Joe Young (film).

TV MADŽARSKA

14.50 Regensburg, 200-letnica mesta, 15.45 Kazločev krub, reportaža, 16.10 Prosta sobota na gori Landor, 16.40 5 minut meteorologije, 16.55 Vodno gospodarstvo; rezultati, problemi, 17.15 S usočimi niti, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Delta, znanstveni magazin, 19.25 Še pol ni res, kviz, 19.55 25-letnica madžarske TV, 21.10 TV dnevnik, 21.20 Kompleksi, filmska komedija.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Ciciban, dober dan: Če ladja zboli . . ., 8.25 Mladi virtuozi: Saksofon, 8.45 Mi smo mali muzikanti: Rime, 9.15 Gusarji kapitana Gaucha, brazilska otroška serija, 9.45 Mak ob progi, otroška serija TV Skopje, 10.15 Pisani svet: Uroki, 10.35 Novo vznemirja, angleška poljudnoznanstvena serija, 11.35 Človekovo telo: Drugi način uravnavanja življenja, 12.05 Po sledeh napredka, 12.35 Dva dni v Weimarju, dokumentarna oddaja, 13.05 Poročila (do 13.10), 16.05 Poročila, 16.10 Darwinove pustolovščine, angleški film, 17.40 Pred Španijo '82, druga oddaja pred svetovnim nogometnim prvenstvom, 18.50 Naš kraj: Rateče pri Škofji Loki, 19.05 Zlata ptica — Japonske pravljice: Lisičji delež, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe '82, prenos, 21.15 Zrcalo tedna, 21.30 Zadnji žarek pred mrakom, ameriški film, 23.30 Poročila

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.00 Zmajeve otroške igre, 18.00 Človek in pol, humoristična serija, 19.00 Narodna glasba, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert zabavne glasbe, 20.30 Poezija — Pisatelji revolucionarji, 21.05 Poročila, 21.10 Šime Vulas, feljton, 21.55 Športna sobota, 22.15 Dokumentarna oddaja, 23.00 Kronika Sterijevega pozorja (do 23.45)

TV ZAGREB

Prvi program

16.40 Poročila, 16.50 TV koledar, 17.00 Izbrano, 17.30 Kako se vrniti, 18.15 Mali koncert, 18.30 Nekaj čisto osebnega, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Siciljanski zvodnik (film), 21.45 Ponočna promenada, 24.00 Poročila

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.35 Živalske zgodbice, 10.00 Balet, 10.55 Nočni studio, 12.00 Opoldanska redakcija, 13.30 Nevesta Kurta Roidla (TV film), 15.00 Iz parlamenta, 16.00 Abeceda športa, 16.30 Mladinski program, 17.00 Tedenski spored, 17.25 Dober večer v soboto, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Lutka (TV film), 20.55 Šport, 21.20 Barry Manilow

TV MADŽARSKA

7.05 TV reprize, 11.35 Tomi in njegov pes, 12.35 Filatelija, 13.00 Fokus, 13.40 Vodno gospodarstvo, 14.10 Zgodovina nogometa, 14.35 Curro Jimenez, nadaljevanka, 15.35 Odvaditi!, 16.20 Zidajmo!, 17.00 Telerama, 17.40 Zabavna glasba, 18.30 TV dnevnik, 19.05 Denar ali življenje, kriminalka, 20.45 Billy Preston v Kisštadionu, 21.35 TV dnevnik, 21.45 Variete Maxim.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srčanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.05 POROČILA, 9.10 ŽIV ŽAV, otroška matineja, 10.10 J. London: MARTIN EDEN, italijanska nadaljevanka, 11.10 TV KAŽIPOT, 11.30 NARODNA GLASBA, 12.00 KMETIJSKA ODDAJA, 13.00 POROČILA (do 13.05), 15.40 VISOK PRITISK, zabavno glasbena oddaja TV Koper, 16.20 POROČILA, 16.25 OSEM FILMSKIH PRIČEVANJ — Vojvodina: PARLOG, igrani film, 17.45 ŠPORTNA POROČILA, 18.00 625, 18.30 OPERA NARAVE: Venezuela — 2. del, dokumentarna serija, 19.05 RISANKA, 19.15 CIK CAK, 19.22 TV IN RADIO NOCOJ, 19.24 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 S. Zaninović: VOJAKI, nadaljevanka TV Beograd, 20.55 ČLOVEK BREZ MEJA: Misli lahkokrile spremljevalke, dokumentarna serija, 21.35 ŠPORTNI PREGLED, 22.20 POROČILA.

TV ZAGREB

Prvi program

9.50 Poročila, 10.00 Nedeljsko dopoldne, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Znanje-imetje, 14.40 Pregled sporeda, 14.45 Imate radi TV?, 15.15 Ikone, 15.45 Naša leta: Pogon B (film), 17.15 Tudi v nedeljo, 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Manj strašna noč, 21.05 Morje, ljudje, obala, 21.35 Športni pregled, 22.20 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

10.00 Pogovor z novinarji, 11.00 Vzgojna oddaja, 14.00 Češnje na sosedovem vrtu (film), 15.30 Zrcalne slike, 15.45 Mladinski spored, 16.45 Klub seniorjev, 17.30 Družinski magacin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Premetena vdova (komedija), 20.45 Šport

Drugi program

12.45 Športno popoldne, 17.30 Čas v sliki, 19.15 Veliki blondinec se vrača (film), 20.30 Idealna hiša (film), 21.00 Pesem in cirkus (zabavna oddaja).

TV MADŽARSKA

7.05 Spored za otroke, 14.05 Graščina brez imena, nadaljevanka, 15.10 Narodne v priredbi, 15.35 Priporočamo naše sporede, 16.10 Pozdrav ob dnevu prosvetnih delavcev, 16.50 Kviz, 18.00 Teden: aktualnosti, reportaže, 19.00 Poročila, 19.05 Vikend-ljubezen, TV film, 20.15 Šport, 20.25 Rubikova kocka; svetovno prvenstvo, posnetek, 20.50 Lepa beseda; Endre Illes, portret.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — s Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

16.50 POROČILA, 16.55 NOVO VZNEMIRJA, angleška poljudnoznanstvena serija, 17.55 ZNANSTVENO — TEHNIČNI FILM: Atmosferska konvekcija, 18.30 OBZORNIK, 18.45 POP GODBA: Skupina PREDMESTJE (za JRT), 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 Rudi Šeligo: SVATBA, predstava Prešernovega gledališča Kranj, 21.55 KULTURNE DIAGONALE, 22.40 V ZNAMENJU.

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI, 17.30 TV DNEVNIK, 17.45 ILUSTRIRANE ZGODBE, 18.00 PESEM V ATELJEJU, 18.15 IZOBRAŽEVALNA ODDAJA, 18.45 TELESPORT, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 VSI ZA VSE — oddaja o socialni politiki in družbenem standardu v Mariboru, prenos, 20.55 ZAGREBŠKA PANORAMA, 21.15 DOBER VEČER: Mišo Kovač, ponovitev zabavno glasbene oddaje, 22.05 GIBLJIVE SLIKE, oddaja o filmu

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

Prvi program

17.40 Poročila, 17.45 Risane zgodbice, 18.00 Pesem v ateljeju, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Karlovca, 18.45 Pop — parada, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Žene, 21.15 Izbrani trenutek, 21.20 Svet danes, 22.05 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Veliki Joe Young (film), 11.00 Iz parlamenta, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski spored, 17.30 Družinski magacin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport v ponedeljek, 20.50 Kaz & CO,

Drugi program

16.30 Šport, 17.00 Vidiki, 17.30 Dnevnik pastirskega psa, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Onedinova linija, 20.05 Simon Bolivar, 20.50 10 pred 10, 21.20 Želo (film).

Vaš oglas v VESTNIKU zanesljiv uspeh

TV MADŽARSKA

Ni programa

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 5 Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Pota mladih, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.15 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Roža škrlatka in sin orlič, 17.30 OTROŠKA FOLKLORA ČSSR: Hanča, Janko in Lucija, 18.00 PALČKI NIMAJO POJMA, otroška serija TV Zagreb, 18.30 OBZORNIK, 18.45 MOSTOVI-HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost, 19.00 KNJIGA, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 SKUPNO, oddaja TV Ljubljana in drugih jugoslovanskih studiev, 20.45 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.50 I. Silone: FONTAMARA, italijanska nadaljevanka, 21.45 V ZNAMENJU

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI, 17.30 TV DNEVNIK, 17.45 INFORMATIVNI MESEČNIK, otroška oddaja, 18.15 ŽIVLJENJE KNJIGE, 18.45 MUSICA DA CAMERA: Miniature, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 NARODNA GLASBA, 20.45 PRIPOVEDI REVOLUCIONARJEV, dokumentarna serija, 21.20 ZAGREBŠKA PANORAMA, 21.35 DOKUMENTARNI FILMI NEUVRŠČENIH DEŽEL (do 22.00).

TV ZAGREB

Prvi program

17.40 Poročila, 17.45 Informativni mesečnik, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijeka, 18.45 Miniature, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Skupno, 20.50 Nacionalni lov (film), 22.30 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Češnje iz sosedovega vrta (film), 10.55 Dokumentarni film, 11.15 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski spored, 17.30 Družinski magacin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Argumenti, 20.15 Zrcalne slike, 21.00 Videoteka.

Drugi program

16.30 Šport, 16.45 Šolska TV, 17.00 Usmeritve, 17.30 Dnevnik pastirskega psa, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Avstrijski kviz, 20.03 Dallas, 20.50 10 pred 10, 21.20 Klub 2.

TV MADŽARSKA

15.30 Trije moški in ena deklica, bolgarski film, 15.55 Hip hop, za cicibane, 16.35 Športni muzej, 100-letnica madžarskega nogometa, 17.00 Od plesa do plesa, ansambel Budapest, 17.30 Študio Szeged, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Ulice San Francisca, kriminalka, 19.45 Živa ljudska pesem, 19.50 Študio 82, 20.50 Tveganje, svetovnogospodarski magazin, 21.20 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z . . . . . ., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.25 POROČILA, 17.30 CICIBAN, DOBER DAN: Pojoče ure, 17.45 GUSARJI KAPITANA GANCHA, brazilska otroška serija, 18.15 POZDRAVLJENA, MAKEDONIJA, 18.30 OBZORNIK, 18.45 ZAPISI ZA MLADE: Borut Lesjak, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 FILM TEDNA: DEŽELANKA, francoski film, 21.50 V ZNAMENJU.

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI, 17.30 TV DNEVNIK, 17.45 OTROŠKA ODDAJA, 18.15 AKTUALNOSTI, 18.45 GLASBA NARODOV: Peru, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 REPORTAŽA O MESTU ŠIBENIK, 20.05 Šibenik: IGRE BREZ MEJA, prenos, 21.30 ZAPIS O HOFFMANOVIH PRIPOVEDKAH, dokumentarni film, 22.15 TV DNEVNIK (do 22.35).

TV ZAGREB

Prvi program

17.40 Poročila, 17.45 Naredi si sam, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Gospiča, 18.45 Peruanska glasba, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Šibenik, 20.05 Igre brez meja, 21.30 Zapis o Hoffmanovih zgodbah, 22.30 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.35 Veliki blondinec se vrača (film), 10.50 Risanka, 11.00 Argumenti, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski spored, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Vojna in mir (film),

Drugi program

16.40 Šport, 17.00 Dežela in ljudje, 17.30 Dnevnik pastirskega psa, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kulturne novice, 19.50 Himna Dunaja, 20.50 10 pred 10, 21.30 Umetnine.

TV MADŽARSKA

8.05 TV reprize, 15.25 Živalski svet Galapaških otokov, 16.05 Prometna varnost, 16.30 Portugalska kraljična, TV film po noveli T. Deryja, 17.20 Vodno gospodarstvo, razgovor v študiu, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Borba za tračnice, francoski film, 20.20 TV galerija, 21.00 Francoski begunci, dokumentarni film, 21.50 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Delegatska tribuna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.10 POROČILA, 17.15 ZBIS — B. Žužek: ZLATOROG, 17.30 MI SMO MALI MUZIKANTI: Dirigent, češkoslovaška glasbena serija, 18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA: POSTAJA, VRTAVKA in OKVIR, animirani filmi, 18.30 OBZORNIK, 18.45 NA SEDMI STEZI, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 MEDNARODNA OBZORJA, 21.30 ANA KARENINA, baletna oddaja TV Beograd, 22.15 V ZNAMENJU.

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI, 17.30 TV DNEVNIK, 17.45 GLEDALIŠČE NA PODSTREŠJU, otroška oddaja, 18.15 ZNANOST, 18.45 ŠE ENKRAT, zabavno glasbena oddaja, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 OBARVANA SVETLOBA, oddaja o filmu (do 22.30).

OPOMBA: ATLETIKA ZA HANŽEKOVIČEV MEMORIAL

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

Prvi program

17.40 Poročila, 17.45 Gledališče na podstrešju, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Še enkrat, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Monitor, 21.20 TV kiosk, 22.20 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

8.30 Vojna in mir (film), 13.50 Kopajoča Venera (film), 15.30 Mladinski spored, 17.30 Palermo, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kot je bogu všeč, 20.15 Človek, 21.00 Harry Belafonte,

Drugi program

15.00 Pojmo skupaj, 15.30 Šport, 16.00 Svet kot labirint, 16.50 Pirati na morju (film), 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dalli-dalli, 20.45 Šport, 21.30 Sumničenje (film).

TV MADŽARSKA

15.40 Filmi za otroke, 16.20 TV borza, 16.30 Študio 9, zunanjepolitična debata sovjetske TV, 17.10 Telešport, 17.35 Pred žetvijo, reportaža, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Panorama, svetovnopolitični magazin zunanjepolitičnega uredništva, 19.50 Umetnina tedna: Vitezi, 19.55 Katedra, TV igra po odrskih delih Valerije Vrubljevske, 21.15 Namenjam, 21.55 TV dnevnik.

tedenski koledar

PETEK, 4. junij — Frančišek
SOBOTA, 5. junij — Bonifacij
NEDELJA, 6. junij — Zdenka
PONEDELJEK, 7. junij — Robert
TOREK, 8. junij — Medard
SREDA, 9. junij — Primož
ČETRTEK, 10. junij — Marjeta

kino

ČRENŠOVCI
4., 5. in 6. junija ameriški barvni film: „STRAŠEN DOŽIVLJAJ".

„PARTIZAN" ŠALOVCI
5. junija ameriški barvni film: „FANTJE IZ BRAZILIJE".

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
5. in 6. junija film: „MOČAN PEKINŠKI ČLOVEK".

GORNJA RADGONA
4. junija ob 18. uri francoski film: „HRABRO BEŽIMO" in ob 20. uri jugoslovanski film: „LEV V SRCU";
5. junija ob 20. uri francoski film: „HRABRO BEŽIMO";
6. junija ob 18. uri jugoslovanski film: „LEV V SRCU" in ob 20. uri ameriški film: „NOBODY IN INDIJANCI";
9. junija ob 20. uri ter 10. junija ob 18. in 20. uri ameriški film: „PETI MUŠKETIR".

LJUTOMER
5. junija ob 20. uri ter 6. junija ob 17.45. in 20. uri ameriški film: „GLASBI NI KONCA";
9. in 10. junija ob 20. uri angleški film: „MOŽ, KI JE PRISEL NA ZEMLJO".

prodam

MOTORNO KOLO PUCH 250 ccm, prevoženih 8.500 km, prodam. Borut Flisar, Martjanci 74. M-1982
ŽELEZNA DVIŽNA GARAŽNA VRATA PRODAM. Klekl, Arh. Novaka 9, Murska Sobota. M-1983
ZASTAVO 750 SC, letnik 1980, karamboliran, prodam. Jošar, Korovci 9, p. Cankova. M-1984

KRAVO, staro štiri leta, devet mesecev brejo, kontrola A, ali kravo s teletom prodam. Krajna 31. M-1985
KAVČ, kombinirani štedilnik in dvodelno pomivalno korito prodam. Čopova 9. Murska Sobota. M-1986
KOSILNICA LAVERDA, snopovezalka in jermenica naprodaj. Sakovič, Pertoča 97. M-1987
POHIŠTVO ZA SPALNICO in samsko sobo, stenska obešalnika in okroglo mizo prodam. Ogled po 15. uri. Cankarjeva 24, Murska Sobota. M-1988
TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Franc Vrbnjak, Hrastje Mota 75, p. Radenci. M-1990
BOROVE OPORNIKE ZA BETONIRANJE, dolžina 2,5 do 3 m, večjo količino, prodam. Naslov v upravi lista. M-1991
ČOLN ELAN T 300 z motorjem 8 KS in prikolico, staro tri sezone, ugodno prodam. Telefon 069 76-402. M-1992
ZASTAVO 1010 L, letnik 1978, karambolirano, prodam. Štefan Lipič, Strehovci 4, p. Dobrovnik. M-1995
TELICO, visoko brejo, vozno, prodam. Marija Sobočan, D. Bistrica 163, p. Črenšovci. M-1996
TRAKTOR PASQALI PRODAM. Dolnji Slaveči 60, p. Grad. M-1962
ŠKODA 120 L, letnik 1978, delno karambolirana, naprodaj. Leopold Ciglar, Korovci 53, p. Cankova. M-1963
KOSILNICO LAVERDO z obračalnikom, v dobrem stanju, prodam. Černelavci 57. M-1964
KOSO ZA FERGUSON 35, novo, prodam. Bokan, Gančani 125, Beltinci. M-1965
MOTOR ZA FERGUSON 35, 3500 delovnih ur, prodam. Franc Marič, Rankovci 31, p. Tišina. M-1966
OSTREŠJE (rušt) in novi gorilec olimp ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-1967
MOTORNO KOLO ČZ 175, v dobrem stanju, prodam. Bela Tanacek, Vadarci 27. M-1969
KOSO ZA TRAKTOR STEYR 180 PRODAM. Kodila, Pečarovci 93, p. Mačkovci. M-1970
ŠKODO DE LUX, generalno obnovljeno, prodam. Vendel Forjanič, Pertoča 23, p. Rogašovci. M-1971
OSEBNI AVTOMOBIL ZASTAVA 750 in čistilec za zrnje prodam. Tešanovci 107. Ogled po 17. uri. M-1972
ŠVINJO, visoko brejo, prodam. Poljska 45, Bakovci. M-1973
PAVE — SAMICE, avstrijske pasme, prodam. Naslov v upravi lista. M-1974
KOMBAJN ZMAJ 810, letnik 1972 in traktor IMT 578, letnik 1976 in sejalnico za koruzo „azija", ter osebni avto mercedes 220 D, prodam. Veščica 54 pri M. Soboti, telefon 22-159. M-1977
NJIVO PRED VASJO GEDEROVCI PRODAM. Oglasite se v nedeljo od 8. do 13. ure. Štefana Kuzmiča 20, M. Sobota. M—1932
DVE KRAVI PRODAMO. Matija Cipot, Dokležovje 91. M—1949
ŽITNI KOMBAJN ZMAJ 780 PRODAM. Štefan Cigut, Noršinci 62, p. Martjenci. M—1950
ŠVINJO ZA ZAKOL PRODAM. Krog 75. M—1952
POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, rabljeno, prodam. Ogled je možen vsak dan, razen sobote in nedelje od 17. do 18.30 ure. Milan Bogdanovič, Aškerčeva 4 — na dvorišču, Murska Sobota. M—1954
NOVO CIRKULARKO UGODNO PRODAM. Silvo Vogrinčič, Froleh 14, Zgornja Ščavnica. M—1956
ŽITNI KOMBAJN GLAS EVROPA, rezilo 2,20 m, primerno za hribovite predele, v dobrem stanju, ugodno prodam. Mihael Slaček, Zgornja Ščavnica 88. M—1956
FIAT 132, letnik 1974, registriran do leta 1983, prodam. Cena po dogovoru. Košalin, Grad 28. M—1956
ŠKODA CUPPE 110, letnik 1977, prevoženih 43.000 km, registrirano do marca 1983, prodam. Ignac Horvat, Pušča 67. M—1957
DIANO 6 LUX, prevoženih 65.000 km, prodam. Telefon 79-200 do 14. ure. M—1958
TRAKTOR IMT 560 s kabino in plugom prodam. Godina, Pečarovci 72, p. Mačkovci. M—1959
STREŠNO OPEKO FOLC, rabljeno, prodam. Žitna 6. Beltinci. M—1960
MEŠANI GOZD V SELU PRODAM. Tivadar Gašparič, Selo 132. M-2028
FIAT 124, v voznem stanju, poceni prodam. Ogled vsak dan popoldne. Tone Bolkovič, Križevci 24 pri Ljutomeru. In-182
VINOGRAD blizu Lendave (12 arov), možnost gradnje poč. hišice, prodam. Informacije: Lebar, Pince Marof 50, p. Lendava. In-180
BAS KITARO FENDER PRODAM. Jože Hajdinjak, Kruplivnik 88, p. Grad. M-1978
KOŠNJO TRAVE V RAKIČANU (50 arov) prodam, Silvo Šmidlehner, Rakičan 85. M-1979
ŠKROPILNICO METALNA PRODAM. Leon Kreps, Lastomerci 16, Gornja Radgona. M-1981
DVE KRAVI, breji osem mesecev, in telico prodam. Markišavci 13. M-1997
OSEBNI AVTO MERCEDES 220 SB, vgrajen diesel motor, prodam. M-1998
DVOBRAZDNI PLUG (10-colni) in obračalnik prodam. Pečuh, Bunčani 35, p. Veržej. M-2000
PUJSKE PRODAM. Murski Črnci 4. p. Tišina. M-2001
TRAVO (80 arov) PRODAM. Kupšinci 46, pri Murski Soboti. M-2002
DVA NOSILCA, 5 m dolga, 25 cm visoka, prodam. Ana Gujt, Murska Sobota, Gregorčičeva 11/A. M-2003
MANJŠI TROSILEC ZA HLEVSKI GNOJ in lahko prikolico za traktor prodam. Karl Bertalanič, Šratovci 17, p. Radenci. M-2004
DVE KRAVI, visoko breji, prodam. Petanjci 121. M-2005
PRINC NSU, puhalnik tajfun in traktorski plug (12-colni), prodam. Telefon 76-064. M-2006
ŠOTOR ZA ŠTIRI OSEBE PRODAM. Ogled: Naselje ljudske pravice 46, Murska Sobota. M-2008
ŠKODO 100 STANDART, registrirano do januarja 1983, prodam. Turnišče 190. M-2009

Gostilna Klement — Turnišče vabi na veliko vrtno veselico v soboto, 5. junija, in v nedeljo, 6. junija. V soboto vas bodo zabavali VESELI PLANŠARJI S PEVCEMA, v nedeljo pa GRUPA ZAGREB. Pela bo Snežana Biser, gost večera bo Nela Eržišnik — Marica Hrdalo. Nagradne igre. Vabljeni!

PUJSKE PRODAM. Pečarovci 84. M-2010
HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM in 3 ha zemlje prodam. Ogled od 6. do 14. junija: Moščanci 52, telefon 9949 061-81-66-312. M-2011
ZASTAVO 101 z novim motorjem, letnik 1972, prodam. Anton Marič, Stara ulica 1, Murska Sobota, III. nadstropje. M-2012
30 kom. 8-valnih črnih salonitnih plošč prodam. Informacije od 7. do 14. ure: telefon 22-420, interna 6. M-2014
MLADO KRAVO PO TELITVI PRODAM. Skakovci 50, p. Cankova. M-2015
KOMPLETNO KOSO ZA STEYR PRODAM. Zvezna 2, Bakovci. M-2017
MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 12, p. Tišina. M-2019
VINO (šmarnico) ugodno prodam. Dankovci 8, p. Mačkovci. M-2020
FIAT 850 KOMBI PRODAM, tudi po delih. Bratonci 9. M-2022
ZEMLJIŠČE (15 arov) za vinograd ali vikend v Dolini pri cesti prodam. Naslov v upravi lista. M-2023
GRADBENO PARCELO s staro hišo v centru Murske Sobote prodam. M-2025
GOLF J, nemške izdelave, prva registracija 1980, 27.000 km, nujno prodam. Sabo, Vrtna 8/2, Murska Sobota. M-2026
ZASTAVO 750, prevoženih 50.000 km, prodam. Zenkovci 30, p. Bodonci. M-2024
AUDI 60, letnik izdelave 1970, prevoženih 93.000 km, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-2029
KOSILNICO OLIMPIO LAMBORGHINI DIESEL PRODAM. Dobrovnik 144. M-2030
NSU 1200, prevoženih 44.000 km, registrirano do februarja 83, prodam. Žitna 17, Murska Sobota. M-2031
TRAKTOR 558 FERGUSON, letnik 1974, in osebni avtomobil OPEL REKORD 1700, letnik 1970, registriran, poceni prodam. Cezanjevci 17/A, p. Ljutomer. In-183
NSU 1200 C, letnik 1971, registriran, v voznem stanju, ugodno prodam. Jože Mihorič, Plešivica 13, p. Ivanjkovci. In-184
TOČILNI PULT, dolžina 3 m — komplet — primeren za gostišče ali bufet, prodam. Informacije, Integral, Glavni trg, Ljutomer. In-OP

kupim

KOSILNICO BCS, potrebno popravila, kupim. Silvo Vogrinčič, Froleh 14, Zgornja Ščavnica. M-1954
MEŠALEC (ENOFAZNI) KUPIM. Alojz Fašalek, Murski vrh 26, p. Radenci. M-2021
SNOPOVEZALKO ZA KOSILNICO BCS z malim klopotcem kupim. Štefan Šparaš, Radovci 58, p. Grad. M-1976
GRADBENO PARCELO v širši okolici Murske Sobote kupim. Herman Pelcer, Šmartinska 222, Ljubljana, telefon 061 310-108. M-2018
TRAKTOR STEYR od 18 do 30 KM, rabljeni, kupim. Mala Polana 56, p. Črenšovci. Le-156

sobe

SOBO s kuhinjo v Murski Soboti išče tričlanska družina. Naslov v upravi lista. M-2013
SOBO s souporabo kopalnice v Murski Soboti išče zaposleno dekle. Naslov v upravi lista. M-2027
ENOSOBNO STANOVANJE V LJUTOMERU ali okolici iščem. Silvester Jerebic. Črenšovci 217. M-1951

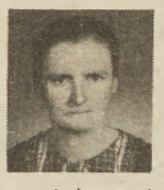

Dragi mami in stari mami KATARINI KONJE s Hodoša želijo ob praznovanju 70. rojstnega dne vse najlepše ter zdrava in zadovoljna leta v krogu najdražjih — sin Ernest z ženo Dragico, vnuk Boris in vnukinja Milena.

DRAGI SIN BORIS KONJE iz Otovec, ki praznuje dvanajsti rojstni dan in draga hčerka MILENA, ki praznuje deveti rojstni dan prisluhnita: iskreno čestitata ter želita srečna, vesela in zdrava otroška leta ter uspeh v šoli — očka in mamica iz Nemčije.

SOBO IN KUHINJO oddam v najem mlademu paru. Ogled možen vsak dan, razen sobote in nedelje, od 17. do 18.30. ure. Naslov v upravi Vestnika. M-1953

zaposlitve

SLUŽBO DOBI DEKLE Z VESELJEM DO DELA V GOSTINSTVU. Lahko je tudi priučena natakarica. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi lista. M-1989

razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala OŠ Gornja Radgona, izdano leta 1976. Vlado Prosič, Plitvički vrh 37, Gornja Radgona. M-1968

Gostilna Klement — Turnišče, vabi na veliko vrtno veselico v soboto, 5. junija, in v nedeljo, 6. junija. V soboto vas bodo zabavali VESELI PLANŠARJI S PEVCEMA, v nedeljo pa GRUPA ZAGREB. Pela bo Snežana Biser, gost večera bo Nela Eržišnik — Marica Hrdalo. Nagradne igre! Vabljeni. M-1989

Gostilna Sijarto — Puconci, vabi v nedeljo, 6. junija, na vrtno veselico. Postreženi boste s kolinami in drugimi domačimi specialitetami. Igra ansambel ŠANTAVEC. M-1993

Obveščam cenjene stranke, da šiviljstvo v Lendavi, Partizanska 9, ponovno obratuje vsak dan od 7. do 14. ure. Cecilija Miholič. Le-159

Razpisna komisija po sklepu delavskega sveta DO „KOMUNALA" p. o., Gornja Radgona **razpisuje** prosta dela in naloge

POSLOVODNEGA ORGANA
(ni reelekcija)

Pogoji: kandidat mora poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— da ima najmanj višjo izobrazbo gradbene ali ekonomske smeri,
— da ima 5 let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili.

Izbrani kandidat bo za razpisana dela in naloge imenovan za dobo 4 let. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.
O izbiri bomo kandidate pismeno obvestili.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Štefan Sever

iz Šalamenec 54

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih urah izrekli sožalje, sočustvovali z nami ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje.
Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem ter govornikoma Marti in Štefanu za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — najlepša zahvala!

Žalujoči: sin Štefan z družino, sinovi Kalman, Ludvik in Karel ter hčerka Valerija z družinami

Pomurski zdravstveni center M. Sobota TOZD Pomurske lekarne M. Sobota **OBJAVLJA** prosta dela oziroma naloge

1) diplomiranega farmacevta v Lekarni M. Sobota
2) kvalificiranega lekarniškega delavca v Lekarni M. Sobota
3) hišnika — šoferja — kurjača
4) čistilke delovnih priprav in prostorov

POGOJ: pod 1) opravljen strokovni izpit
pod 2) tečaj za KV lekarniškega delavca
pod 3) KV delavec in tečaj za kurjača centralne kurjave ter vozniški izpit B kategorije
pod 4) tečaj iz higienskega minimuma

Delo se združuje:
pod 1) za določen čas
pod 2) za nedoločen čas.
pod 3) za nedoločen čas
pod 4) za določen čas
Kandidati naj pošljejo vloge v 15 dneh po objavi na naslov: PZC M. Sobota, TOZD Pomurske lekarne M. Sobota, Kocljeva 2.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

Ni več tvojega smehljaja, pozdrava ne, ne toplega pogleda . . .

V SPOMIN

6. junija minevajo tri leta, odkar nas je zapustil dragi mož in dedek

Štefan Županec

iz Globoke 44 pri Ljutomeru

Boleča je resnica, da te ni in da te nikoli več ne bo, toda v naših mislih še živiš in boš živel do konca naših dni.

Žalujoči: žena in otroci

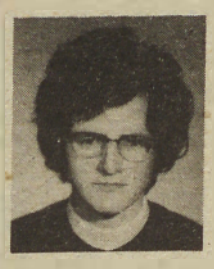

V SPOMIN

5. junija minevajo tri leta, polna tihe žalosti, odkar je kruta usoda iztrgala izmed nas najdražjo ženo in snaho

Anico Jakič

roj. Korpič iz Čepinec

Spoznanje, da je ni več med nami in da je nikoli več ne bo, je pustilo v naših srcih globoko, nezaceljeno rano. Bolečina je še vedno enaka, kot tedaj, ko se je za vedno poslovila od nas.
Spomin na njo bo ostal za vedno med nami.
Hvala vsem, ki se ustavljate ob njenem grobu, prinašate rože in prižigate svečke.

Žalujoči: mož in starši

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Štolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefon: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74 597, dopisništvo Lendava tel. 75 085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81 317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—000112—25730—30—4—01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 53. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, zet in svak

Karel Kozic

vodovodni instalater
iz Peskovec 23

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, znancem in prijateljem, ki so darovali vence in cvetje, ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Petrovci za ganljive besede. Posebna zahvala družinam Emila Kozica, Milana Kozica, Aleksandra Kerčmarja, Ludvika Kučana, Zorice Toth in Draga Koltaja, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Peskovci, Lončarovci, Pariz, Wien, 19. maja 1982

Žalujoči: žena Irena, hčerka Alojzija z možem Štefanom, vnuka Bernarda in Boštjan , sestri Lidija in Marija, mačeha, tašča Vilma z družino ter družina Barbarič

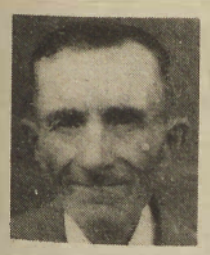

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 79-letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Štefan Lebar

iz Gomilic 87

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje ter dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje.
Posebna zahvala kolektivom Gorenje-Varstroj, Sobota TOZD Komunala, Dom oskrbovancev in POŠ D. Lugarič, predstavniku KS za poslovilne besede, duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Terezija, sinovi Štefan, Ivan in Alojz, hčerki Katica in Micka ter brat Janez z družinami

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Irena Železen

roj. Bencik
iz Moravec 81

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa ustno ali pismeno izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ter kolektivoma Živinorejsko-veterinarskega zavoda M. Sobota in Doma Oskrbovancev Rakičan.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Moravci, 10. 5. 1982

Žalujoči: mož Bela, hčerka Šarika ter sinova Bela in Franc z družinami

Če solze mrtve bi zbudile,
te zdaj dragi mož in očka ne bi
črna zemlja krila

V SPOMIN

8. junija mineva boleče leto, odkar nas je za vedno, tiho in brez slovesa, zapustil naš dragi mož, očka, tast in stari oče

Evgen Kalman

iz Motvarjevec 75

Praznina za teboj je boleča, a spomin na tebe ne bo ugasnil, dokler živimo mi. Še vedno slišimo tvoj glas in vidimo tvoj nasmejani obraz.

Neutolažljivi: žena Irma, sin Geza z ženo Danijelo in sinom Manuelom iz Kranjske gore, hčerka Katica z možem Jožetom, sinom Ernestom in hčerko Danijelo iz Fokovec ter hčerki Gizela in Klara

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, babice in prababice

Verone Novak

iz Bakovec
Mali Bakovci 43

ki nas je 21. maja po kratki in mučni bolezni v 90. letu starosti zapustila, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa ustno ali pismeno izrekli sožalje. Iskreno se zahvaljujemo zdr. delavcem kirurškega oddelka soboške bolnišnice za lajšanje bolečin, g. župniku za lep pogrebni obred, predstavniku KS Bakovci za ganljive poslovilne besede in pevcem za lepo odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Bakovci, 22. maja 1982
Globoko žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

A dan je moral črni priti,
bridkosti dan, oj dan solzan,
težko je bilo se ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je komaj v 53. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, sosed in sorodnik

Dezider Škalič

poslovodja prodajalne
VUČJA GOMILA

Med nami je nastala praznina, v naših srcih bolečina. Težko je spoznanje, da te ni več in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Naše misli so pri tebi in tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, znancem, prijateljem ter vsem vaščanom, ki so darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena in topla zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnici KS in govorniku Veletrgovine Potrošnik za ganljive besede ob slovesu. Posebna zahvala kolektivu Veleblagovnice Potrošnik TOZD Maloprodaja M. Sobota in častni straži, družinam Erneka Papa in njegovi ženi Cvetki iz Čikečke vasi ter družinam Ludvika Gospoda, Emila Ciguta in Ivana Raščana, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vučja gomila, Selo, Čikečka vas, Motvarjevci, Martjanci, Rakičan

Žalujoči: žena Olga, tast Rudolf, mama in ostalo sorodstvo

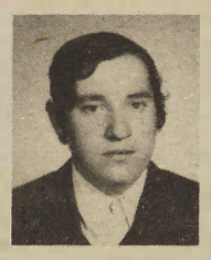

Kar smo na tem svetu najbolj ljubili,
smo za vedno izgubili . . .

V SPOMIN

28. maja sta minili dve leti, polni bolečine, odkar je prenehalo biti plemenito srce našemu dragemu sinu in bratu

Jožetu Zavcu

iz Kančevec

Ljubi sin! Na tvojem grobu že spomin stoji, mi pa z žalostnim srcem in z bolečo rano gledamo tvojo sliko in se zavedamo krute resnice, da te nikoli več ne bo med nami. Naš dom je prazen brez tebe, naše misli pa so pri tebi in bodo, dokler bomo živeli mi, ki smo te imeli radi. Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Žalujoči: mama, oče in sestra iz Avstrije

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je mnogo prerano in nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, tast in dedek

Aleksander Luthar

trgovski poslovodja v pokoju iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pismeno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem.

Hvala tudi govornikoma KS Alija Kardoša in Tobak iz Ljubljane za poslovilne besede in godbi na pihala.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 17. maj 1982

Žalujoči: VSI NJEGOVI

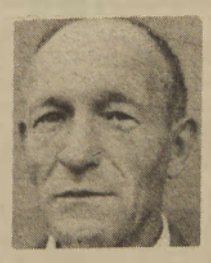

ZAHVALA

V 69. letu starosti me je za vedno zapustil moj dragi mož

Žigmond Bedók

iz Motvarjevec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Toplo se zahvaljujem zdravnikom in med. sestram iz Beltinec, Murske Sobote in Martjanec, ki so mu v času njegove težke in neozdravljive bolezni stali ob strani in mu pomagali.

Iskrena zahvala č. duhovniku in predstavniku krajevne skupnosti za izrečene besede ob njegovem grobu.

Žalujoča žena Marjeta

NAROČNIKI VESTNIKA IMAJO PRI MALIH OGLASIH IN ZAHVALAH 20 ODSTOTKOV POPUSTA

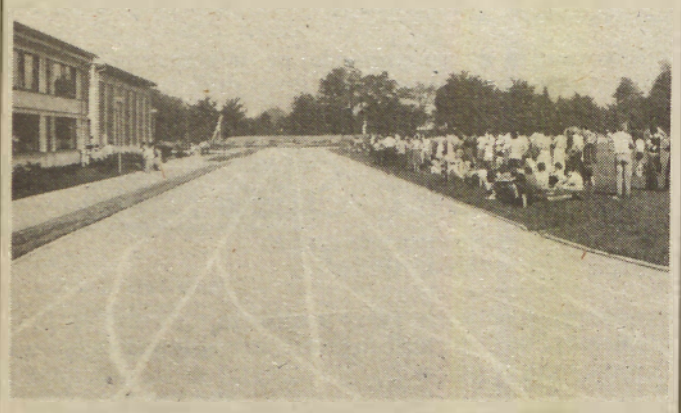

BELTINCI — V okviru praznovanja meseca mladosti so v Beltincih slavnostno odprli nov atletski stadion pri osnovni šoli 17. oktober, ki je prav gotovo velika pridobitev za največjo celodnevno šolo v sobotški občini. Opravljena dela pri izgradnji stadiona, ki so jih plačali, znašajo 3,723.000 dinarjev, medtem ko znašajo prostovoljno opravljena dela okrog 500.000 dinarjev. S to pridobitvijo so tudi proslavili 25-letnico uspešnega delovanja šolskega športnega društva Enotnost na beltinski osnovni šoli. Ob tej priložnosti je bilo tudi medobčinsko tekmovanje pionirjev in pionirk v atletiki.

Tekst: F. M.
Foto: A. A.

Organizirano na vlak

V torek so v Murski Soboti na Titovi cesti (bivši Angroservis) odprli turistično poslovalnico Železniškega gospodarstva Ljubljana, TOZD Turizem Maribor. Kot je povedala predstavnica tega kolektiva, bo poslovalnica v Murski Soboti vršila storitve železniškega potniškega prometa, v poslovalnici bodo prodajali vozovnice za potovanje na železnici v notranjem in mednarodnem prometu, prav tako pa bo v tej izpostavi moč kupiti tudi karte za potovanje z letali in ladjami.

Pomurcem se torej obeta še bolj organizirano potovanje z vlaki. Lahko rečemo, da je za to prevozno sredstvo iz dneva v dan večje zanimanje, saj so železničarji uspeli povečati hitrost potovanja, upoštevati pa je treba tudi cene, ki so občutno nižje kot pa, če se podamo na pot z osebnim avtom. Z zadovoljstvom lahko zapišemo ugotovitev predstavnice ŽG — TTG Ljubljana, TOZD Turizem Maribor, da je njihova organizacija s Pomurjem že navezala dobro sodelovanje, tako je, na primer, že peto leto skupaj z Vestnikom organizirala tradicionalne veleizlete v različne kraje Slovenije in na Hrvaško.

Še nekaj je, na kar ne smemo pozabiti! Turistična poslovalnica si bo prizadevala ne le za izlete Pomurcev v druge kraje, ampak bo skušala na naše območje pripeljati kar največ turistov od, zlasti iz obmorskih krajev.

S. S.

NA ZAVRHU PRI LENARTU

Dan pomurskih planincev

Planinsko društvo Lenart, turistično društvo Rudolf Maister Vojanov in meddruštveni odbor planinskih društev Pomurja so v nedeljo pripravili srečanje pomurskih planincev na Zavrhu pri Lenartu.

Tudi tokrat je srečanje privabilo veliko število zaljubljencev narave, planin in zdravega duha. Iz Lenarta so se na Zavrh odpravili kar peš. Na Zavrhu pa je bila proslava, ki je bila posvečena 15-letnici pomurske planinske poti. Na srečanju so sodelovali tudi brigadirji MDB Srečko Rojs Niko iz Lenarta.

Sicer pa je minulo srečanje bilo namenjeno širjenju nove veje planinstva — rekreaciji in popotništvu. Ta se je pričela v Sloveniji organizirano širiti pred tremi leti in nima za cilj višin in razdalj, temveč gibanje v naravi in spoznavanje posameznih zgodovinskih, kulturnih in ostalih značilnosti krajine.

vp

LENDAVA

Srečanje deklet in žena

Sodelovanje občinskih sindikalnih svetov pomurskih občin s sosednjo Madžarsko, zlasti z županijama Zala in Vaš, postaja iz leta v leto pestrejše. Ob izmenjavi izkušenj v sindikalnem delu v zadnjih letih prihaja čedalje bolj do veljave tudi sodelovanje na športnem in kulturnem področju. Pred nekaj leti pa so se začela tudi vsakoletna srečanja deklet in žena na športnem področju. Tokratno 8. srečanje je bilo pod pokroviteljstvom občinskega sveta zveze sindikatov v Lendavi. Udeležila so se ga dekleta in žene iz županije Zala iz sosednje Madžarske in lendavske ter ljutomerske občine. Pomerile so se v kegljanju in na trimski stezi. V prihodnjem letu bo gostitelj tega srečanja občina Ljutomer. Takšna srečanja imajo seveda poleg športnega tudi širši pomen, saj se udeleženci med seboj spoznajo in izmenjajo izkušnje zlasti o delu sindikatov.

Jani D.

V soboto so na osnovni šoli Cvetko Golar v Ljutomeru praznovali 25-letnico dela in obstoja. Praznovanja so se udeležili najvidnejši predstavniki DPO občine Ljutomer in predstavniki izobraževalnih ustanov občine in regije. Slavnostni govornik Boris Prejac, predsednik OK SZDL Ljutomer, je spregovoril o pomenu te šole, kulturni program pa so izvedli člani pionirskega kulturno-umetniškega društva. Po slavnosti so si obiskovalci in povabljeni lahko ogledali tudi prodajno razstavo izdelkov učencev, praznovanje pa je bilo v počastitev občinskega praznika. *D. L.*

Očeslavci ubirajo korak s časom

Razkorak med vasjo in „vrhi", ki sicer tvorijo enoten zaselek, kot da je skoraj zakonitost v mnogih vaseh gornjeradgonske občine, posebej še takrat, ko gre za zbiranje sredstev za komunalno ureditev kraja. V večini primerov so si takrat interesi tistih iz ravnega in višjega dela navzkriž in ni jih lahko uskladiti. To potrjuje tudi primer Očeslavec, vasi v krajevni skupnosti Spodnji Ivanjci, ki pa kljub občasnim trenjem vendarle vztrajno ubira pot napredka in razvoja.

V DESETIH LETIH NAPRAVILI VELIKO

Vaščani so namreč naredili v zadnjem desetletju veliko. Že deset let samo odvijejo vodovodne pipe in priteče voda, ki so jo še njihovi očetje nosili od daleč, kasneje pa vlačili iz studencev.

„Vodovod v vasi smo zgradili v celoti z lastnimi sredstvi in žalji že pred desetimi leti," razgrinja razvoj vasi predsednik vaškega vodovodnega odbora Slavko Žižek. Takrat smo napeljali pitno vodo v 35 domov, danes imamo že okrog 50 priključkov, potreba pa je še za nadaljnjih 15 in spet bomo morali povečati vodno zajetje."

To pa še ni vse, kar so uspeli v vasi posodobiti, saj jim že dve leti svetijo tudi močnejše električne luči, kar je posledica trifaznega toka. Največja pridobitev za vaščane pa je prav gotovo asfaltna prevleka na krajevni cesti.

Zgodba, ki nam jo je o tem pripovedoval Alojz Zupan, predsednik vaškega odbora, je po svoje zanimiva, pa tudi poučna:

„Letos mineva ravno pet let, odkar smo se mi „vrščani" dogovorili s prebivalci vasi, da bi s skupnimi močmi asfaltirali obe cesti: občinsko in krajevno. Toda, ko se je bilo potrebno odločiti za prednost, se nismo mogli zediniti. Zato smo se mi z vrha odločili, da sami asfaltiramo svojo krajevno cesto. Uspelo nam je. Že naslednje leto smo uresničili našo davno željo. Drži, da nas je to stalo precej — 3-odstotni samoprispevek na pet let, ki je eden najvišjih v občini in še letno 1200 dinarjev od gospodinjstva, kmetje pa nekaj od katastrskega dohodka — vse skupaj čez milijon dinarjev, toda danes, ko smo cesto že odplačali, nam ni žal."

DOM OBČANOV NAJ ZBLIŽA VSE VAŠČANE

Vaščani Očeslavec, vasice ob robu Ščavniške doline, pa se spet počasi združujejo in delajo z roko v roki. Zato so se lani odločili, da približno na sredi vasi, nedaleč od Thotovega mlina, kjer so malce pred koncem druge svetovne vojne vlasovci umorili Janka Jurkoviča, prvoborca in sekretarja okrožnega odbora OF, zgradijo dom občanov, prvi takšen prostor v vsej zgodovini Očeslavec.

„Zemljo smo kupili in se vneto lotili zidave," pravi Alojz Zupan. „Ponovno nam je uspelo združiti skoraj vse vaščane in dom je zrastel v slabem letu. Ne razkošen, vendarle pa dovolj za nas, ki nismo imeli doslej pravzaprav ničesar. V njem bo zbiralnica mleka in pa seveda prostor za družabna srečanja, za družabno življenje vseh krajanov. Že letos pa mu bomo tudi uredili fasado."

Sicer pa je vas, skozi katero teče Ščavnica, v zadnjih letih precej spremenila svojo podobo. Najprej iz smeri Janževega vrha, danes pa že proti sosednjim Okoslavcem, Očeslavce vse bolj prekrivajo izletniške hišice. Kot gobe po dežju so porasle za vinograde primerne vrhove. In tako kmetije počasi izumirajo, nekaj pravih kmetov je samo v vasi, domačini pa se spremenjajo v napol delavce in napol kmete.

S kančkom otožnosti se spominjajo časov, ko so bila tod še obdelovalna polja. Ostala pa jim je ena posebnost: izvir mineralne vode, kjer si ob soparnih dneh pogasijo žejo domačini, pa tudi okoličani.

V. Paveo

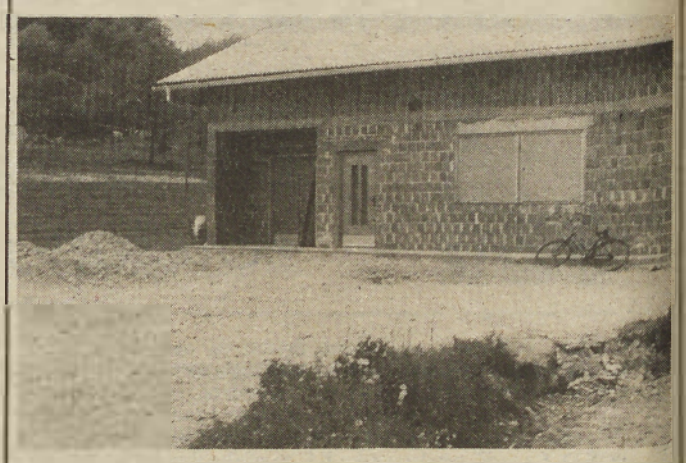

Novi dom občanov spet združuje vse krajane.

Izvir pitne mineralne vode v Očeslavcih: žal vsebuje preveč železa.

LISTI IZ DNEVNIKA

Ob portretu Franca Gjerkeša

Če hočeš iti vase, moraš obenem iz sebe. Prišlo je kot nenaden preblisk. Najnavadnejša poteza s svinčnikom je grajena trajneje od vsega, kar je v človeku mesnatega.

Bralstvo vě za usodo zdaj 88-letnega turniškega Franca Gjerkeša. Odstrla se mu je 8. februarja 1973. „Najno življenje, nadaljuje trpljenje" je maksima, izpisana na trdoplatničnem zvezku. Listamo. Utrinki, bežni dojmi, priložnostne beležke, dnevniška pričevanja.

Vsak človek čuti potrebo, da se razkrije, da spregovori, kot mu veleva intimno razpoloženje. Stežka se prebijam med na drobno, gosto popisanimi listi. „Stare prekmurščine ni enostavno brati." pomnim dobronamerno svarilo. Okorno zaobljene črke, strani pa oštevilčene. Nekatere besede dražijo, nekatere pa uspavajo; vtem, ko lahko kaka beseda spodbudi človeka in sproži v njem najbolj neverjeten plaz dremajočih sil, so tudi besede, ki so postale moteče cela dolga stoletja.

Besede znajo spočeti v človeku plodove koristnih misli; lahko pa v njem zbude tudi take klice mračnih slutenj, ki niso vidne očesu niti pojmljive razumu, a tulijo nad človeštvom kakor besne pošasti stoletja in stoletja. In še se najde v virih dozorelih, prekaljenih spoznanj.

„Za vrejmena Ferenc Joška"

Kje je leto 1895? Takrat „san bio ešče deca." Prvo dobro obleko in obutev je dobil, ko je „zrasel za obveznika šoule." Imel je 19 sošolcev in „fsi smo bilij sirmašnij starišof."

Beseda je zraščena s človekom in ga spremlja že stoletja kot plahutajoča senca. Franca Gjerkeša od 1895.

Odpori, kljubovanja, skrušenost, ponižanja.

„Za vrejmena Ferenc Joška je narod v preveč velkon siromaštvi žijvo. Zaslužka je nej najšeu. Zemlo so lidje tejstoga časa slabo obdelovali. Umetnoga gnojila so ešče nej poznali. Tudi veliko škodo je delala povouden, štera je na leta po dvakrat bila. Potoki so nej bilij ščiščeni. Tudi vekše reke so nej bile regolerane . . ."

Bili so časi, da bi se še sam hudič nad njimi razjokal.

V nekakšnem kronološkem zaporedju si sledi dogajanje. Besede imajo svoja magnetna polja, privlačijo in odbijajo, prelivajo se skozi človekovo življenje kakor žive vode, katerih izviri so daljnji, nejasni in neznani, besede vro iz nas.

„Lidje ido en za drügin v Francijo"

Tarnati, viti roke nad nemilo stvarnostjo. Ne eno, ne drugo. Vse tako, kot je bilo.

„Po velikoj nevouli se prtijsnem za općinskoga noučnoga stražara. Na leto trijstoupetdeset kil zrnja. Tou je jako sirmaška plača bijla. Za tej trijstoušestdesetpet nouči. Lidje ido en za drügin v Francijo. Tak se naša mati tudi otpravi s trebuhon za kruhon . . ."

Trideseta leta, krizna leta. „Obetežala" je mati, „obetežal" je Franc.

Besede so tanke deske, vržene čez prepade nesmislov in po njih je treba steči hitro, jih sicer uporabiti, a se ne kaj več ustavljati na njih.

V resnici svet in življenje nastajata v srečnih trenutkih, ko človek ostane sam, miren in neopažen, s papirjem in darom gledanja in poslušanja, zaprt in nem, da odloča in razporeja, nebogljen in sam, da bi daroval in bleščal, revež in skromen.

„Boušij časof nemren najti"

Ujet, zaklenjen v lastno preproščino je Franc. V svoj svet, svet lastnih občutij, doživetij, predsodkov. Mnogokaj je skusil, mnogokaj postoril za deco. Toda, „boušij časof nemren najti", zaupa listom trdoplatničnega zvezka.

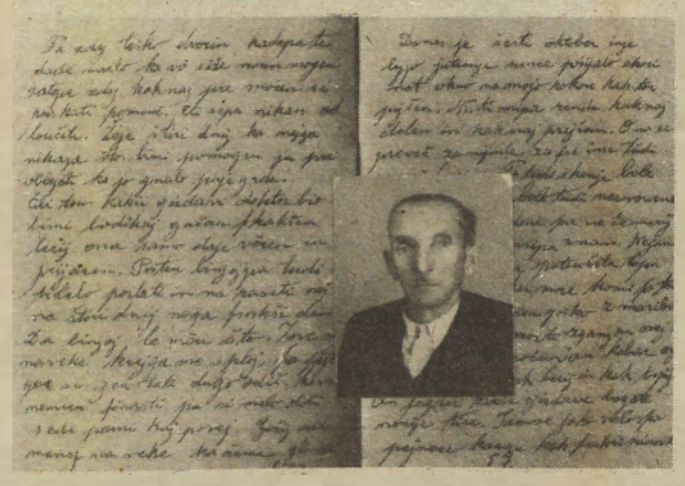

Skorajda z devetimi križi obložen Franc Gjerkeš iz Turnišča je svojo usodo zaupal dnevniškim listom. (Foto: A. Albert)

„Deci" je dal, kar je mogel in zmogel. Bežne postaje so mu bile Bačka, Varaždin, domača turniška „fara" in okoliške vasi. Garaštvo, dolgovi, zavratne bolezni. Saj, bolezni!

Ko „si spremišlavle o deci", se tolaži z reklom: „kak se mladi trn špijči, tak stari smijca".

Najbolj zadetih in najduhovitejših besed ne slišiš med ljudmi, temveč v tihoti nad žejnim papirjem. Najlepših oseb in krajev ne vidiš na svetu, temveč v samoti, v zaprtem prostoru brez razgleda in sijaja. Franc je češče šel vase, da bi se našel. Z zakonsko družico „slabega glasa v zakoni nejsta mela", a so ju okoliščine kar devetkrat ločile. „Mati je bila dvakrat v Belgiji, dvakrat v Franciji, dvakrat v Nemčiji in trikrat v bolnici".

Škoda, da so zapiski iz zadnje vojne tako skopi, saj je bilo „čosti takšij slučajof, da bi jih dobro bilou napijsati mlajšin za spomin". Samo — „moja roka je nej zatou".

Kakor „ftica brez para"

Vrača se k sebi, najbližjim, ženi. Listamo polagoma.

„Betek in falinge". Potem pa — po prečutih dneh in nočeh, ki jim ni hotelo biti konca — sklepno dejanje. Popisuje ženine zadnje dni in ure, srhljivo agonijo umiranja, spravljanja s samim sabo in lastno duševno tragedijo. Nato pa: „zdaj san ostau kak tejsta ftica, šteroj njeni par strlijo, mlade pa odletijo pa ostane sama in si zletij z vejke na vejko pa ne najde nindri nikoga . . ."

Še so Gjerkeši, Čuši, Markovići, Švagani, znani, manj znani in neznani „mali" ljudje. Zapremo dnevnik. Nedokončan je. Tisti, ki naj bi ga končal, spravljen s sabo in drugimi, spokojno čaka, kar je vsakomur usojeno.

Branko Žunec

GASILCI OCENILI DELO

Člani občinske gasilske zveze Ljutomer so v nedeljo pregledali svoje delo v minulem letu. Predsedstvo in delegati vseh 47 gasilskih društev so ugotovili, da je kljub precej zastareli opremi in premajhnim finančnim možnostim delo gasilske zveze v občini Ljutomer bilo dokaj uspešno, seveda pa bi se dalo narediti še več. Letošnje leto je še posebej pomembno, kajti akcija Nič nas ne sme presenetiti 82 ima poudarek tudi na požarni varnosti. Zato bodo gasilci občine Ljutomer poskušali s preventivnimi akcijami preprečevati najhujše. V letošnjem letu bodo dali tudi poseben poudarek vzgoji in izobraževanju mlajših in starejših gasilcev, tako da bodo izboljšali strukturo v svojih vrstah.

D. L.